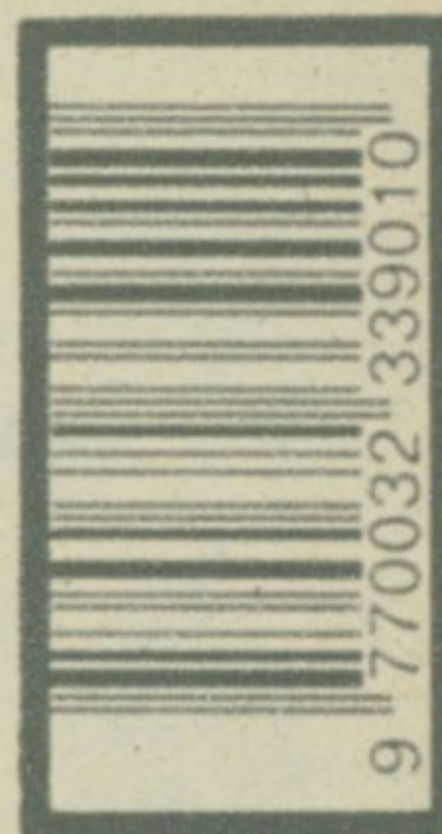

ПОЛИТИКИН

Немачка 3,00 DEM, САД 1,25 USD, Швајцарска 2,50 CHF,
Шведска 13,00 SEK, Аустрија 20,00 ATS,
Грчка 300 GRD, Енглеска 1,00 GBP

ЗАБАВНИК

За све од 7 го 77

EDW. G.

ROBINSON

Ann
SOTHERN
Humphrey
BOGART

DONALD CRISP · RALPH BELLAMY · ALLEN JENKINS
Directed by Lloyd Bacon

Presented by
WARNER BROS.

Филм
из ГИНИСОВОГ
УГЛА

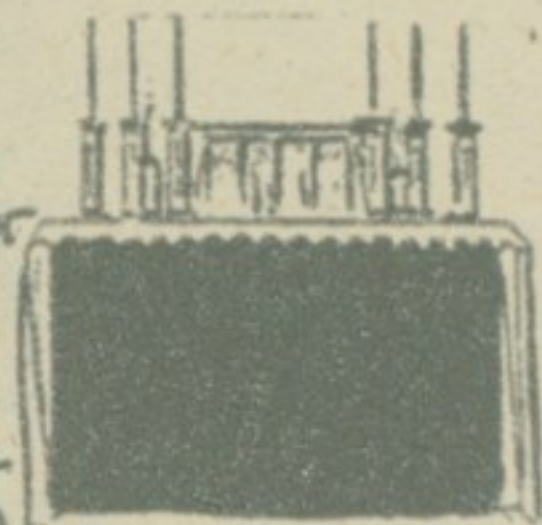
Џон Тренвил
ИЗ КИЛКАМПТО-
НА (В. БРИТАНИЈА)
РАЂЕН ЈЕ У БИ-
ЦИ КОД ЈУБА-
РИЈА КАД ЈЕ
ИМАО 16 ГОДИ-
НА. ВОЈНИЦИ
СУ МИСЛИЛИ
ДА ЈЕ ЏОН
МРТАВ И ПОКО-
ПАЛИ СУ ГА НА
БОЈНОМ ПОЉУ,
АЛИ ГА ЈЕ ЊЕГОВ
ПАС ОДМАХ ИСКО-
ПАО. ЏОН ЈЕ ПОС-
ЛЕ ТОГА ЖИВЕО
ЈОШ 57 ГОДИНА.

**МОСТ КОЈИ ЈЕ „ИЗГРА-
ДИО“ ЗЕМЉОТРЕС**
СТЕНА ДУГАЧКА 15,5 И ШИРОКА
1,5 МЕТРА ПАЛА ЈЕ ПОСЛЕ
ЗЕМЉОТРЕСА ПРЕКО РЕКЕ
НЕДАЛЕКО ОД БРАНДОЛЕ У
ИТАЛИЈИ И ТУ КАО МОСТ
СТОЈИ ВЕЋ ХИЉАДАМА
ГОДИНА.

ОЛТАР

У КАПЕЛИ
КРАЉЕВСКОГ
КОЛЕЦА У
ВИЛКИС
БЕРМУ У
ПЕНСИЛВА-
НИЈИ (САД),
ИСКЛЕСАН ЈЕ ИЗ ЈЕДНЕ
ГРОМАДЕ УГЉА АНТРАЦИ-
ТА И ТЕЖАК ЈЕ 1700 КИ-
ЛОГРА-
МА.

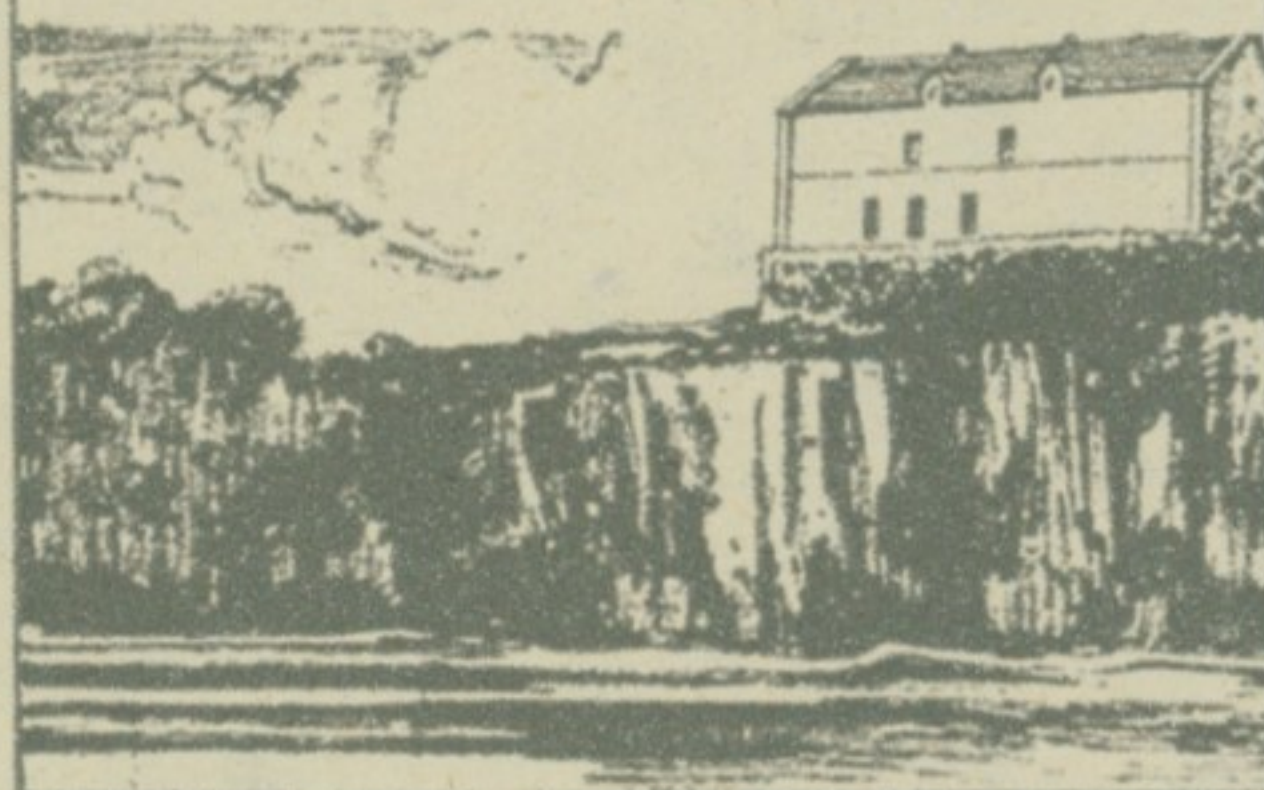

ГРАДИК У ПЕКИНАМА

НАЛАЗИ СЕ У ШПАНИЈИ, А ЗОВЕ СЕ
ГАДИКС ПУРУЉЕНА. ЊЕГОВИ ЖИТЕЉИ
ИЗГРАДИЛИ СУ УДОБНЕ КУКЕ У ПЕКИ-
НАМА НА ОБРОНКУ ПЛАНИНЕ.

ПЛИМА

КОЈА ЗАПЉУСКУЈЕ ОБАЛУ
КРАЈ ЗАМКА ЧЕПСТОУ У В.
БРИТАНИЈИ, ПОДИГНЕ НИВО
ВОДЕ ЗА 20 МЕТРА.

ЖЕНЕ

СА ОСТРВА СВ. КИЛДА ИЗ
ГРУПЕ НОВИ ХЕБРИДИ У
ТИХОМ ОКЕАНУ БУРМЕ
НЕ НОСЕ НА ПРСТУ ВЕЋ
ОКО ГЛАВЕ. ТО ЈЕ ЗАПРА-
ВО ШИРОКА БЕЛА ТРАКА
КОЈА ОЗНАЧАВА ДА ЈЕ
ЧЕНА УДАТА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

●●● по подацима у го-
дишњем извештају Светске
здравствене организације ви-
ди се да је две милијарде љу-
ди заражено вирусом хепати-
тиса Б, милијарду и 800 ми-
лиона људи болује од болес-
ти које су могле да се спрече
вакцинацијом, а две мили-
јарде и 400 милиона има
цревне паразите.

Зимбабвеа док најутрајније
племенске вође тумаче наро-
ду да кише нема зато што су
духови предака љути на
председника Мугабеа. Како
ствари стоје, суша би могла
да обори председника.

●●● бебе разликују звуке
много брже него што су у
стању да разумеју значење
речи које чују. Истраживање
којим су обухваћене 64 шес-
томесечне бебе показало је
да оне сасвим добро разли-
кују гласовне особености ма-
терњег језика. До сада се
иначе сматрало да бебе пре-
познају звук најраније са де-
вет месеци.

●●● незапамћена суша на
југу Африке довела је дотле
да војници с оружјем у руци
морају да бране конвоје хра-
не од гладних становника

●●● дванаести мај ове го-
дине остаће забележен у ис-
торији освајања Монт Еве-
реста као дан када се на овај
врх попело 26 алпиниста. До
врха високог 8.848 метара
тог дана је стигло по троје
алпиниста из Индије, САД и
Новог Зеланда, двоје из Хо-
ландије и по један из Израе-
ла, Белгије и Хонгконга.

●●● један од каприца
Петронеле Ортман сачувао
је од заборавља име ове жене
која је живела крајем 17 ве-
ка. Чиме је то Петронела уш-
ла у историју Холандије? Из-
градњом троспратнице са де-
вет соба опремљених намеш-
тајем који представља врху-
нац елганције и богатства.
Једини становници куће ви-
соке 2,55 метара и широке 1,9
метара начињене од коситра
и корњачевине биле су – лут-
ке.

●●● чувена глумица и пе-
вачица Џули Ендрјус дожи-
вела је крајем маја несваки-
дашњу част да једна врста
ружа понесе њено име. Ружа
Џули приказана је први пут
на изложби у Лондону, а ње-

ни цветови продаваће се за
1,8 долара по комаду, што и
није баш јевтино, али цена
лакше пада када се зна да ће
цео приход од продаје пупо-
љака ићи у фонд за борбу
против болести крвних судо-
ва.

СТИЖЕ ПИЛУЛА ПРОТИВ
ГОЈАЗНОСТИ

ЗБОГОМ ДЕБЕЉУЦЕ

Преједете се и,
ма колико се
трудили да се
обуздате, чини
се да сте не-
моћни. Сви су
изгледы да ће
кроз коју годину
вашим мукама
доћи крај

Знаете већ како то изгледа. Одавно сте сити, али настављате да једете и једете... Гадите се самог(саме) себе. Како сте могли опет то да урадите? Један од могућих одговора подразумева срамну блискост с мамом прасета, само што се тиме ништа не објашњава.

Резултати до којих се дошло у истраживањима мозга све нас више приближавају коначном решењу загонетке зашто су дебељуге дебељуге и пружају наду да ћемо једног дана, у не тако далекој будућности, коначно моћи да ставимо тачку бар на одређене врсте гојазности.

Кривац се зна, ал' је жилав

По свему судећи, кривац за то што се један број људи преједа је молекул звани неуропептид Y, у стручном жаргону познатији као NPY. NPY је неуротрансмитер, сићушни молекул који преноси сигнале с једне на другу нервну ћелију у мозгу.

Пре десетак година научници су открили да NPY, када се убризга у мозак пацова, многоструко повећава жељу за јелом код ових животиња. „Ми знамо за постојање око пет неуротрансмитора који подстичу потребу за храном, али је учинак свих осталих незнатан и пролазан. Насупрот томе, велике дозе NPY наводе пацове да се преждеравају преко сваке мере, а велико ждрање при том траје најмање по пет сати без предаха!”, каже Глен Стенли, неуролог са Универзитета Калифорније и Риверсајду.

Након вишегодишњих истраживања Стенли и његова екипа установили су да инјекције NPY временом изазивају селективну прождрљивост. Тачније, сласт у преједању није везана за ма коју врсту хране: под дејством неуропептида Y пацови просто луде за скробом. Искључивост на

крају постаје толика да ће одбити да прогутају све друго изузев угљених хидрата. Отуда и гојазност. Животиње које су на почетку експеримента имале сасвим нормалну телесну тежину, завршавају као вечито гладне дебељуге.

Ништа од наведеног није нарочито ново, али су зато нека скорашња открића истраживачке екипе из Риверсајда у најмању руку занимљива. По свему судећи, наима, изгледа да смо коначно добили серум против гојазности.

Зачкољица

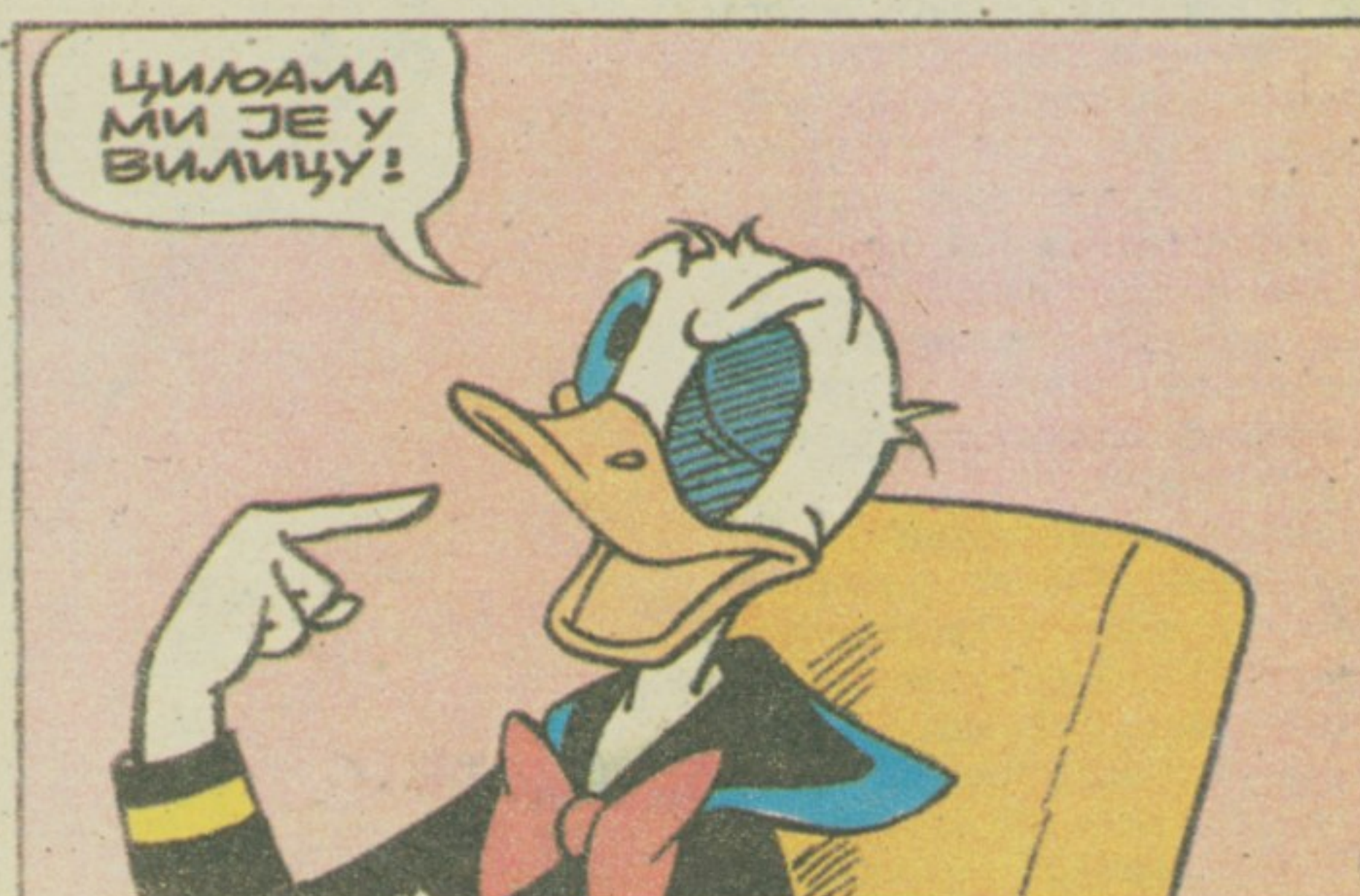
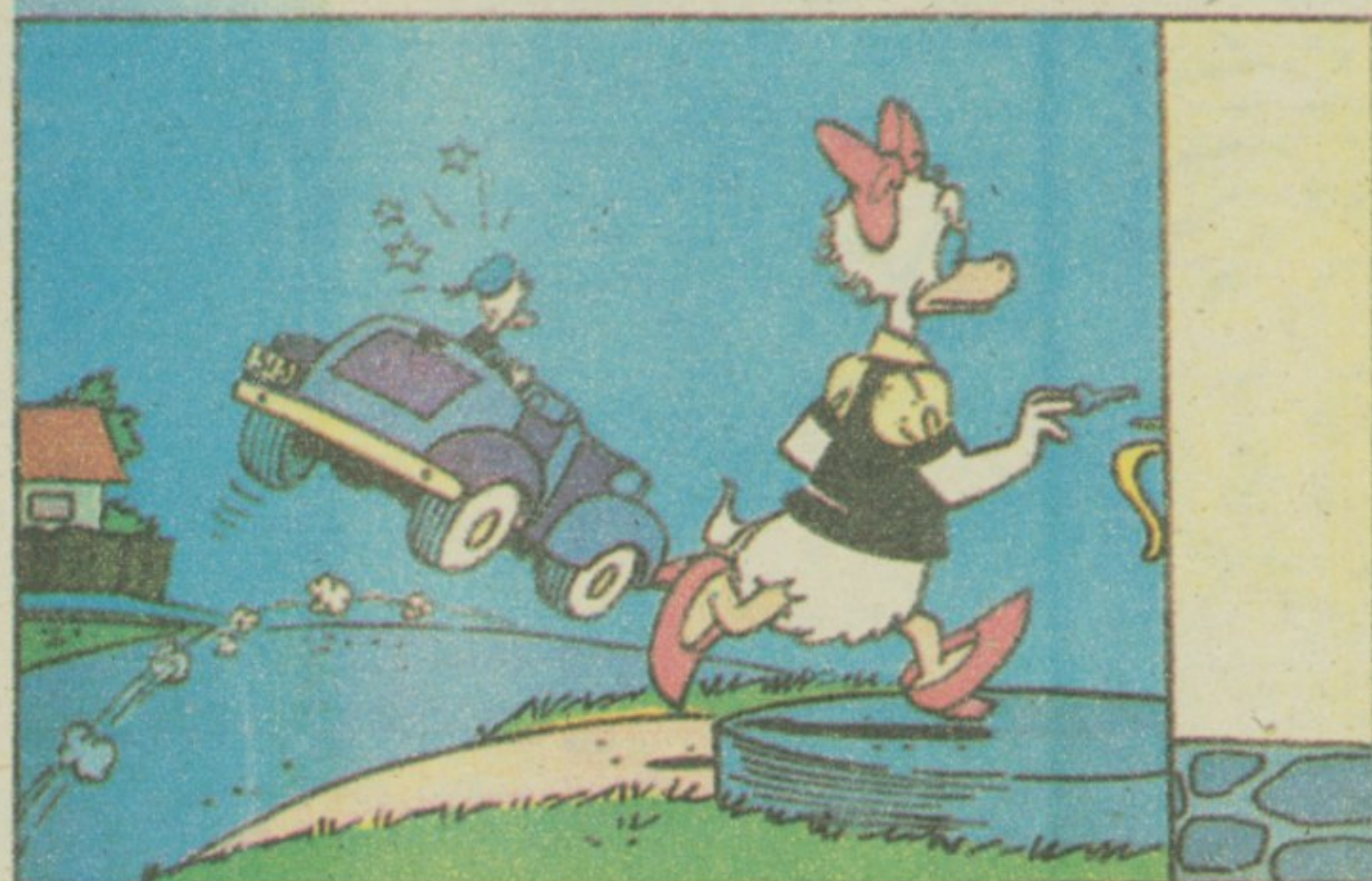
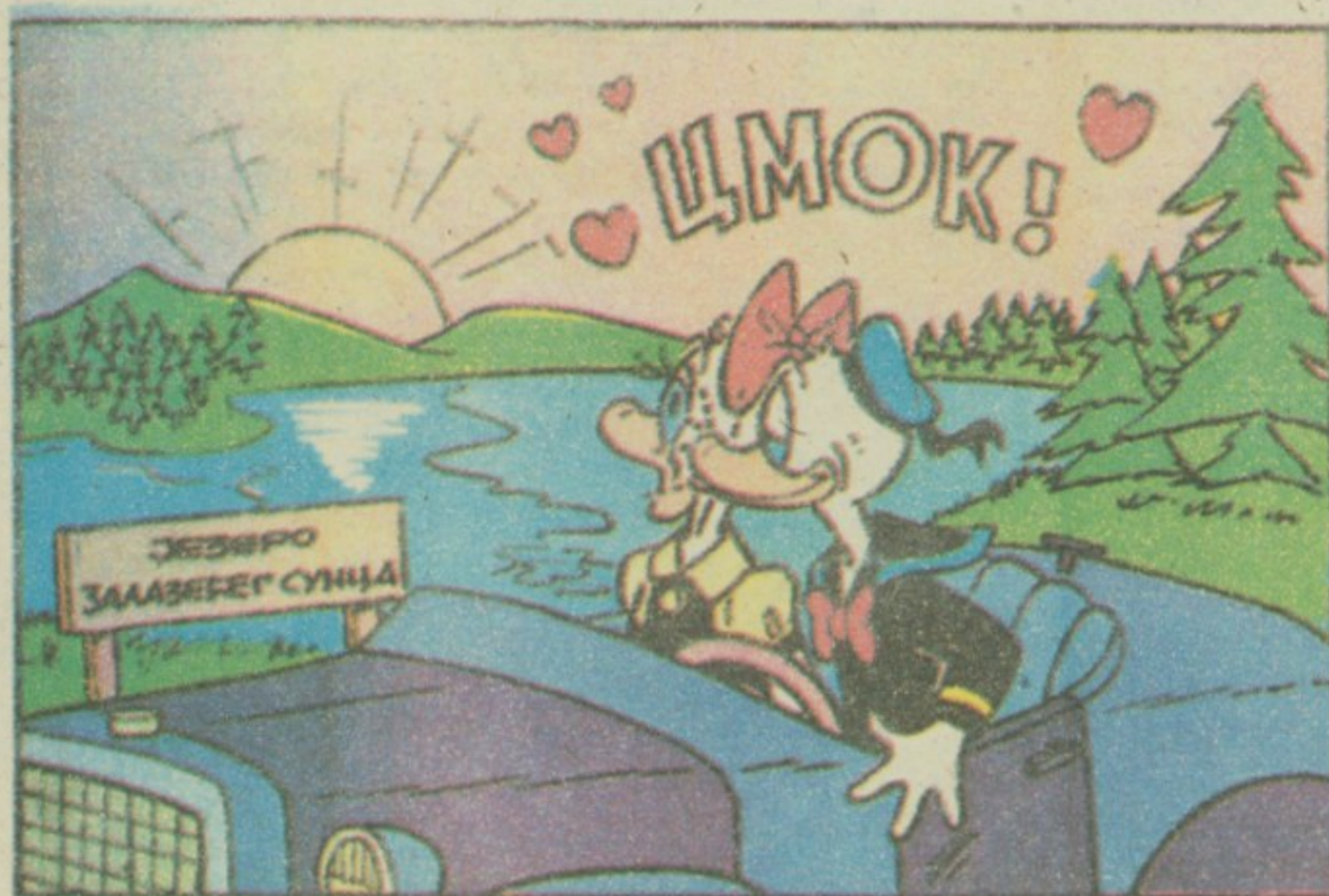
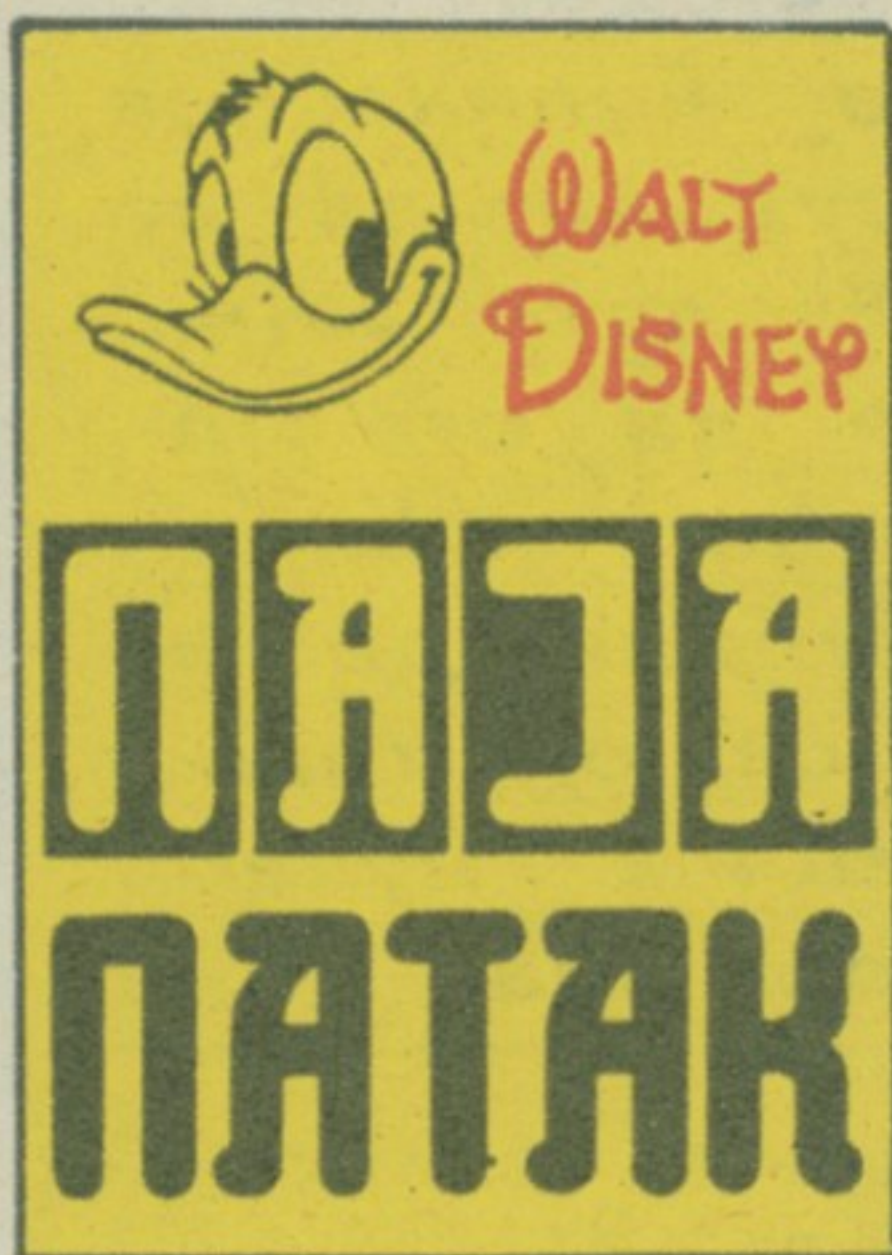
Серум се састоји од антитела која „препознају” и везују се за молекул NPY спречавајући га да се веже за одговарајуће рецепторе на нервној ћелији. Када су истраживачи убризгали антисерум пацовима који никада раније нису добили инјекцију NPY, апетит им се смањео за отприлике 60 посто – и то чак и у случајевима када претходно читавих шест сати ништа нису окусили. То, објашњава Глен Стенли, потврђује да NPY одређује потребу за храном чак и када се не даје у великим количинама.

Као и увек када је о свежим открићима реч, постоји само једна зачкољица. Антисерум је састављен од антитела, а она нису у стању да самостално продру у мозак, осим када их научници тамо убризгају.

Једном речју, много буке ни око чега? Нипошто. Терапија се зна, треба само изнаћи начин да се примени. Ако већ антитела из техничких разлога не могу да обаве посао, деловање неуропептида Y може се осујетити и с другог краја – у самим нервним ћелијама. Ту је и решење читаве ствари. У Риверсајду већ раде на проналажењу лека који би блокирао неурорецепторе у ћелијама мозга и тако онемогућио деловање NPY.

Дакле, још која годинца и – збогом, дебељуге! **М. И.**

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

СРЕТНА

ЈОЈ

УДАЈА!

Расли су заједно, Вук и Ружа, и њихови родитељи су се договорили да их венчају

И, то је било све. Само неколико реченица, али Вук их се сећао и после тридесетак година.

— Године 1812. био сам у Београду кад ми једаред дође човек од Ружина оца, па вели: „Ишту људи Ружу” и напомене ми давнашњи уговор наших родитеља по коме сам ја био први Ружин заручник, тако да ни сад, кад је други проси, неће да је даду док не сазнаду шта ћу ја рећи. Ја сам изасланику одговорио „да сад мени није до женидбе, она нек се удаје а од Бога јој срећа”.

И, Ружа се удала. Кад је Вук говорио свом биографу о њој, била је већ мртва.

војку” и мада сам се ја, чувши то, љутио, међу нашим родитељима изгледа да је ствар била већ договорена.

А онда је Вук отишао у Карловце. Од марта 1805. код Лукијана Мушицког је учио, и изучио да чита српски и немачки, словенску граматику, аритметику и катехизис. Одатле је отишао за Петрињу да учи немачки, па затим у Лозницу и Београд, постао писар у Совјету... Ружу је први пут после одласка на школовање видео тек 1809. године када се вратио кући болестан.

— Једанпут дође Ружа нашој кући, не знам зашто, хтео сам да је видим, и по мојој

жељи она дође из кухиње у собу где сам лежао и пољуби ме у руку. Узмем је за руку и упитам: „Јеси ли велика порасла?” Она одговори: „Ето видиш, велика сам” па додаде: „А куда си се ти одбио у свијет, оставио оца и матер! Да те није болест доћерала, а не би ни сад кући дошао!”

Коначно, одважио се да пита оно што га је увек занимало, а никако да нађе прилику:

— Ваша жена је Бечлијка, а... пре него што сте дошли у Беч, ви нисте били жењени, нисте волели?

Чак није смео да пита директно да ли је пре женидбе, пре Ане Краус, тамо, у Србији, док је био млад, волео неку девојку. Међутим, Вук је почео да прича о Ружи Тодоровој. Измаил Иванович Срезњевски је упијао сваку реч.

Седели су у малом кабинету, као и увек. Вук Стефановић Караџић је сматрао да ће амбијент радног простора бити најбољи за разговор о свему чега се сећа. Обично је Срезњевски слушао и пуштао Вука да сам казује, ретко кад га је прекидао питањима. Био је сигуран да ће само тако добити праве податке које је, те 1842. године у Бечу, купио за Вукову биографију.

Даћу ти девојку

Вук је седео на софи, за столом претрпаним хартијама и књигама. На себи је имао дугачак капут, на струк, високе чизме и капу. Није је скидао ни у кући, па ево, ни у свом кабинету. Срезњевски је ту Вукову навику протумаčio обичајем Срба да „свугде и увек остају под капом, па је због тога постао одвећ осетљив према назебу.” Уз сто је била наслоњена штупа којом се помагао при ходу откако му је лево колено оболело.

— Нисам био ожењен, а нисам био ни заљубљен — почео је Вук своју исповест. — Уосталом, могао сам се женити, а можда и заљубити... Ружа Тодорова. Њени и моји родитељи били су суседи и живели су у пријатељству. Ружина ма-ти била је најлепша жена у нашем селу, права гизда, и умела се китити укусно. И Ружа је била прво љупка девојчица, а после љупка девојка. Расли смо заједно и она ми се, да кажем, свиђала, а може бити и ја њој. Уосталом, то је било најобичније сеоско пријатељство. Али, наши родитељи су мислили друкчије. Ружин отац ми је говорио: „Даћу ти де-

После неколико година Вук се оженио Аном Краус, Немцем. Породицу Краус упознао је 1813. године када је, после слома устанка, морао да напусти Србију. Дошао је у Беч. Породица Краус примила га је као најрођенијег. У време болести стара Ана Марија и њена кћерка Ана брижно су га неговале.

Кум је био срећне руке

— Тада сам решио да запросим Ану, а нисам то учинио зато што сам се бојао свога православног сујевеља колико и римокатоличке породице Краус: да ли ће дати Немицу за мене, Србина? Време је учврстило нашу узајамну наклоност и 1818. Ана Краус је постала моја жена.

Венчали су се 16. јануара у католичкој цркви. Кум им је био Јернеј Копитар, човек због кога је Вук постао све оно што је постао, због кога је и почео да записује српске народне песме. Испоставило се да је Копитар био срећне руке у оба случаја: брак Вука и Ане био је успешан, а и Вуков подухват је био нешто највеће што је икад ико урадио за књижевност српског народа.

Вук је Срезњевском рекао о Ани да је била „добра жена, добра мати, добра домаћица, она је делила са мном и добро и зло у животу. Али, поред свега тога волела је свој Беч, волела га је више него све друге вароши и царевине, и наговарајући ме да живим у Бечу тиме ме је и нехотице терала да се бавим књижевномештом. Будући далеко од Србије, ја сам у мислима био у њој и с њом у Бечу. Трудно сам се да се сетим и записујем о њој све што сам сазнао и удаљавао сам се из Беча само зато да видим Србију

или који други крај српског народа, па сам се, сакупивши нову грађу за своје радове, поново враћао у Беч да разрађујем српске белешке”.

Лако га је познати

Вук и Ана су имали тринаесторо деце. Већина је умрла на самом почетку живота. Надживели су га само Мина и Димитрије. Мина је рођена 31. јуна 1828. године и, као и сва Вукова женска деца, добила католичко име. Крштена је као Вилхелмина. Доцније је прешла у православну веру и назвала се Милица. Димитрије се родио 1. јула 1836. године.

Док је у сећању оживљавао Ружу Тодорову, Вуку је била скоро шездесета. Срез-

њевски је описао да му је лице било „некако троугласто, испалих јагодица, упалих, малих, кестењастих, сјајних очију које ретко кад да нису оборене у земљу, и широких полуседих обрва и бркова што лицу даје некакав суров израз. По тим особинама лако је познати Вука Стефановића Караџића, лако га је разликовати од стотину других више или мање оригиналних лица која привлаче на себе пажњу у Бечу”.

Изазећи из Вуковог кабинета, Срезњевски је морао да прође кроз породичну собу, пуну постеља и постељица, у којој је била Ана са децом. У то време Вук и она су живели у малом изнајмљеном стану у Ландштрассе. Из стана се излазило кроз трем, низ степениште, па у мало двориште.

За причу коју је управо чуо сазнали су сви када је Срезњевски 1846. године објавио Вукову биографију.

Соња Ћирић

Тамо где је Дунав најшири

ЖИКИ ГОДИ

Мала је могућност да човек преживи ако се за невремена нађе у Дунаву. Скелеција Живорад Секулић превози путујући свет из Рама на супротну обалу чак и када се обруше ветрови брзином од 80 километара на час а таласи достигну висину од преко два метра

етњи је дан. Свиће.

У Раму удаљеном око 140 километара од Београда не може да се залута. Шездесетак кућа шћурених на брегу уз Дунав и једна сеоска џада која се по средини насеља спушта стрмо на обалу, то је све што је остало од некадашњег познатог трговачког места одакле је на супротну банатску, раније аустроугарску обалу превожено месо, житарице, вуна, кожа... а оданде стизала роба коју Србија није имала.

Рам је за Турке био и стратегијска тачка па су на брегу изнад обале подигли утврђење, једно од првих на Балкану подешено за одбрану топовима и ватреним оружјем уопште.

Од средњовековног утврђења остале су развалине, а подизањем Ђердапске хидроцентрале ниво Дунава је нарастао и преплавио педесетак метара у дубину копна. Доспео је до првих сеоских кућа. Обала је утврђена насипом од камења, али ниво воде и сада по неколико пута дневно варира за пола метра, зависно од рада хидроцентрале.

Карађорђево тајни прелазак

Крај стрме џаде у Раму истовремено је и место на обали за пристајање и отискивање ске. Лево и десно се налази по једна зграда, нова и стара. У новој живи Живорад Жика Секулић, скелеција и власник ске. У старој је месна кафана са летњом

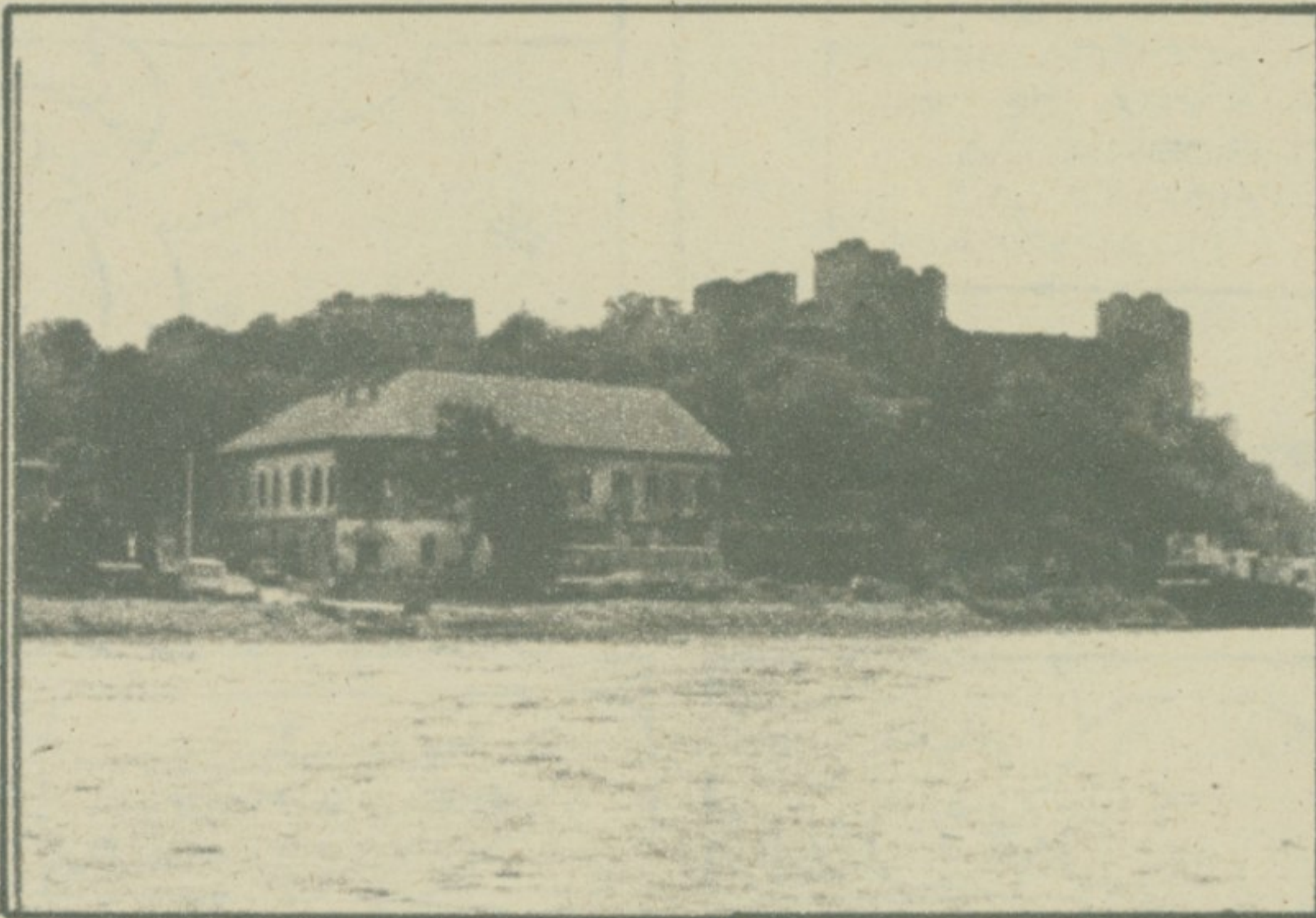
баштом. И та зграда је Жикино власништво, остала му је од деде.

Сунце се полако помаља на хоризонту. Пецароши пристигли из Београда још око четири изјутра размилели су се дуж обале. Седимо у кафанској башти и гледамо на другу обалу Дунава. Село још спава. Између празних кафанских столова трома се вуку сеоски кер. Аутомобили с пожаревачком регистрацијом пристижу у неједнаким временским размацима и дуж сокака заузимају ред за утовар на скелу. Неисправни возачи излазе из кола

ЖИВОТ НА ВОДИ

Живорад
Секулић
и његова
скела

Некадашња ђумрукана на обали
Дунава у Раму. Горњи део зграде
је надзидан и презиђиван у
новије време.

стрпљиво чекајући шест сати, време првог поласка скеле за Банатску Паланку. Сви ће у Румунију. Шверц цвета, на цени је румунски бензин и дизел-гориво.

Банатска Паланка је на супротном обали Дунава. Даље од Паланке до румунске границе је само петнаестак километара. На румунској обали је градић Бајзаш. За нас значајан јер је карађорђе без одобрења руске владе тајно у зору чамцем прешао баш из Бајзаша у Рам. Било је то 28. јуна 1817. Жика већ годинама трага за тачним местом на обали где се Карађорђе ис-

крцао не би ли ту неко подигао спомен-плочу.

Ни Жика ни Карађорђе нису били сретне руке: Жика и даље трага, а Карађорђе је, по налогу Милоша Обреновића, убијен после двадесетак дана од повратка у Србију!

И сам Жика скелеција је део историје. Стару зграду с кафаном на обали купио је његов деда, не зна се од кога. Доњи део грађевине готово није изменио изглед, горњи је неколико пута надзиђиван и презиђиван. У доњем делу, некада целини и у Карађорђево и у Милошево време налазила се ђумрукана

(царинарница) и ту је скоро три месеца радио као ђумругија Вук Стефановић Караџић. Зграда је под заштитом државе али држава не брине о њој, брине Жика.

Шлепови на пањевима

Живорад Жика Секулић, човек пријатне спољашњости и тихог гласа, родом из Рама на Дунаву никада није могао без Дунава. Отац га је послао на науковање, завршио је Вишу економску школу, одсек царински, потом је радио у Словенији као цариник и дао отказ. Вратио се у Рам, купио скелу са бродитом и већ осам година је скелеција. Дао је велику своту новца: скела вреди 100.000 а бродит 50.000 немачких марака. Међусобно повезани јаким сајлама бродит вуче скелу пловећи уз њу. Бродски мотор са успореним ходом клипова има снагу као 160 коња! Знања ради, само једна коњска снага потискује четири тоне терета.

Скела је метална конструкција дугачка 24 и широка 12 метара. Преноси 22 аутомобила и пешака колико може да стане. У давна времена овде су пловиле дрвене скеле с погоном на једра или весла. Седамдесетих година овог века забрањена је њихова употреба.

Веровали или не, од Смедерева па све до Ђердапске бране на Дунаву не постоји ниједан мост. Једини начин да се на толико дугачком току пређе на банатску и румунску

обалу јесу само две скеле – Код Дубравице и Рама!

Из Рама пуца видик преко Дунава. Голема вода! Друга обала се једва назире у измаглици. Касније ће Жика: „Ко се за невремена нађе у води Дунава, тешко да има изгледа да преживи!”

И каже Жика: „На овом месту Дунав је готово најшири, читава два и по километра. Уз то, овде дува неколико врста ветрова са највећом снагом баш од Рама до Великог Градишта. Најгора је кошава, зна да „луди” брзином од 120 километара на час! Тада се стварају таласи високи преко два метра! Вода урла, пени, пропиње се!... Пре неколико година наш највећи и најјачи гурач „Карађорђе”, а има три мотора од по хиљаду коњских снага, упao је у кошаву код Бајзаша. Кошава је отргла од њега сва четири натоварена шлепа и као играчку бацила на пањеве на ушћу Непе у Дунав!”

Спавање с крошњама

Дунав је опасна река. Никада се чак ни на Дунаву не научи све о Дунаву. Ипак, чим деца из Рама стасају, лети као од шале препливавају Дунав „и тамо и амо”! Тек напуне дванаест или тринаест година!

Мештани Рама су аласи. И старо, и младо, и мушко и женско. Међутим, сви знају да ако се за невремена нађу насред Дунава треба бежати на оближњу Аду Чибуклију и чекати да се олуја истући. Ако их ухвати ноћ, спавају у крошњама дрвећа.

Мора се признати, Жика има срце, он испловљава скелом и при кошави јачине 80 километара на час. Таласи плаве скелу бацају је, отимају од брода, али Жика се не да. Сваки час скела се нађе на врху а бродит у дну таласа и обрнуто.

„Доживљај је одиста језив – за крај ће четрдесетогодишњи Живорад Секулић – али ја сам већ оуглао. Страх ме обузима једино када пловим по магли! Замислите, крећете се по води а не знате где сте. Не постоји појам лево и десно... Тегљач, гурач, брод, свака пловећа грдосија може да искрсне у магли и да вас здружи! Служим се авионским компасом!”

Пловили смо неколико пута са Жиком скелецијом. Предрастанак рекао нам је: „Све наше реке су потоци наспрам Дунава!”

За тај дан било му је доста посла.

Миленко Тодоровић

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ПОТПИС ПО СВАКУ ЦЕНУ

Борис Бекер седи на подијуму једне спортске дворане у Монте Карлу и одговара на бројна питања присутних новинара и радозналаца. Одједном се пред тениском звездом створи један младић, енергично му одузима микрофон и одмах у њега издекламује: „Борисе, зашто не одговараш на аутограм-пошту? Писао сам чак три пута, али узалуд!”

У дворани наста граја, Борису би непријатно, а онда после краће паузе тихо изустити: „Одмах ћемо то средити! Имаш ли можда налив-перо?”

Четврти покушај је, дакле, био успешан.

Јоаким Ленк, сигурно најчувенији светски ловац на аутограме, смеје се присећајући се овог догађаја. „Штос је само у томе да их добро стиснеш и готова ствар!” Да није стискао и остале чувене личности из читавог света (најчешће су то спортисти, глумци, политичари) не би сада у његовој колекцији било преко 15.000 оригиналних аутограма?! Најчешће са краћим или дужим посветама. Ту су потпуне репрезентације у разним спортовима, посебно шампиони света, почев од Борга па надаље читава светска тениска елита, Бен Џонсон, Карл Луис, Сена, Прост, Менсел, Лауда, Гулит, Марадона, Сталоне, Џек Николсон, Брижит Бардо, Ким Бесинџер, Буш, Горбачов, Валенса, папа и ко ће их још све набројати. Дакле, ово је само делић списка оних најпознатијих. Запазили смо и нека наша презимена...

Почело са Штраусом

Јоаким је имао пуних 15 година, када се први пут усудио да затражи аутограм од неке познате личности. Истина, није то био некакав спортиста или глумац, већ политичар: Франц Јозеф Штраус. „Тако је све почело”, каже „аутограм-манијак” (како сам себе назива) Ленк који данас има 29 година. На истакнутом месту у његовом стану велика слика бившег америчког председника Роналда Регана с посветом: „To Jachim Lenk. Best regards. Ronald Regan.” Како је дошао до овог драгоценог

Чак 15.000 оригиналних потписа (обично с посветом) чува Немац Јоаким Ленк у једном огромном ормару. Од Шмелинга, Фанђа, преко Пелеа, Борга, Марадоне, па све до Регана, Буша, Горбачова

експоната, када никада није био у Америци? За Ленка дечја игра: Писао је секретарици бишег америчког председника, која је иначе немачког порекла. „Жене су ми највећа помоћ. Стари трик”, смеје се краљ аутограма.

А и жене које се баве спортом великодушнице су, признаје. Мартина Навратилова му је, примера ради, послала потписани тениски рекет, велики постер с потписом, али за аутограм је требало платити 10 долара?! „Досад нисам платио ниједан потпис, па зашто би

Мартина била изузетак. Лепо сам јој то објаснио у писму и тако сам уштедео 10 долара”, каже Ленк. Иначе, чова је члан Universal Autograph Collect Cluba (UACC) и редовно добија каталоге највећих аукцијских кућа у САД. Па, ипак, још никада није купио или продао ниједан аутограм. Поред потписа познатијих спортиста, политичара и глумаца на посебној цени су и музичари. Посебно они којих више нема. Тако његов „Џон Ленон” (аутограм добијен шест месеци пре његове трагичне

смрти) данас вреди читаво богатство. Исти је случај и са аутограмима неких чувених боксера. То су, пре свих: Џо Луис, Макс Шмелинг, Мухамед Али...

И клечећи ако треба

Да би дошао до жељеног циља Ленк се обично послужи неким малим триком, а потребно је и мало маште, њуха и рутине, наравно. Рецимо, фудбалере, кошаркаше и остале „групне” спортисте обично „сакупља” у комплету. Како успева? „Једноставно пошаљем писмо председнику клуба или селектору репрезентације са молбом да употпуни моју велику колекцију. И ретко ме ко одбије. Људи су, у принципу, љубазни”, каже Немац.

А адресе? Не падају оне тек тако с неба, зар не? На таква питања се само насмеје. А како и не би, када има читав лексикон познатих личности, институција, клубова, федерација, с пуним њиховим адресама и телефонским бројевима. Истина, требало је дати доста долара и марака за то, али исплатило се. Рецимо, када је пре неку годину желео да добије аутограм од чувеног немачког фудбалера Руменигеа, који је у међувремену прешао у Италију, никако није могао да сазна његову нову адресу. Али, зато је сазнао да у првом комшилуку чувеног фудбалера станује позната италијанска певачица Милва. Адресирао је писмо на Милву, с напоменом – за Руменигеа – и писмо је стигло на праву адресу.

Признаје да је најлошије искуство имао са чувеним голманом Шумахером: „Тражио је од мене да клекнем и молим га за аутограм?! Није човек садиста – данас смо добри пријатељи – већ је тог дана примио шест голова!!!”

Каже, да неки пут покушавају и да га преваре, али да има непогрешив њух за фалсификоване потписе. Ако желите у то да се уверите, и ако вам је хоби сакупљање аутограма, можете се лично обратити „краљу аутограма” на следећу адресу: Joachim Lenk, Schönblick 9, 7902 Blaubeuren/Beiningen, Deutschland.

М. Ш.

ДЕТЕ ЈЕ ОТАЦ ЧОВЕКА

Најстарија сачувана фотографија са пријаве за здравствено и социјално осигурање снимљена одмах по монашењу 1958. године

КАД
САМ
БИО
МАЛИ

Завичај,
воденица
у
селу
Постења,
Љубовија

ЛАВРЕНТИЈЕ ВЛАДИКА

ШАБАЧКО - ВАЉЕВСКИ

Можда је и само провиђење желе-ло да упути мој живот светосавским путем јер сам рођен на дан Светог Саве, 27. јануара. Година је била 1935. Рођен сам као близнац. Моји родитељи су пре нас двојице имали пет кћери и онда су последњој дали име Доста, да буде доста женске деце. После тога, хвала Богу, родимо се нас двојица. Старијем брату надену име Саво, по свецу на чији дан смо се родили, а мени Живко, да бисмо живели. Просто нису имали толико јаку веру да ћемо остати у животу али, ето, опет Богу да захвалим, одгајили смо се. Ја сам отишао својим путем у живот, а брат је остао са родитељима.

Сећам се како нам је мајка причала да је тешко одгајити близанце. Таман, вели, једнога успавам, други се пробуди. Па онда, док њега успавам, онда први се већ пробудио. Често је оба морала у колевци да нас носи на леђима до њиве, да нас спусти у хлад

негде на међу док не заврши пољске послове.

Нас два брата имали смо срећу што су нас сестре тако дуго и тако жељно чекале, па се просто није знало која је од њих нежнија и пажљивија према нама била. Имали смо и комшилук, са децом смо се играли, са комшијама. То је за мене било најчаробније доба у целом мом животу. Рођен сам између две планине, Кулине и Орлића, и тај простор између те две планине мени се тада чинио огроман, непрегледан. Кад сам после, као одрастао човек долазио тамо, чинило ми се да су оне планине населе једна на другу, толико ми је то мало било па кажем: „Зар је моје детињство било такво?“ Значи, детету се у детињству све чини лепше и милије и боље него што је заиста. Мени и данас ништа није лепо ако ме не подсети на нешто доживљено у детињству.

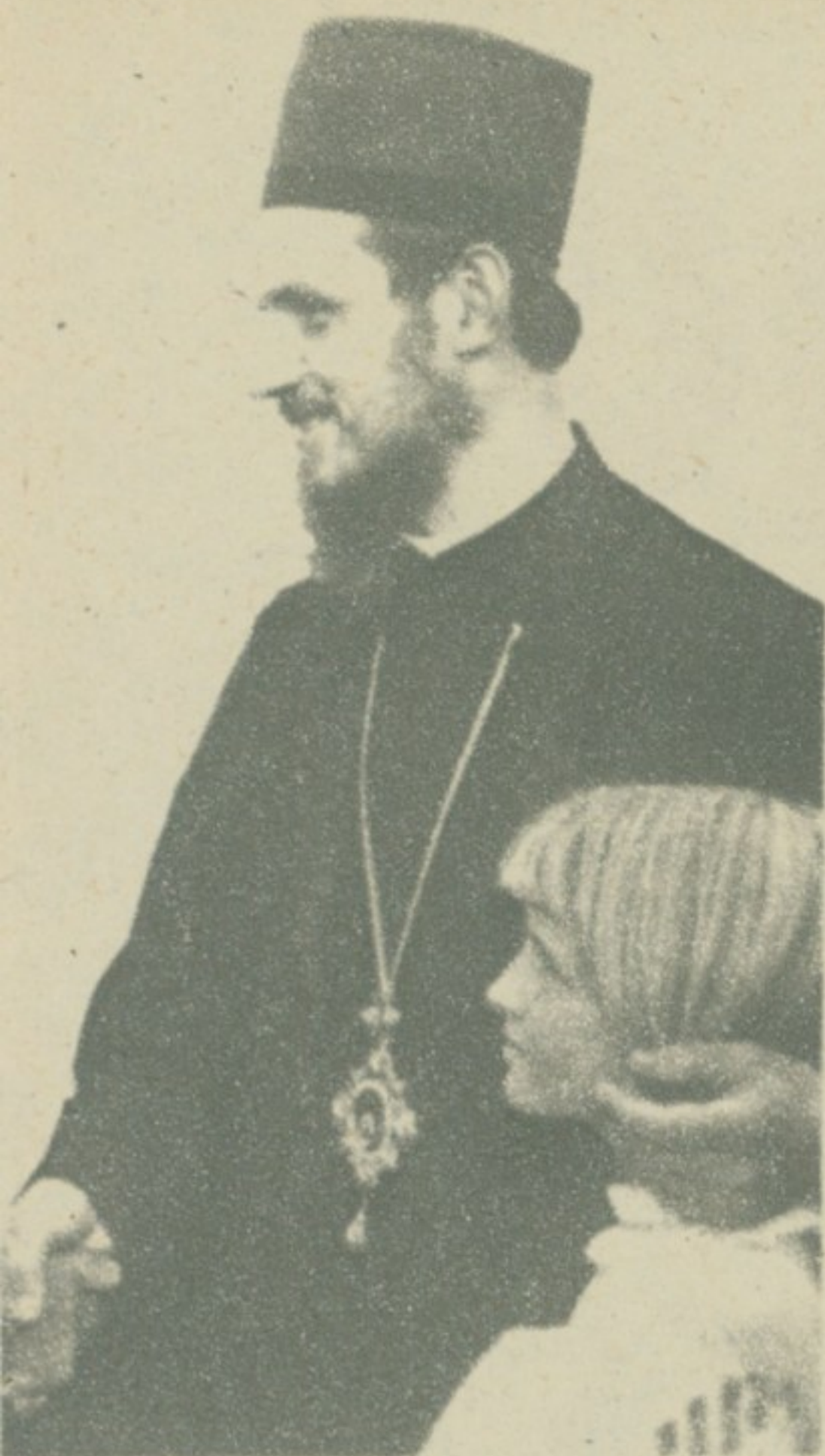
Запамтио сам и Други светски рат, али само тако што сам чуо топове на Крупњу. Тада сам имао шест година. После сам у Крупњу, као ученик првог разреда основне школе, видео један заробљен тенк.

У основној школи имали смо до трећег разреда веронауку. Учитељица наша била је дивна, побожна жена. Кад уђемо у разред, окренемо се сви према икони, према истоку, читамо молитву, седнемо, и тек онда почне настава. Једног јутра дођемо ми у школу – а сећам се, те године пролазили су силни авиони

преко неба, целога закрилили, касније сам дознао да бомбардују рафинерију Плоешта у Румунији – и, као и обично, устанемо на молитву кад, погледамо, нема иконе на зиду. Учитељица каже: „Седите, неће бити молитве“. Ништа нисмо питали. Касније је то постала пракса, на жалост до данашњег дана.

То је било 1944. године. Наредне, сећам се, први пут смо прославили 1. мај. Ишла

Серија емисија „Детињство“ траје већ пуне четири године на Првом програму Радио Београда, сваке среде од 12.30 до 13.00 часова. Различити људи различитих генерација, професија и животних судбина причају о томе како је било некад, КАД СУ ОНИ БИЛИ МАЛИ. Њихова сећања, њихове живе речи, претопили смо у приче. Емисије на Радију и приче у „Забавнику“ припрема и уређује Светлана Ненадовић.

Отац Лаврентије са децом свуда по свету, Сиднеј 1970.

је цела школа на прославу. Сирота наша учитељица цео дан је писала једну велику плакату: ЖИВЕО СЛОБОДНИ БАЊЕВАЦ. И тек кад је завршила, приметимо штампарску грешку: уместо „слободни“ пише „слодни“ Бањевац. Учитељица је била несрећна. Свима нам је било жао што не можемо да јој помогнемо да то исправимо. Узалуд, наш разред је на дан 1. маја остао без плаката. Ето, то су неке од најживљих успомена из најранијег детињства.

Моје село зове се Богоштица. На старословенском „поштовати“ каже се „штити“. Значи, то село је место где људи поштују Бога. Да ли су назив села и датум мога рођења утицали на моје опредељење за духовни живот, или су узроци и последице ишли обрнутим смером? Нико у мојој породици, па чак ни у целом селу није био свештеник, а поготову не монах. Откуд случајни сусрет са једним мојим другом чији је старији брат отишао на Богословију? Те, 1953. године, када сам већ завршио и два разреда гимназије у Лозници, нисам ни знао шта је Богословија. Тај призив ни до данашњег дана не могу себи да објасним.

Моји родитељи су били побожни, у кући се постило. Сећам се, у трећем разреду основне школе постио сам за причест. У школи смо на казану добијали ручак који је био, дабоме, мрсан, али сам се ја уздржавао, нисам хтео да једем. Гладовао сам. Кад сам отпостио тих четрнаест дана, кад сам одржао завет и савладао сва та искушења, ја

ЖИВКО ТРИФУНОВИЋ, дечак из села Богоштица близу Љубовије, завршивши Богословију, замонашио се 1958. године у манастиру Крушедолу и добио име ЛАВРЕНТИЈЕ. На Теолошком факултету у Београду дипломирао је 1967. године.

Од послова које је обављао бележимо: економ Богословије у Београду, духовник цркве Ружице на Калемегдану, парох на Купресу, наставник богословије у манастиру Кистање у Далмацији, викарни епископ Његове светости патријарха српског Германа у Патријаршији у Београду, епископ западноевропски и аустралијски укључујући и Нови Зеланд, затим само западноевропски чему је 1989. додељена и епархија шабачко-ваљевска, а од 1. септембра 1991. разрешен је опслуживања у западним европским земљама и постављен за еладуку шабачко-ваљевског са седиштем у епархијском двору у Шапцу, у истој згради у којој је положио пријемни испит за Богословију, једног лепог дана 1953. године после обилне летње кише.

„И свуда где сам био, у далеком свету, на свим већим станицама, налазио сам и куповао „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“ и читао га са задовољством. Могу без оклевања да кажем да ми је „ЗАБАВНИК“, без политичких говора и придодатог језика који често нисам разумео, у туђини сачувао живи матерњи језик.“

сам се причестио на Младенце и, причестивши се, осетио сам неку велику радост у души коју као да и сада осећам.

Одлучивши се, дакле, за Богословију обратио сам се једном свештенику, он ми све лепо објасни и ја решим да конкуришем. Све је ишло као само од себе. Пошаљем молбу, молба буде примљена, те одем до првог надлежног свештеника (а то је било 40 километара од мог места, што сам пешице прешао) који ме упише у неки списак и каже да морам у Шабац на полагање пријемног испита.

На том испиту требало је показати бар неко знање из хришћанске науке, а ја у школи нисам научио ништа. Онда ми онај свештеник да неку књижицу, те је ја у возу од Лознице до Шапца целу прочитао. Стигнем у Шабац увече и како, сиромах, нисам имао новца за хотел, дођем у ресторан „Зелени венац“ где сам седео док ме у поноћ нису истерали, па онда на железничку станицу до јутра.

Ујутру дођем у епархију, баш у ову зграду где сада стољујем као владика, да полажем испит. После два суш-

на, врућа месеца, те ноћи пала је прва богата киша, жељена као насушни хлеб. И владика и сва комисија у епархији само о киши причају и радују се. Да л' због тога или због нечега другог, ја лако положим испит. Имао сам таман толико новчића да себе частим једном лубеничицом коју купим на пијаци и, ето, то је било прво што сам појео отако сам од куће пошао.

Д

о Лознице се вратим возом, а оних 28 километара до куће пређем пешице. Све сам то прешао бос и, преспававши ноћ у једној њиви на којој је кукуруз био обран и саденут у купе, стигнем у Крупањ таман на литургију. Био је празник Преображење.

Кад је дошло време да кренем у Богословију, спаковао сам ствари у дрвени војнички сандук са којим је мој отац прешао Албанију и јавим се у интернат. Богословија Светог Саве била је у манастиру Раковици у Београду. Одмах сам добио разна задужења, да носим ђачку пошту, да помажем у економији. Волео сам књигу, али, што сам ја њу више волео, она је све више од мене бежала. Просто нисам имао времена да читам од силних других послова. Ипак сам био одличан, од првог до последњег разреда, и да је тамо била она оцена „вуковац“, можда би ме тако регистровали.

Учећи Христову науку у мени се све више будила жеља за молитвом. Знао сам често, кад увече сви ученици легну на починак, да изађем кришом у двориште на неко скровито место и, гледајући у месец и звездема обасјано небо, да се дуго клечећи молим. Ја сада имам своје молитвено правило које редовно одржавам, али онако жарку молитву, онакву топлину и лепоту блискости Богу, какву само млада и чиста душа може да осети сада више не могу да доживим. Једина сметња да се усредсредим на молитву биле су моје мисли које су стално летеле моме родном крају. Нарочито када се приближавао распуст, ја сам на месец дана пре поласка кући већ био тамо: све замишљао како путујем, како носим кофер, како ме дочекују отац и мати, па одмах себе прекорим, онако како су нас у школи учили: „Мораш бити овде, у храму, мораш се припремити на молитву...“ По некад је ишло тешко, просто сам осећао као да сам разапет између школе која ме је

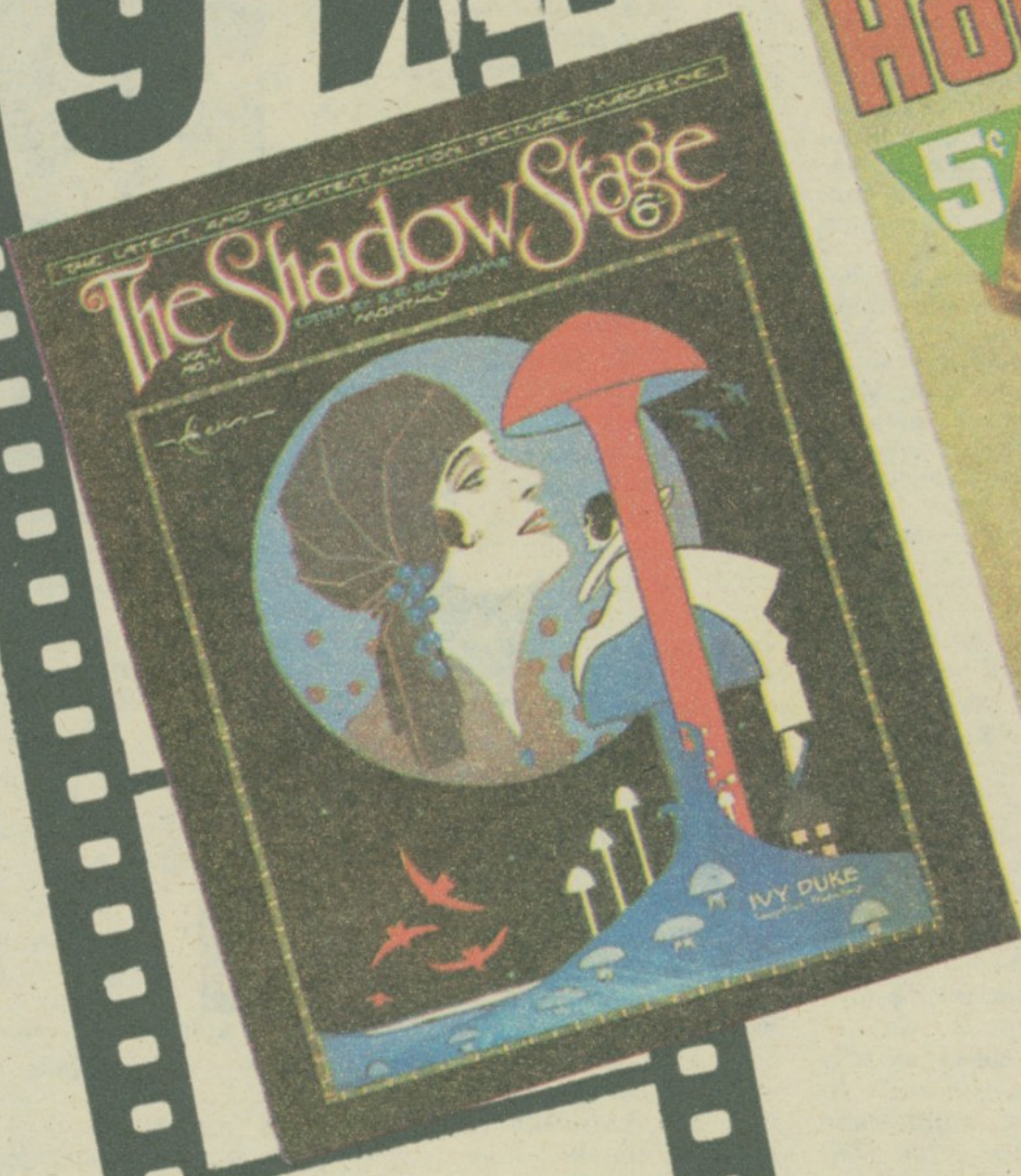
учила правилима и вери, и мисли на завичај, на детињство, на све оно што је у мом животу било најлепше.

Т

о осећање привржености родном крају навело ме је да се, много година касније, вратим из далеког света и да свим својим моћима, снагом, способношћу и својом уштеђевином помогнем својим мештанима да се ослободе сиротиње, да им олакшам живот. Никад нећу заборавити како је тешко бити сиромашан ђак и како на детињу душу тешко пада подсмех вршњака. Чини ми се да се у мој живот највише упечатио догађај из првог разреда осмогодишње школе. Како нисам имао шта друго да обучем, мајка ми је дала одело мог покојног оца, наравно, неприлично мом детињем статусу. На првом часу наставе другови су ми се смејали, све док их наставник није изгрдио. Мене је то толико дирнуло да сам заплакао. И зато сада, кад год могу, ја дам детету да се обуче, да му учиним неку помоћ, да не би дошло у прилику у којој сам ја некада био.

ФИЛМ
ИЗ
ГИНИСОВОГ
УГЛА:

ЗАБРАЊЕНО У ИМЕ СИРА

● Власти Илиноиса захтевале су (и постигле) да се из филма „The Kid“ (САД, 1920) избаци сцена у којој Џеки Куган разбија прозоре. Државна цензура Охаја покушала је

Историја филмске цензуре
врви од глупости до достојних чувене књиге рекорда

Изузме ли се Саудијска Арабија у којој је забрањено свако приказивање филмова, титулу светског првака Дубаји са 2400 забрањених филмова што због опшцености, што због антисемитизма, што због пројеврејства.

Питање филма који је доживео највише забрана није решено, али за сада је један од најозбиљнијих претендента за титулу „Нека умиру лагано“ (САД, 1983). Филм је забрањен у 31 земљи света.

(али није успела) да забрани приказивање „Острва с благом“ (САД, 1920) Образложење? Шта ако деца крену да се масовно одмећу у пирате?
● Филмска верзија „Мапета“ (САД, 1979) на Новом Зеланду нашла се на удару цензорских маказа „због промовисања безразложног насиља“. У забрањеној сцени Меци који обожава да прича глупости

пе вицеви пијани морнар прети разбијеном флашом.

● Шведска цензура забранила је „И. Т.“ (САД, 1982) за децу испод 11 година уз образложење да филм приказује родитеље који се односе неодговарајуће према сопственом подмлатку.

● На наваљивање Одбора за цензуру Америчког удружења филмских продуцената

чицу Еву Дуарте-Евиту – зато што се ова завалила у столицу резервисану за звезду. Када је глумица постала Ева Перон, г-ђица Ламарк је емигрирала.

● Одбор за цензуру (МППА) вратио је сценарио филма „Заза“ (САД, 1939) с једном једином примедбом, руком исписаном поред спорне реченице. На месту где јунакиња ниткову виче у лице: „Свињо! Свињо! Свињо! Свињо! Свињо!“ пише: „Изабаци две свиње.“

● Године 1979. у Ираку су забрањени карате-филмови. Сви и заувек.

● Пекиншки Институт за филм забранио је поред „Хамлета“ (В. Британија, 1948), „Отела“ (копродукција САД – Француска, 1951), „Три мускетара“ (САД, 1948) и образовни филм под називом „Основна правила безбедности при пливању у рекама, језерима и морима“. Предложене мере предострожности за спасавање живе главе сврстане су у ред назадачко-буржоаских идеја које би могле да подрију револуционарну одважност.

одобрили су приказивање филма без иједног реза. Касније се испоставило да је репродукција звука у сали за пројекције градске цензуре била тако лоша да су цензори у ствари углавном нагађали шта глумци говоре.

● Године 1979. у Ирану је под покровитељством Министарства културе и уметности снимљен филм „Крава“. Филм је забрањен већ на првој, затвореној пројекцији – по налогу истог Министарства.

● Варошани Вилфранша у Француској сложено су се успротивили даљем приказивању „Отела“ (Италија, 1914) јер им се није допало што Отело на крају убија Дездемону.

● Што се еротских садржаја тиче, нацистичка цензура је током тридесетих година овог века била вероватно једна од најслободоумнијих на свету. Кад је у питању еротика било је то у директној вези са сексуалним склоностима Јозефа Гебелса, иначе фиреровог главног цензора за кога нипошто не може да се

вести, цртаће, документарце и остале краткометражне врсте. Постојало је само једно „но-но“ кога се главни цензор стриктно придржавао. Сви женски ликови који се огреше о институцију брака имали су да издахну пре краја филма. Речено правило није прекршено нити у једном од 1363 филма што је сасвим разумљиво с обзиром на то да је праведна казна за филмске невернице уведена на изричит захтев Адолфа Хитлера.

● Један од занимљивијих примера цензурисања филмских наслова односи се на филм „Чисто срање“ (Аустралија, 1973). Филм је приказиван у цензурисаној верзији која гласи „Чисто С“.

● Сцена из авангардног филма „Интер Нос“ (Исланд, 1982) у којој је исландска химна изведена у рок верзији промакла је цензорима, али је зато уродила изгласавањем закона у Парламенту по коме је свако поигравање с националном химном кривично дело.

● Цензура СССР-а прво је одобрила приказивање „Плодова гнева“ (САД, 1940) јер се у филму лепо видело како се амерички пролетаријат злопати. Нешто касније филм је забрањен јер се испоставило како је чињеница да сурово експлоатисани надничари имају аутомобил силно задивила совјетску публику.

● Догађало се и да исти филм буде забрањен из потпуно супротних разлога. Тако је филм „Јахачи немачке Источне Сахаре“ (Немачка, 1934) 1939. нацистичка цензура забранила због пацифизма, а 1945. цензура савезничких снага у Немачкој – због милитаризма.

● Године 1967. управник биоскопа „Центар“ у Хај Поинту у америчкој савезној држави Северној Каролини ухапшен је због приказивања филма „Хаваји“. Оптужба се односила на сцене у којима се појављују Хавајке с обнаженим грудима. Управник је заиста прекршио одредбу градских отаца која је у Хај Поинту на снази од средине 19. века, а по којој је приказивање женских груди кажњиво дело.

● А све је, у ствари, почело са сиром. Први случај цензуре у Великој Британији забележен је 1898. године. Захтев за забрану потекао је од познатог произвођача сирева, а односио се на научни филм Чарлса Урбана који је у целости снимљен кроз микроскоп и у коме се лепо видело шта раде бактерије у парчету сира марке „стилтон“.

Припремила: М. Илић

Филм из кога је по налогу цензора избачен највећи број сцена је „Катембе“ (Португалија, 1964). Филм је режирао редитељ из Мозамбика Фаира де Алмеида, у време када је Мозамбик још био португалска колонија. „Катембе“ је претрпео 103 цензурска реза.

(МППА) компаније „20th Century Fox“ била је принуђена да из документарца о сликарству „Рођење Венере“ (САД, 1952) избаци снимак Ботичелијеве (скроз) наге Венере.

● Када је 1945. године у Аргентини на власт дошао Перон, забрањени су филмови

једне од највећих аргентинских звезда тридесетих година Либертад Ламарк. Сењорита Ламарк је силно погрешила када је на снимању „Циркуса Кавалкаде“ (Аргентина, 1943) ошамарила глуми-

● Све до 1964. године на Малти су биле забрањене сцене у којима се могу видети бикини што ће рећи да су тамошњи цензори и монтажери деценијама имали посла преко главе.

● Британски одбор за филмску цензуру одобрио је „Уликса“ (В. Британија, 1967) под условом да се из сценарија писаног на основу романа Џемса Џојса избаце најпотреснији дијалози. Редитељ Јозеф Стрик потом се обратио градским властима Лондона које имају овлашћење да преиначе одлуку државног Одбора. Градски цензори

Први филм поред чијег је наслова британска цензура ставила фамозно Екс (X = само за одрасле) јесте „Живот почиње сутра“ (Француска, 1950). Малолетним лицима забрањен је улазак у салу искључиво због сцене вештачког оплођења.

каже како своју дужност није испуњавао како треба, штавише. За дванаест година колико је провео на овом положају, Гебелс је лично од почетка до краја одгледао сва 1363 дугометражна играна филма колико је за то време снимљено, плус све филмске но-

Прва земља на свету која је укинула цензуру је Русија коју је то учинила марта 1917. у доба владе Керенског. Цензура је поново званично уведена 1922. године, мада је, заправо, радила од првих дана бољшевичке власти.

ЖИВОТ
ПИШЕ ДРАМЕ

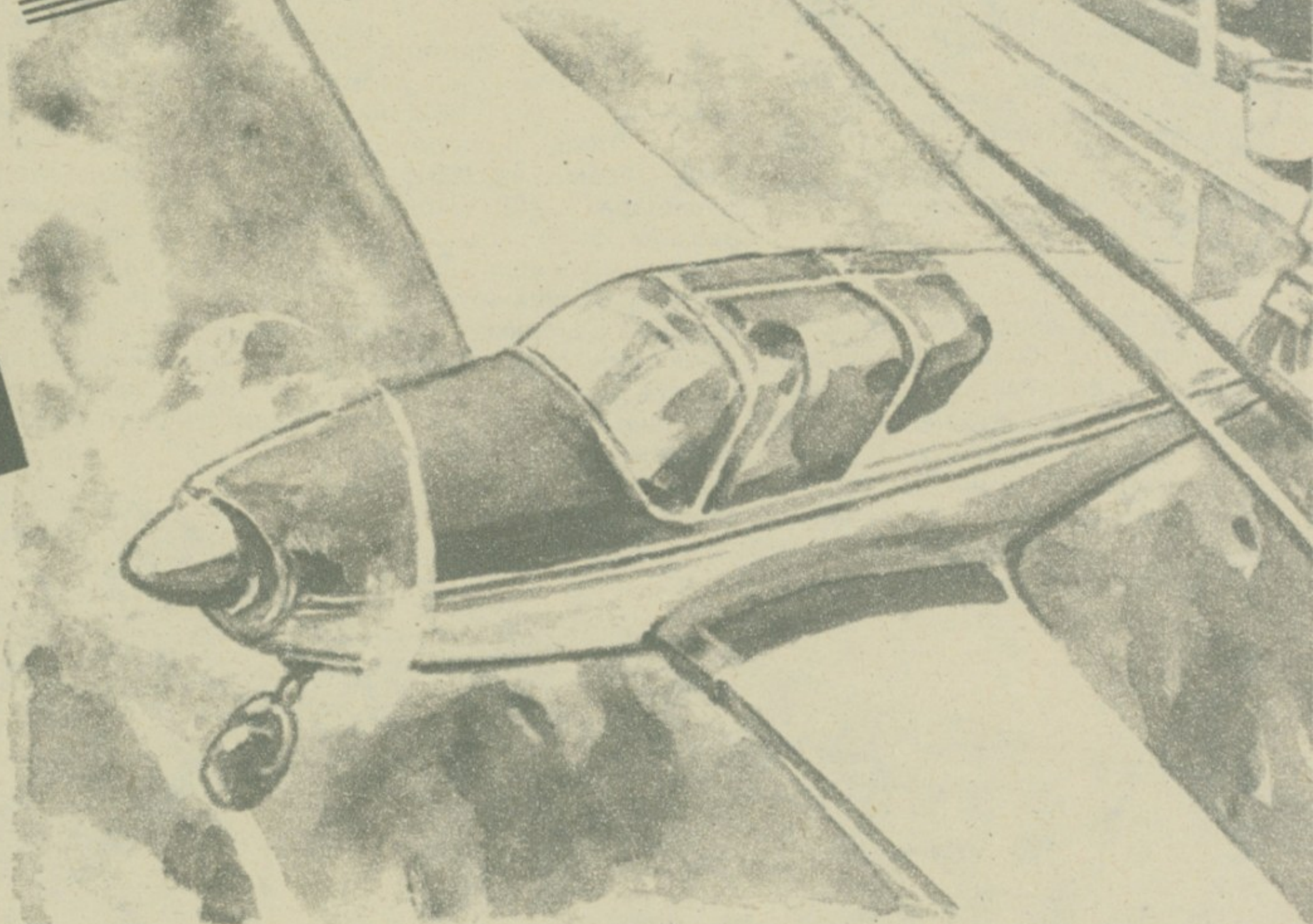

Од бројних, махом не-
проверених прича, ова
је истинита: човек је
авионом пролетео ис-
под моста. И због тога
кажњен, па се тако и
званично сазнало за
догађај...

Са писте на Капином
пољу покрај Никшића
(познате као узлетиште
са кога је, априла 1941.
најужи врх Краљевине
Југославије одјездио у
слободу неслободне им
отаџбине) одлепио се школски двосед
„утва-75“. Вођа ваздухоплова био је
млади, али искусни наставник летења.
Раде – Тане Минић. Иза њега је седео
ученик Миодраг Грубач. Пред њима
задатак да одлете до Иванграда (данас
Беране) и врате се.

Мада је био претпоследњи дан
августа 1985, време није било баш
најидеалније. Руководилац летења на
аеродрому Радомир Пековић, иначе
пилотски вук, пре него што им је дао
знак да крену, упозорио их је на

ВОЗ ГОРЕ А ЈА ДОЛЕ

такозване сложене метео-услове, што је
значило да су, уколико налете на
невреме, обавезни да се одмах врате на
полазни аеродром.

За лепа времена пут у правој линији
траје око 45 минута. Марш-рута је,
међутим, прилично опасна и води
преко по злу чувеног Маганика – на
коме је пре двадесетак година страдала
ЈАТ-ова „каравела“ – изнад кањона и

мртвица Мораче те над
непредвидљивом Сињаевином. Већ код
планине Прекорнице (1940 метара над
морем) Тане Минић је морао да
заобилази изненада искрсли облак. И
да се спушта све ниже. Одлучио је зато
да уђе у узани кањон Мораче летећи
према Колашину и Мојковцу – ту
изнад Таре – а онда Лимом стигне до
Иванграда.

МА ШТА

КАЖЕШ

НЕВИЂЕНА ЈЕЗИЧКА ЗБРКА

На пограничном прелазу
из Немачке у Француску, не-
далеко од Милхузеа, фран-

цуска полиција зауставила је
и детаљно претресла путни-
ке аутомобила којим је уп-
рављао један Камбоџанац
настањен у Паризу. Претрес
је показао да је (1) Камбо-
џанца возача пратила фран-
цуска пријатељица пољског
порекла, док су (2) у пртљаж-
нику аутомобила били сак-

ривени Кинез и Кинескиња
који су покушали илегално
да уђу из Аустрије преко Не-
мачке у Француску одакле
би отишли у Руанду (!) чије
су визе успели да добију у
Бечу.

Све се ово сазнало тек кас-
није јер је једини хитно по-
зван преводилац за кинески

језик у Милхузеу и широј
околини, изјавио да не може
да се споразуме са тридесет-
четворогодишњим Лијем
Богнанијем и његовом два-
десетдвогодишњом супру-
гом Џу Венгпинг јер он гово-
ри само кантонски док они
разумеју само мандарински
кинески.

Епилог:

Кинески пар враћен је с
границе у Немачку. Возач је
задржан у притвору, а фран-
цуски полицајци изјавили су
да умало нису сишли с ума
од оволике земљописне и
лингвистичке збрке. ■

Морам да признам да су мостови поставили моја страст – каже данас тридесетшестогодишњи наставник летења Раде Тане Минић, иначе несуђени путник на рели Камел-тропи кроз бразилску прашуму

Илустровао: Брана Јовановић

Облаци су постајали све гушћи и тежи. Летелица је морала да се провлачи испод њих јер се „утвом-75” пилотира само визуелно. Већ изнад Колашина Тане Минић је схватио да се даље не може. Почела је киша све више наликујући дебелим непрозирним завесама. Одлучио је да крене натраг, према Никшићу. Августовско преподне све више је

подсећало на ноћ без месечине. Почело је да прокишњава и у кабини, а облаци су се множили језивом брзином и као какав огроман, несавладив терет притискали летелицу која је брундала тек двестотинак метара над земљом. А свуда наоколо камен. Тада се Тане Минић, у полуосмеху, сетио речи свог колеге: „Није мени што је горе високо него што је доле тврдо”.

ДОБАР РЕЗОН

Амерички режисер Оливер Стон, познат као аутор филмова с јасним политичким порукама у којима је осудио рат у Вијетнаму, немилосрдни свет финансија или је покушао да се избори за права ратних инвалида, одлучио је да се укључи у политички живот. „Ако је један осредњи холивудски глумац чак два пута био изабран за председника, зашто се то не би догодило и извршном режисеру?”, размишља двојструки добитник Оскара. Стварно, што да не. ■

Илустровао: Зоран Петковић Петко

Вијугање кањоном Мораче постало је више него опасно. А наставник је иза себе имао ученика. Без обзира на то што у Аеро-клубу „Никшић”, основаном још 1928. и школом из које је полетело више ЈАТ-ових пилота него из целог Београда, није забележена ниједна несрећа у моторном летењу, Тане Минић, у поприличној мери авантуриста на небесима, овога пута није смео да се сјури низ Платије, најужи и најопаснији део кањона Мораче. Начинио је велики заокрет улево и извукао се према колико-толико безбеднијим Кучима и Лијевој Ријеци. Упловио је у кањон Мале ријеке, леве притоке Мораче. А реке нигде, не зову је тек тако мала јер лети обавезно пресуши. Али зато кад киша подивља и постане Велика, ето невоље стенама које је вековима успела да на појединим местима избразда и од 1000 метара.

Облаци су потпуно прекрили горњи део кањона. „Утва-75” змијолико се провлачила између стравично примакнутих стена. А иза оне окуке вреба највиши железнички мост на планети. Горе је високо, а доле тврдо. Авион је грабио брзином до двеста километара на сат.

Све време пута ученик Миодраг Грубач није се огласио. Ни сада када га је наставник приупитао да ли да пролете испод моста. Наравно, Тане Минић није ни очекивао одговор. Повукао је палицу да исправи авион, додао гас и пролетео. Страх је накнадно стигао, тек кад су се пола сата касније приземили на Капино поље.

Прича би, као и многе претходне, остала власништво Тана Минића (овога пута и његовог ученика), згодна за препричавање међу љубитељима небеских авантура, да се тог дана на мосту на Малој ријеци није нашао човек са кантом. Требало је да префарба део гвоздене конструкције. И док је, безбрижно звиждућући омиљену му песмицу из филма „Мост на реци Квај”, равномерно, у ритму мелодије, наносио слојеве боје, одједном је нешто испод њега загрмело. Од изненађења умало да се стрмоглави у кањој дубок 200 метара и да зајаше авион. Дуго није успевао да се помери с места, паралисан надошлим страхом.

Онда је цео случај пријавио надлежнима. Није било нимало тешко да се провери чији је авион тога дана летео тим просторима и, разуме се, ко је ваздухопловом управљао испод моста којим тутње узорни представници сувоземног саобраћаја.

Пилот Раде – Тане Минић кажњен је због кршења прописа о безбедности ваздушног саобраћаја. Девет месеци могао је само издалека да посматра авионе. Уз то, морао је да полаже и теоретски део везан за правила летења и ваздухопловне прописе као и ванредну проверу технике пилотирања. Учена Комисија је сматрала да је пролетање авионом испод моста поприлично сумњиво и што се тиче технике пилотирања.

Није што је горе високо, него што је доле тврдо.

Петар Милатовић

СКИТЊА КРОЗ ПСИХОЛОГИЈУ

Уређује:

Слободанка
Лазаревић

ПОДСТАНАР КОЈИ МЕ ЈЕ ШПИЈУНИРАО

Да би се утврдиле праве друштвене вредности и циљеви којима људи теже, у развијеним земљама користи се једна нова метода. Она се састоји у томе да се истраживач укључи у живот испитаника, тако да непосредно, делећи са њима свакодневицу, дође до података. Овај поступак уведен је зато што се дешава да испитаници прозру и „најлукавије“ тестове па дају такозване „друштвено пожељне“ одговоре. У испитивању мотивације потрошача тешко ћете класичним методама добити податак да људи купују нека кола зато што њима желе да „поправе“ свој друштвени углед или до одговора „узимам то пиће јер оно симболише стил живота коме тежим“.

Међутим, о оправданости ове методе замало да одлучује и суд. Ево шта се десило... Један брачни пар тужио је „Нисан“ оптужујући је за угрожавање приватности наводећи у оптужници да је двадесетдеветогодишњи истраживач ове фирме изнајмио собу код њих, дружио се и ћаскао са газдама како доликује, а потом у својој подстанарској собици пратио забелешке о њиховом животу. „То није у реду“, навели су станадавци, „младић је морао рећи праве разлоге због којих се доселио код нас.“

Нисан је ову оптужбу назвао „апсурдном“, а брачни пар је седам месеци касније одустао од тужбе.

РАЗМИШЉАЊА СИРОТОГ АРНИЈА

Када су у једном интервјуу питали Арнолда Шварценегера како то да је баш он, од толико деце, постао то што јесте, Арни је одговорио: „Имао сам визију“. Детаљније је то објаснио овако: „Када сам имао 14 година, рекао сам родитељима: Чим завршим школу, желим да идем у Америку и postanем шампион у боди билдингу а после мистер универзум па филмска звезда. Моји су рекли: „Сироти Арнолд“. Међутим, мој савет гласи: ако клинац жели да успе, мора да прође две фазе. Прва је да уради све што треба да би постао просечан. Знате већ: вежбе, домаћи, матиш. Али, онда треба да открије шта стварно жели да ради. Да буде поштен са собом и открије шта он воли, а не његови родитељи или наставници. И да ради на томе“.

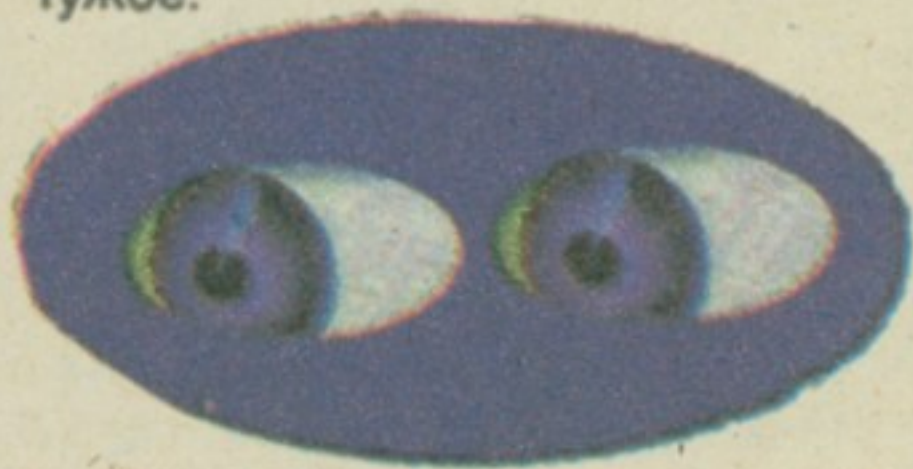
САМО ЈЕДАН ЈЕ ПРАВИ

У августу прошле године у Сиднеју, за време одржавања међународне конференције о вештачкој интелигенцији, одигран је шаховски меч између човека и машине. Резултат је био нерешен, 1:1. Такмичили су се аустралијски

шаховски шампион Дарил Јохансен и IBM компјутер „Дип Тот“, најмоћнији компјутер за играње шаха на свету. Јохансен је повлачио потезе у Сиднеју, а компјутер у Њујорку.

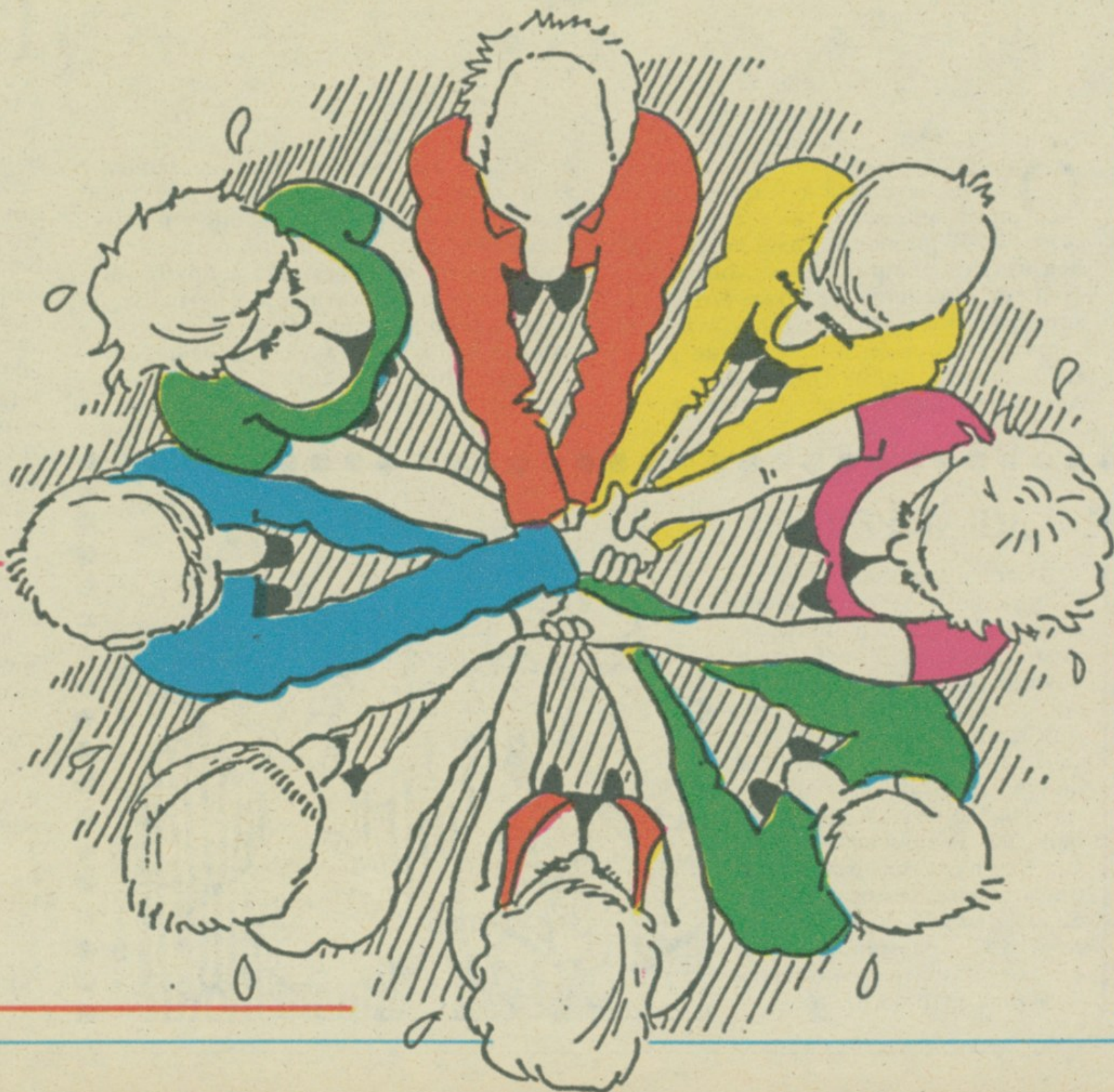
У претходном мечу, одржаном коју годину раније, Јохансен је победио „Дип Тот“ користећи необичан почетни шаховски потез

назван „Сицилијанска одбрана“. После тога је Фенг Хсиунг Хсу, шеф дизајнера у IBM, повећао за десет пута капацитет компјутера. „Дип Тот“ може да анализира 8 милиона шаховских позиција у секунди. Јохансен каже да је у стању да сагледа један потез у секунди, али да је то зато „онај прави“.

СЛУЧАЈНИ ПАРТНЕРИ

Пробајте ову игру. Има вас осморо или више. Стојите у кругу. Затварате очи. Пружате једну руку и хватате преу руку на коју наиђете. Добили сте партнера. Сад друга рука улази у игру. Њу пружате поред прве и покушавате да ухватите другу руку вашег случајног партнера. Надате се да је то Брус Вилис, али још нисте сигурни. Када су руке спојене, сви отварају очи и партнери, не пуштајући једно другом руке, морају да се извуку из круга и збрке руку које припадају другим учесницима.

УСКРО

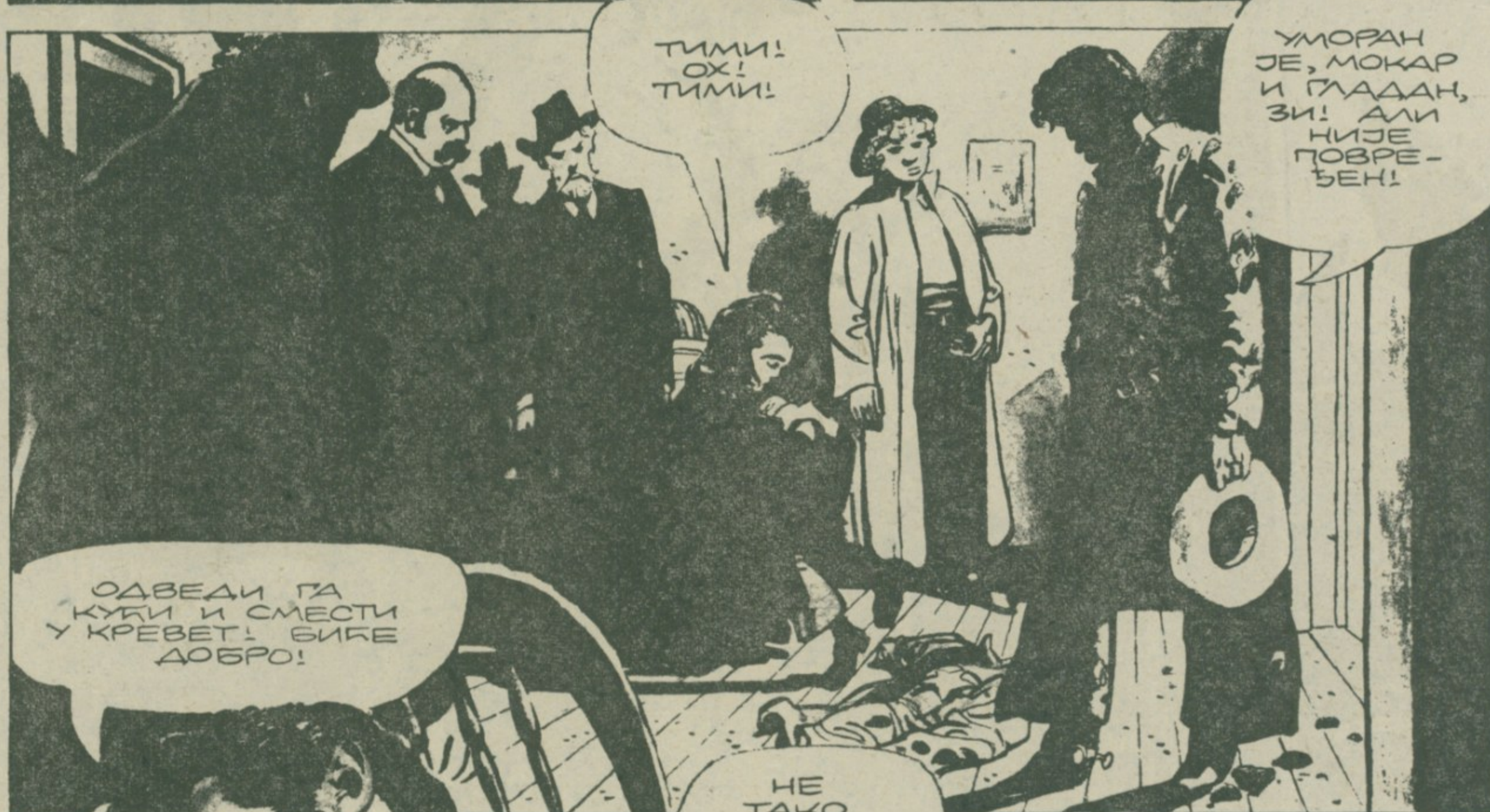
ДО

ХАУАРДОВ СИН

ЦРТА И ПИШЕ:

DOUG
WILDEY

ИДЕО

ГРАДСКО ВЕКЕ СМАТРА
ДА ЈЕ ВРАЋАЊЕ ДЕЧАКА
ЊЕГОВОЈ ПОРОДИЦИ ВЕ-
ЛИКА ГРЕШКА!

МОЖДА БИ БИЛО НАЈБО-
ЉЕ ДА СЕ ДЕТЕ СТАВИ
ПОД НАДЗОР, ПА РЕ...

ШТА?

РУКЕ УВИС!
СВИ!

ЏЕСИ!

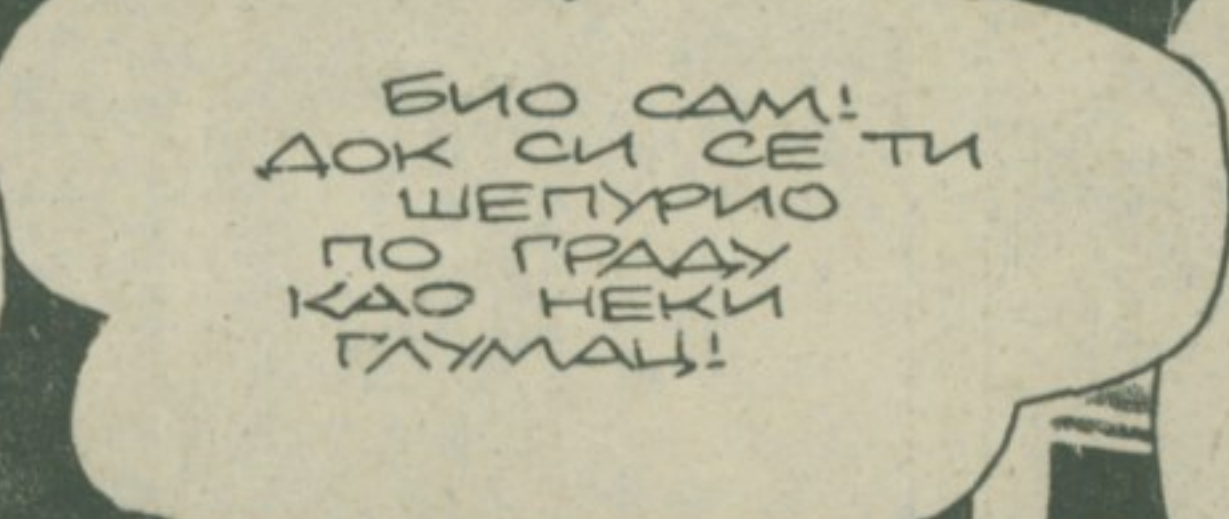
ОНИ ЗНАЈУ,
ЏЕСИ!

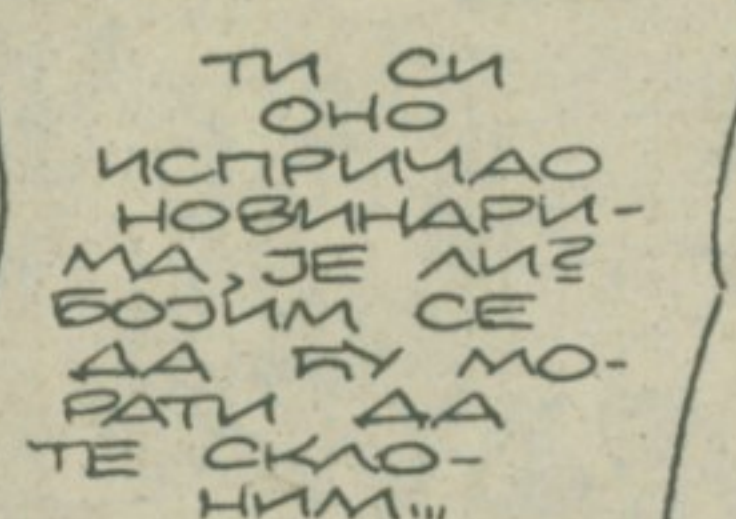
ЗНАМ, ЗНАЈУ!
ЧИТАО САМ
НОВИНЕ!

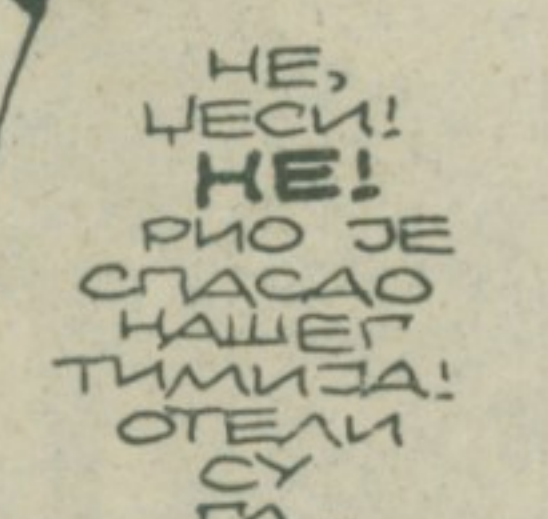
ЗДРАВО,
РИО! МИСЛИО
САМ ДА
СИ НА
ЗАПАДУ,
СА КЛУ-
БОЈИМА!

БИО САМ!
ДОК СИ СЕ ТИ
ШЕПУРИО
ПО ГРАДУ
КАО НЕКИ
ГЛУМАЦ!

ТИ СИ
ОНО
ИСПРИЧАО
НОВИНАРИ-
МА, ЈЕ ЛИ?
БОЈИМ СЕ
ДА БУ МО-
РАТИ ДА
ТЕ СКАО-
НИМ...

НЕ,
ЏЕСИ!
НЕ!
РИО ЈЕ
СПАСАО
НАШЕГ
ТИМИЈА!
ОТЕЛИ
СУ
ГА...

ТИМИ?
БИО ЈЕ
КИДНА-
ПОВАН?

ДА!
ЈУМЕ!
РИО
ГА ЈЕ
УПРА-
ВО ВРА-
ТИО!

ХМ... ИЗГЛЕДА
ДА САМ ПРЕ-
НАГЛИО, РИО!

УУУУХ!

ГДЕ ЈЕ
ТО ТИМИ
ПРОЗЕО
НОБ?

У ПЕРИНАМА,
НЕДАЛЕКО ОД РЕКЕ!
БИЛА СУ ДВА ОТМИ-
ЦАРА! ЈЕДНОГ
САМ ПОГОДИО...

ПЕРИНЕ,
ЈЕ ЛИ?

ДА,
ЏЕСИ!

БОБ!

ТИ
И ЧАРЛИ
ОДВЕДИТЕ
ЗИ И
ТИМИДА
КУБИ!
СПАКУЈ
ШТО ВИШЕ
СТВАРИ И
У КОЛА!
КРЕНИТЕ
ЗА КАНЗАС!

ДОБРО!

ЏЕСИ!
А... КУДА
БЕШ ТИ?

СТИГИ
БУ ВАС!

ЕТО,
ОДЛАЗИ
НАМ ПО-
РОДИЦА
ЏЕЈМС, А
И ЊИХОВО
ДРУШТВО!

А ЊЕГОВ
ПРИЈАТЕЉ,
ШЕРИФ РИО,
ТО СВЕ
МИРНО
ПОСМАТРА!

КАКАВ ШЕРИФ!

ЕХ!

ЈЕДНА ЖЕНА
ЈЕ СВЕ НАС
ДРЖАЛА НА
НИШАЊУ! И
ТО У ШЕРИФ-
ОВОЈ КАНЦЕ-
ЛАРИЈИ!

ОТПИШТЕН
СИ, РИО!

ДОЂИ,
БАРЛО!

ХАРЛО,
ХАРЛО,
ВЕБ,
ГОСПО-
ДИНЕ!

САДА СИ
ТИ ШЕРИФ
ЛАЈМСТОНА,
ВЕБЕ...
УМЕСТО
РИА!

ЈА?
ОХ!

"СИНОФ САМ ОТВОРИО КУТИЈУ КОЈА
ЈЕ БИЛА ПОД БАКОВИМ КРЕВЕТОМ...
БИЛА ЈЕ ПУНА ЛЕТАКА И ПОТЕР-
НИЦА! СВЕ СУ БИЛЕ ПОСЛАТЕ
ЛАЈМСТОНСКОМ ШЕРИФУ, БАКУ ЛЕВИСУ..."

НЕКЕ СУ НОСИЛЕ
ДАТУМ ОД ПРЕ
ТРИ ГОДИНЕ... СВЕ
СУ НУДИЛЕ НАГРА-
ДУ ЗА ФРЕНКА
И ЏЕСИ ЏЕЈМСА!

ЗАР
ЈЕ
БАК
БИО
У
ДОСЛУ-
ХУ
СА
ЋЕСИ-
ЋЕЈМ-
СОМ?

ДА
БИ
МОГАО
ДА
ИЗИГРАВА
ЧЕСТИТОГ
ГРА-
ЂАНИНА,
ЋЕСИ
ЈЕ
СА
ШЕРИ-
ФОМ
СКЛО-
ПИО
ДОГОВОР
И
ГРАД
ЈЕ
БИО
МИРАН!

КАД
БИ
НЕКИ
ПРОБИСВЕТ,
КОЋ-
КАР
ИЛИ
РЕВОЛ-
ВЕРАШ
СТИГАО
У
ГРАД!"

"ЋЕСИ
БИ
ГА
УБЕДИО
ДА
ОДЕ
БРЗО
И
БЕЗ
ГУЖВЕ!"

МИРАН
И
НЕУПАД-
ЛИВ,
ЛАЈМСТОН
ЈЕ
БИО
ГРАД
ГОСПО-
ДИНА
ХАУАРДА!

СТАРИ
БАК
ЈЕ
БИО
ЗАШТИТ-
НИК
ЗАКОНА,
А
ЋЕСИ
ЈЕ
СТАЈАО
ИЗДА
ЊЕГА!

ЊЕГОВ
ОДЛАЗАК
НИЈЕ
НИШТА
ИЗМЕНИО!
ОВДЕ
ЈЕ
И
ДАВЕ
МИРНО!

АЛИ
ВЕСТ
О
ОВОМЕ
БРЗО
ЋЕ
СЕ
РАШИ-
РИТИ!

УСКОРО
ЋЕ
ГРАД
ВРВЕТИ
ОД
НОВИНАРА,
ФЕДЕРАЛНИХ
АГЕНАТА,
ДЕТЕКТИВА...

"И
ЈОШ
ЋОМИЛЕ
ЛОВАЦА
НА
НАГРА-
ДЕ,
КОЈИ
ЋЕ
ПО-
БИ
ЋЕСИЈЕВИМ
ТРАГОМ!"

МОРАТЕ
ДА
РАЗМИСЛИТЕ
КАКО
ЋЕТЕ
СЕ
СУОЧИТИ
СА
ТОМ
НОВИ-
НОМ
СИТУА-
ЦИЈОМ!

ЗА ТО
ВРЕМЕ...

АЛЕ, ТИ СИ
ЈУМЕ КИДНА-
ПОВАО МОГ
СИНА!

ТВОГ
СИНА? А... АЛИ...

НЕ СХВАТАМ...
НИСАМ ТОЛИКО
ЛУД ДА ОТМЕМ
ТВОГ КЛИНЦА...

МА,
ТО ЈЕ
БИ-
ЛА
ГЛУПА-
ВА
ИДЕЈА
МОГ
ОРТА-
КА!

Д... ДАЈ
МИ ШАНСУ,
ЏЕСИ!
ЈА САМ...

НИШТА НИСИ
УКАПИРАО, АЛЕ...

ОВДЕ
НЕМА
ФЕР-ПЛЕЈА!

ПРЕСУЂЕ-
НО ТИ ЈЕ!

ПОЛ
САТА
КАС-
НИ-
ЈЕ...

ЏЕСИ!
'ЕЈ,
ЏЕСИ!

РИО!

ЗНАЧИ,
ПОШАО
СИ ЗА
МНОМ!

ГДЕ
ТИ ЈЕ
ЗВЕЗДА,
ШЕРИФЕ?

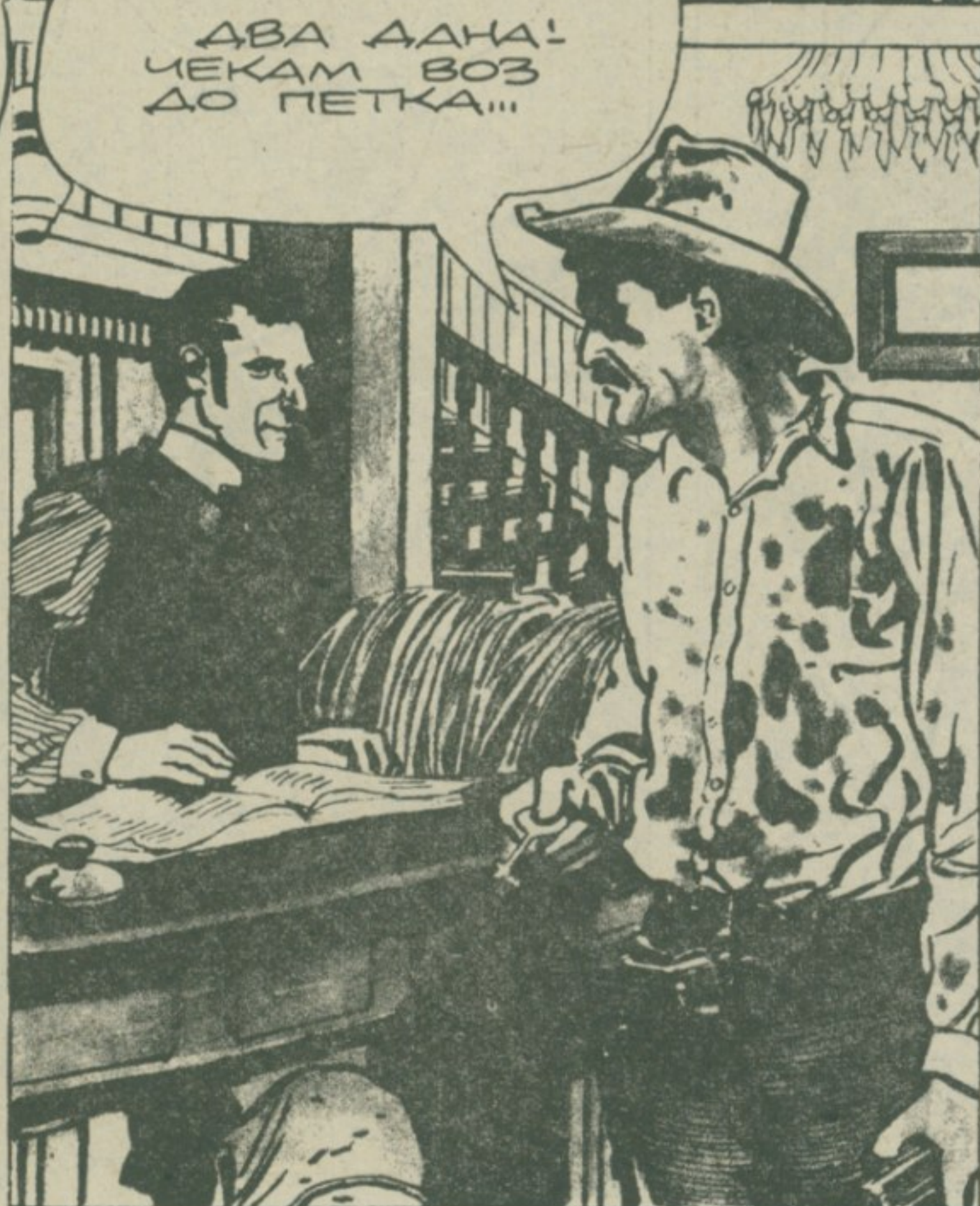
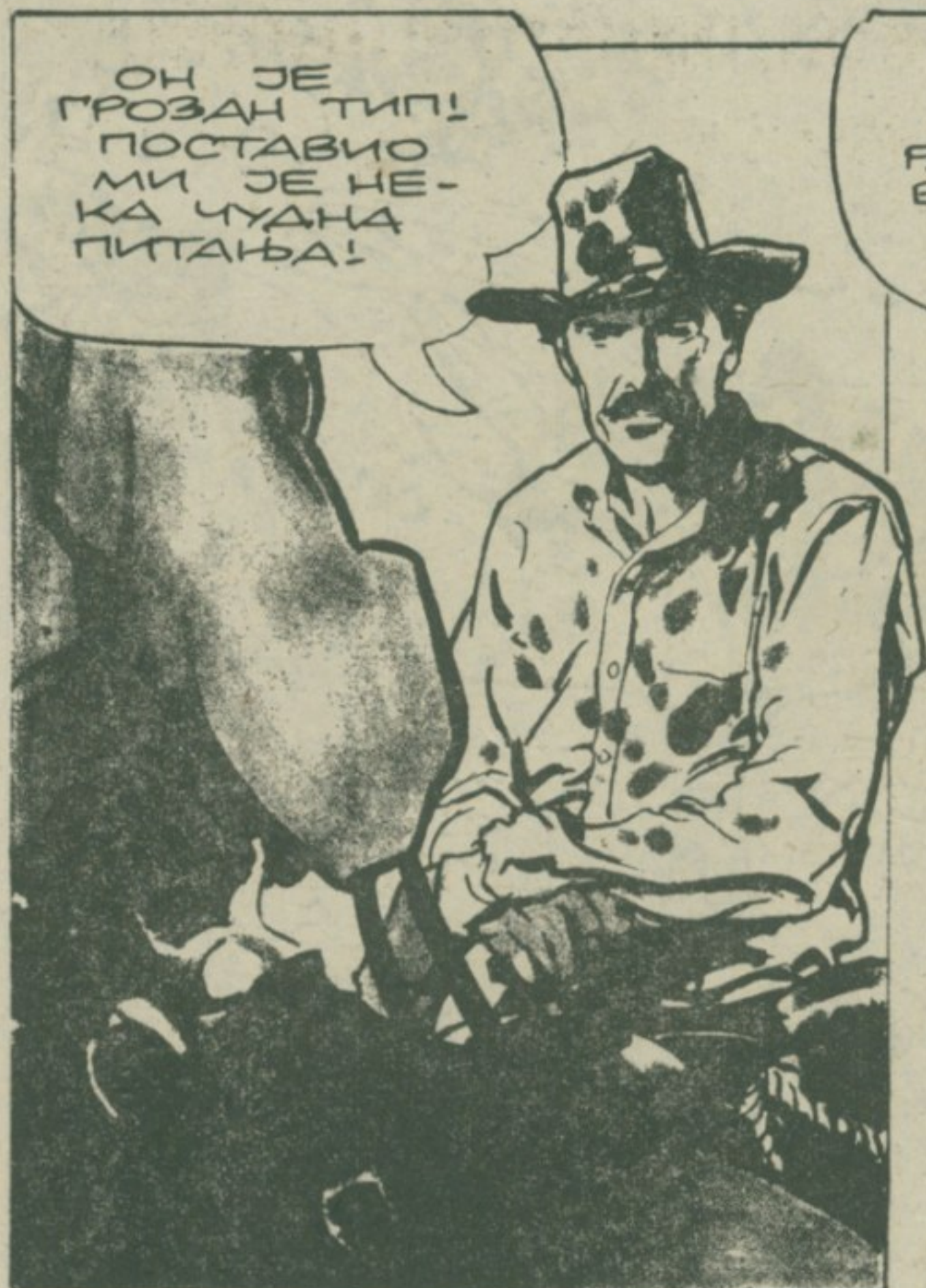
ВИШЕ
НИСАМ
ШЕРИФ!
ОТПУШТЕН
САМ!

ТИ СИ ВЕЧИ-
ТИ ГУБИТНИК,
РИО! АЛ' ПЛА-
НИР'О САМ
ТЕ ЗА ЈЕДАН
ПОС'О
У БАНЦИ!

ХВАЛА ТИ, АЛ' НЕ
ПРИХВАТАМ... ПРЕДСЕД-
НИК МИ ЈЕ ОПРОС-
ТИО И НЕ БИХ
СЕ ИГРАО...

ЏЕС...
БОБ ФОРД
ЈЕ БИО
ЈУМЕ
КОД
МЕНЕ И...

ДА! БОБ И ЧАРЛИ
ЈОШ СУ МЛАДИ...
БОБУ ЈЕ ОСАМНА-
ЕСТ, АЛ' ЈЕ ПОУЗ-
ДААН! БИЋЕ МИ
ДЕША РУКА!

ПОСЛЕ САМО
ДВАДЕСЕТ
ЧЕТИРИ
САТА,
СА СВИХ
СТРАНА
СВЕТА,
РАЗНО-
РАЗНИ
СВЕТ
ПОКУПАО
ЈЕ У
ЛАЈМ-
СТОУ...

МИЧ, ЈЕ Л?
ОНО ТАМО
КОТОН ДОБ?

ЈЕС, БАШ
ТАЈ КАСАПИН!

ВИДИ
ОНАЈ
ХОТЕЛ ПРЕ-
КОГ УТА!

НЕГУ
ПЕТУ
ДА ПРЕ-
ПРЕЧИМ
ПУТ!

КОЛ'КО ЖЕНА ИМА
У ОВОМ ГРАДУ! ЗАРА-
ВО, ДУШО! ОБЕШ МАЛО
ДА СЕ ДРУЖИМО?

ДАЉЕ
ОД ЊЕ!
ПРВИ САМ
ЈЕ ВИДО!

БУДА-
ЛО!

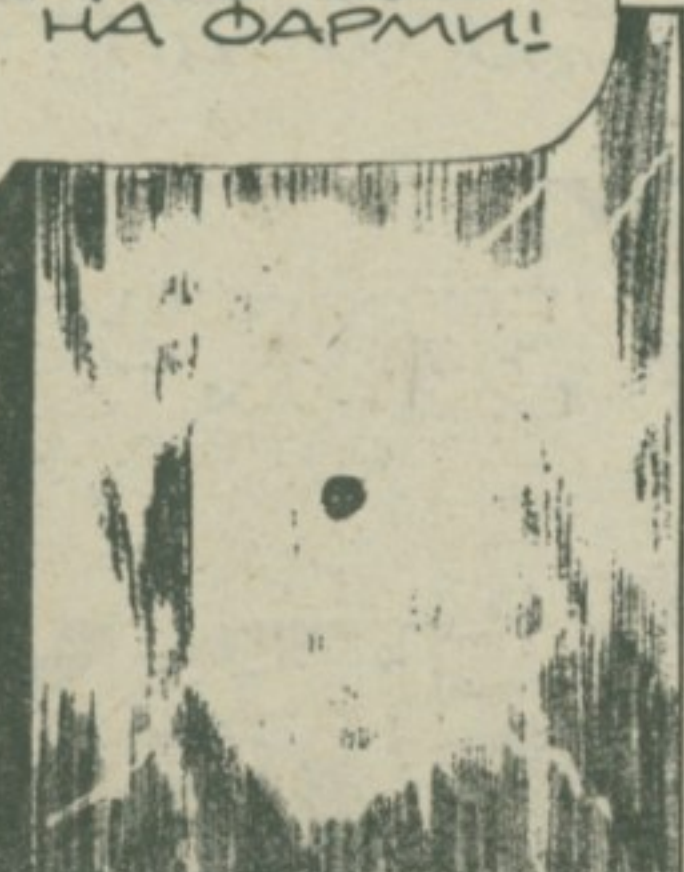
УЛИЦА СЕ
ПРЕТВОРИЛА
У БОЈНО ПОље!

ГДЕ ЈЕ
ШЕРИФ,
ВЕБЕ?

МОРА ДА СЕ ЈОШ
ПЕТЛА НА ФАРМИ!

ПУЦАЈ!
САД!

ОЈОШУ
ЈЕДАН!

ЗАДОВО-
ЉАН? ПОГО-
ДИО СИ
ОМУ ЉУРУ!

ОХ!
НИСАМ
ХТЕО!
НЕ БИХ
НИ-
КАД
ПУЦАО У
ЖЕНУ!

МАЛА, НЕТ И
ЈА БИСМО МОГ-
ЛИ МАЛО ДА СЕ
РАЗНОДИМО,
ХА?

ОСТА-
ВИТЕ
ЈЕ!
ОНА
ЈЕ...

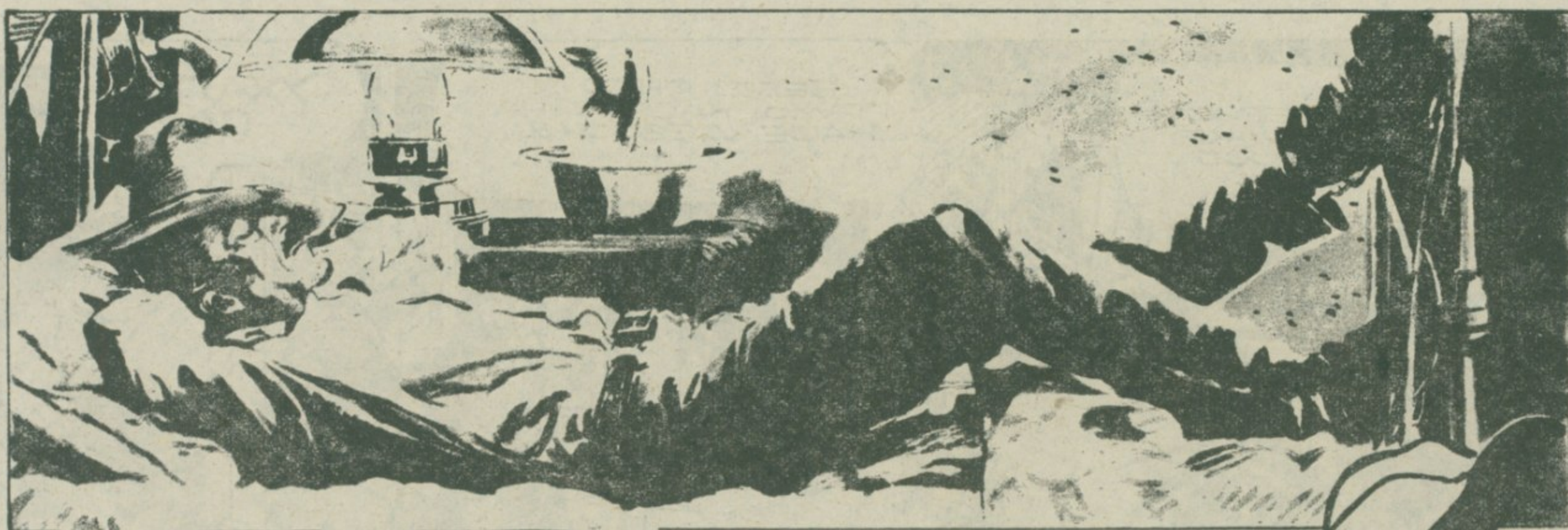

А У СПОРЕД-
НОЈ УЛИЦИ...

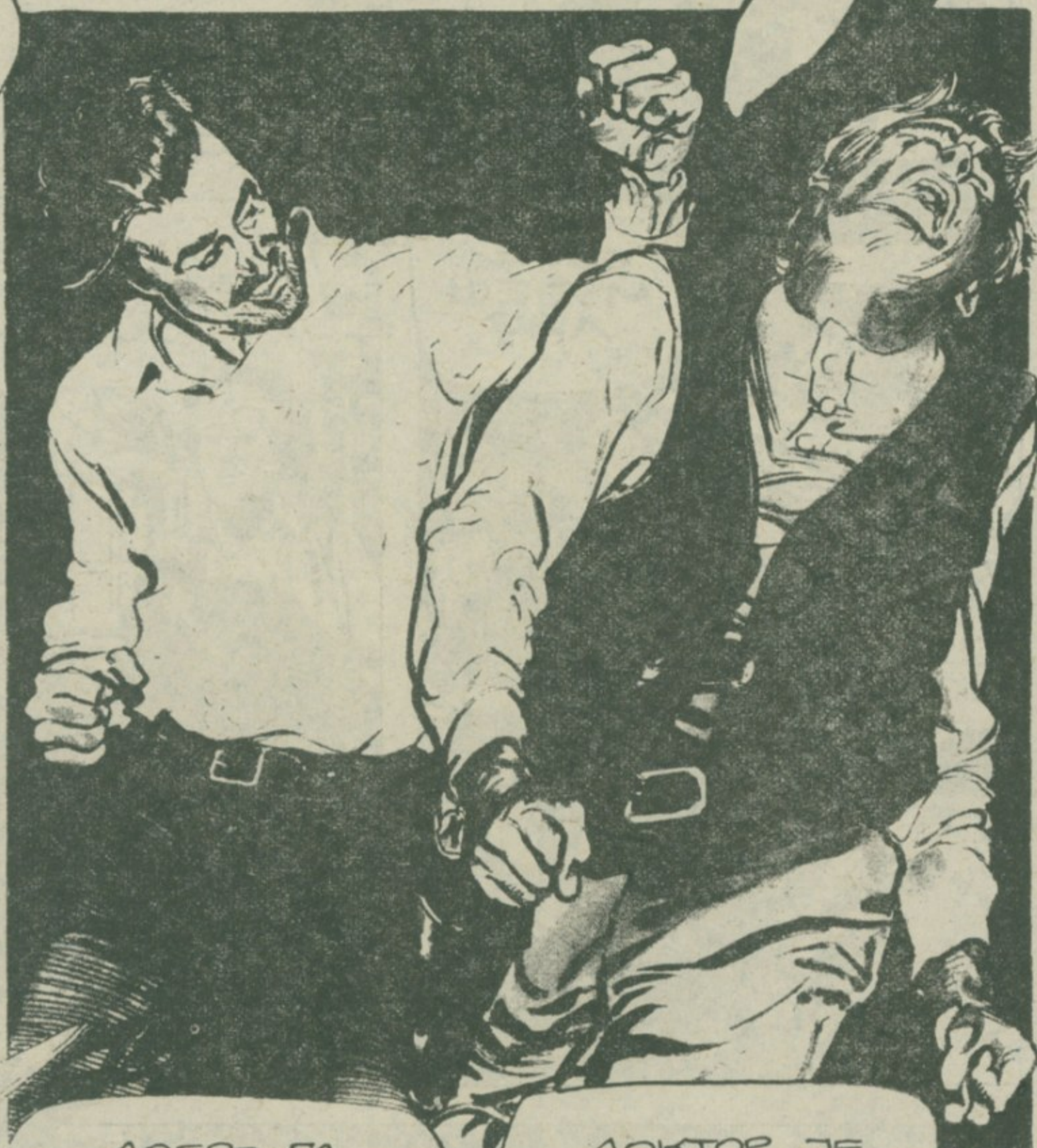
КАЖЕ НЕМА
СОБА! ЈА УЗИ-
МАМ ОВУ, А ТИ
УЗМИ КОЈУ
ОБЕШ!

ВАЖИ, МИЧ!

ОСЛОБОДИ СОБУ, УЉЕ-
ЗУ! МОРАМ МАЛО ДА
ДРЕМНЕМ!

ДОБРО ГА
ЈЕ МЛАДУО!
БРЗО ДОКТО-
РА!

ДОКТОР ЈЕ
ЗАУЗЕТ ОКО
МЕРИ БЛЕЈН!
ПОГОЂЕНА ЈЕ
У ПУЏАВИ!

ЗАР ЈЕ ОВАЈ КЛИНАЦ БИО ШЕРИФ? ЈЕДИНИ ПРЕДСТАВНИК ЗАКОНА У ГРАДУ?

ХММ... А ЗАШТО БИСМО ТРАЖИЛИ ЋЕСИЈА КАД ЈЕ ПРЕКО ПУТА БАНКА И ТО БЕЗ ЧУВАРА!

ЗВА-
ГУ
БИМА
И ТА-
ЛИЈА!

РИО,
ВОЛЕЛИ БИ-
СМО ДА ОПЕТ
ПРИКАЧИШ
ЗВЕЗДУ!

СВАКАКО,
ПОВЕРАЋЕ-
МО ТИ ПЛА-
ТУ... БИЋЕ
ПРИСТОЈНА!

КОТОН
ДОВЕС ЈЕ
БАЦИО ОКО
НА МОЈУ
БАНКУ, РИО!

НИ-
ШТА
МЕ НЕ
ЗАНИ-
МА!

МАЛО
КАЧИЈЕ

НЕ ДОПАДАТЕ
МИ СЕ, ГРАДО-
НАЧЕЛНИЧЕ, А
НИ ВАШИ ВЕД-
НИЦИ!

ЗАПРЕТИО
СИ ЗИ ЋЕСИС
ДА БЕШ ЈОЈ
УЗЕТИ СИНА
САМО ЗАТО ШТО
ВАС ЈЕ ЋЕСИ
СВЕ НАПРАВИО
БУДАЛАМА!

ПОСЛАЛИ
СТЕ МОМ-
КА, ФАРМЕ-
РА, ПРО-
ТИВ ОКО-
РЕЛОГ
УБИЦЕ!

ЗАДЕНИ
ТУ ЗНАЧКУ
ЗА ТРАКУ
НА ТВОМ
ШЕШИРУ!

ПОМОГИ
ГУ ВАМ ЗБОГ
ХАРЛА, АЛИ
СВИ МОРАТЕ
РАДИТИ ОНО
ШТО ВАМ КА-
ЖЕМ! ЈАСНО?

23

ТРЕБЕГ АПРИЛА 1882.
У СВОЈОЈ КУБИ У
СЕНТ ЏОЗЕФУ У СЕНТ
ЏОЗЕФУ У МИСУРИЈУ,
У ДРУШТВУ ПОРУЧНИКА
У КОГА ЈЕ ИМАО ПО-
ВЕРЕЊЕ, ЏЕСИ ЏЕЈМС
ЈЕ ПОЛОЖИО ОРУЖЈЕ...

БОБ ФОРД ГА ЈЕ
НА МЕСТУ ПОГОДИО
И ТАКО ДОБИО
НАГРАДУ ОД 10 000 \$.

ЏЕСИ ЏЕЈМС
ЈУНИОР (ТИМИ),
КАД ЈЕ
ОДРАСТАО, ПОСТАО
ЈЕ АДВОКАТ.

КРАЈ

УЛИЦА
ЛУЦКАСТИХ
БР. 13

ПОНИЖАВАЈУКЕ
ЈЕ ШТО ОВАКО МОРА-
МО ДА НАПЛАЌУЈЕ-
МО ДУГОВЕ!

КАЖЕШ ДА ТЕ ОВОГ
ПУТА НИКО НИЈЕ
ВИДЕО?

АЛИ, ЧОВЕЧЕ, РЕКОХ
ВАМ ДА ИДУ ДЕЦА!
ЗАШТО СЕ НИСТЕ
СКЛОНИЛИ?

УПОЗОРАВАМ ТЕ - АКО
НАСТАВИШ ОВАКО, ИЗБА-
ЦИКУ ТЕ
НА УЛИ-
ЦУ!

НЕ ЗНАМ ГДЕ ЈЕ... РЕК'О
ЈЕ ДА РАДИ НА ФОРМУЛИ
ПРЕТВАРАЊА ЧОВЕКА И
ГУШТЕРА...

БЕЗОБРАЗЛУК! МИСЛИО
САМ ДА НЕГЕ ПРИМЕТИТИ
ДА МУ ФАЛИ ЈЕДАН
ПИПАК!

ЕХ! ТРЕБА САМО
ДА ВИДИШ МОГ
НОВОГ СТАНАРА!

ГРР! САМО ДА МИ ПАД-
НЕ ШАКА ТАЈ КЛИПАН
ОД МАЈСТОРА КОЈИ МИ
ПОПРАВИ ВРАТА!

ДА! ДА!
ОВАМО ГА
УНЕСИТЕ!

СВЕЖИНА
ДОМАЋЕГ

ПЕЦИВА!

СЛАНЕ ПЕРЕЦЕ – ALSACE!

Soko
Štark

ПОВРАЋАЈ МУШКИ!

У цик зоре мушкарци племена Ачуар из Перуа и Еквадора окупљају се да пију чај од лишћа *Ilex guayusa*. Након отприлике три четврт сата, пошто се договоре да ли ће тога дана да раскрчавају неко поље, иду у лов или у посету суседном племену, крећу у акцију. Претходно свако оде на своју страну да се исповраћа.

Повраћање је питање час-

лазећи од овога, Луисови су одлучили да открију како чај од лишћа *Ilex guayusa* (на језику Ачуара = вејус, божански напиток) утиче на организам.

Строго се придржавајући начина на који то раде жене из племена Ачуар, Луисови су прво читав сат кували лишће, а затим сачекали да се чај сасвим охлади. Хемијска анализа показала је да божански напиток не садржи у себи ни један једини еметичан састојак (дакле, никакву супстанцу која изазива повраћање), али зато садржи дозлабога много кофеина -

да се на овај начин из крви одстрањује отрпилике половина од укупне прекомерне дозе кофеина.

Другим речима, мора бити да Ачуару, пошто поврати, заиста лакне. Питање које се намеће само по себи: зашто онда уместо литра просто напросто не попије упола мање? Зато што, као прво, чај од *Ilex guayusa* има изузетно пријатан мирис и укус, а затим и зато што за Ачуара повраћање није само начин да се ратосиља сувишка кофеина него је само себи циљ.

ти. Ко не повраћа, није прави мушкарац. Ово тврде етнобиолози Волтер и Мемори Луис са Универзитета Индијана чије су једно племе и Ачуари. Хиваро Индијанци су, иначе, одраније познати по умешности с којом користе биљке у медицинске сврхе. Први су, рецимо, открили да је кинин одлично средство за лечење маларије. Захваљујући њима, белци су сазнали и за отров кураре који се данас користи као средство за опуштање мишића. Једном речју, кад Хиваро Индијанац, па дакле и Ачуар, жваће, пије или на каква други начин конзумира неку биљку, он савршено добро зна зашто то ради. По-

106 милиграма по шољи. Колико да ствар буде јаснија, једна шоља америчке инстант кафе која је много јача од турске јер је у питању концентрат, садржи у просеку 85 милиграма кофеина.

За оних четрдесет и пет минута, колико церемонијално пијуцање обично траје, Ачуар, ако је прави мушкарац, попије до литар божанског чаја и на тај начин конзумира количину кофеина која је више него довољна за озбиљан напад на нервни систем. Пошто се тако колективно доведу на руб нервног растројства, Ачуари се бацају на повраћање. Луисови су анализом утврдили

Јутарње пијање чаја резервисано је само за мушкарце. Вејусу пију и жене, али не у количини која би могла да изазове муку. Док се не научи да се исповраћа као што је ред, дечак остаје обичан балавац. Вештину да се мушки исповраћа учи од најранијих дана у чему му мама свесрдно помаже тако што му свакодневно надражује мишиће једнака петељком маниоке. Речена вежба има за циљ да научи дете да контролише мишиће једнака односно да повраћање претвори у вољну радњу. (Гурање прста у грло је међу Ачуарима чин достојан презрења.)

ЖУРКА У ЛУВРУ

У богатом западном свету нови вид забаве све је популарнији. Ако неко жели да приреди пријем који ће се памтити, неће га организовати у својој кући ма како она раскошна била. Уколико особа живи у Паризу, журку може да закаже у дворишту Лувра, крај стаклене пирамиде. Додуше могућност да се окупе гости баш на том месту ограничена је само на један дан у недељи - уторак. А пријем у Лувру, под отвореним небом, домаћин ће морати да плати (храна и пиће нису укључени) 55.000 долара.

А ако неко живи у Берлину? И ту може да се закаже журка с погледом на звездано небо између Бранденбуршке капије и трга Потсдам,

на месту где је 1990. године чувена група „Пинк Флоид“ одржала свој концерт „Вол“ (у то време још је постојао зид који је делио Источни од Западног Берлина). Цена је повољна – „само“ 1000 марака за вече. Наравно, журка мора унапред да се планира јер је то место закупљено до краја 1993. године.

У односу на Париз и Берлин, високо друштво Лондона у бољој је ситуацији. Они имају могућност да пријеме приређују у музејима. Прва могућност је Британски музеј, и то грчка и египатска сала. Неко ко је спреман да плати 12.000 фунти може да организује вечеру за 250 особа. Уколико му је то скупо, постоји и друга, јефтинија, варијанта у Музеју рата. За 1000 фунти људи ће се лудо забављати међу тенковима, ратним авионима, пушкама. Вашар таштине, нема шта.

БЛАГО ДАНЦИМА

Упркос свим достигнућима модерног времена, у многим деловима света живи се веома тешко, а једна екипа америчких научника покушала је да утврди колико. Узимајући у обзир просечну дужину животног века, количину калорија која се дневно уноси у организам, проценат људи којима је доступна чиста вода за пиће, постотак вакцинисане деце, стопу уписа у средње школе, бруто национални производ, инфлацију, број телефона на 1000 становника, постојеће политичке прилике и грађанска права, истраживачи су дошли до закључка да су становници Мозамбика најнапаћенији народ на свету. Много боље није ни житељима Сомалије, Авганистана, Хаитија, Судана, Лаоса, Заира, Гвинеје, Етиопије, Анголе, Уганде, Камбоџе, Чада, Гвинеје Бисао, Гане, Бурме, Малавија, Камеруна, Мауританије, Руанде, Вијетнама, Либерije, Бурундија, Кеније, Мадагаскара и Јемена. Високим степеном патње изложени су и житељи Обале Слоноваче, Централноафричке Републике, Танзаније, Марока, Нигера, Нигерије, Сенегала, Ирака, Кине, Египта, Ирана, Мексика, Туниса, Турске, Либије и Бразила.

Што се наше земље тиче, она се пре распада убрајала у државе чији је народ умерено трпео, таман толико колико и становници Јамајке, Румуније, Сејшела и Сау-

дијске Арабије. За многе од нас ово поређење је прилично изненађење према критеријумима које је поставила екипа потпуно независних истраживача, испада баш тако.

У исту групу земаља, дакле оних чији народи умерено пате, сврстане су и Албанија, бивши Совјетски Савез, Панама, Чиле, Бугарска, Мађарска, Чешкословачка, Јордан, Аргентина, Северна и Јужна Кореја, Сингапур и Тајван.

Најбоље, односно најлагодније, живе – Данци. Степен патње којој су они изложени практично не постоји,

ГАНГСТЕРИ ВИШЕ НЕ ПИЈУ КРВ

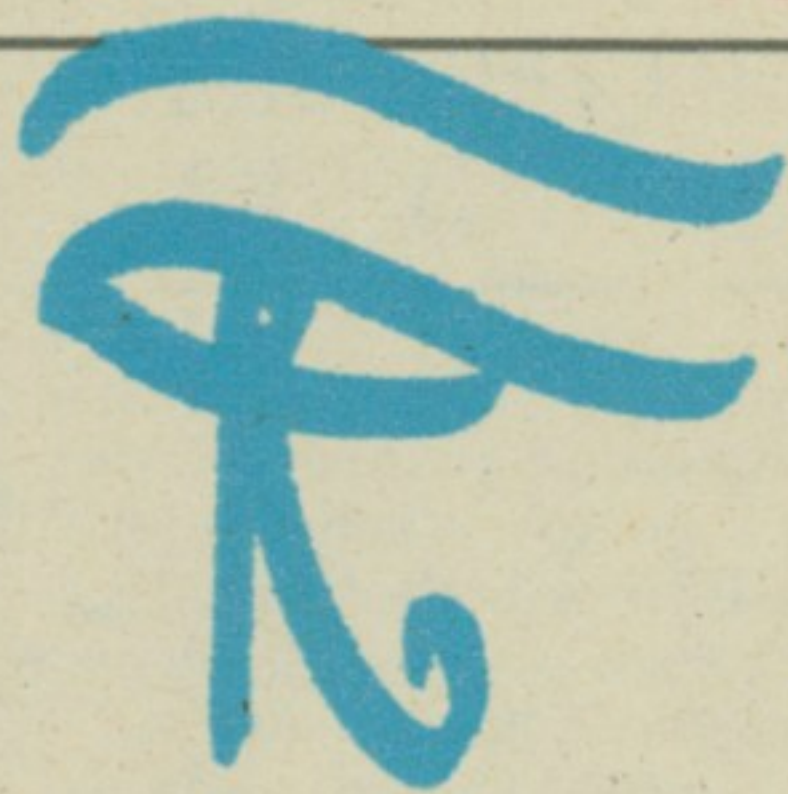
Страх од силе јачи је и од дугогодишње традиције. Међу члановима хонгконшке банде Сун Ју Он већ више од једног века устаљена је церемонија примања нових чланова: кандидат треба ножем да засече прст и испеди што више крви у чинију одређену за то. Посуда затим кружи од једног до другог шефа и сваки од њих испија по гутљај (чић).

Отакако постоји опасност да се човек путем крви зарази сидом, правила су измењена. Члан банде засече прст и сам исиса мало своје крви.

односно износи само један поен. Нешто мање лагодно, али исто тако добро, живи се у Белгији, Холандији, Канади, Швајцарској, Аустралији, Норвешкој, САД, Аустрији, Немачкој, Француској, Ја-

пану, Луксембургу, Финској, Шпанији, Шведској, Италији, Великој Британији, Грчкој и Израелу. Да ли би се становници ових земаља сложили са резултатима истраживања америчких научника, није баш сасвим извесно: овогодишњи немири у Лос Анђелесу показују да степен грађанских права и политичких слобода и није баш тако висок.

Како је Аменофис IV постао Ехнатон

ДАЈ НАМ

СУНЦА!

Пред очима археолога полако је оживљавала прича о животу једног тешко болесног фараона и његове прелепе жене који су као срамота краљевског соја избачени са списка фараона, а њихова здања срушена или преправљена како би се сакрило да су икада постојали

Током три хиљаде година малобројни житељи пустињске долине Амарне чували су успомене на велелепни краљевски град који се, наводно, некада давно ту уздизао. Научници, међутим, овој легенди дуго нису придавали значај. Тек када је британски археолог Џон Лепсиус 1842. године открио натпис који је потврђивао приче пустињског народа, започета су темељна истраживања Амарне. Налази су ницали један за другим...

Дванаестогодишњи фараон и лепотица

Када је 1364. године пре н.е. стари фараон Аменофис III умро, наследио га је његов дванаестогодишњи син Аменофис IV. У то време у Египту је било уобичајено да његови вршњаци заснивају породице и добијају децу, па је требало да и он то учини. Нову краљицу његова мајка Теје нашла је у старом харему свог мужа.

Две године пре него што ће умрети, Аменофис III оженио се петнаестогодишњом митанијском принцезом Тадукхепом. Од тренутка када је први пут крочила на египатско тло око њене лепоте почеле су да се испредају легенде. Египћани су јој дали ново име: Лепотица која нам је дошла. На египатском: Нефретете. Теје је имала више разлога да је намени свом сину. Прво, обе су биле митанијског порекла и добро су се слагале. Друго, Аменофис IV био је ситне грађе и слабог здравља. Наклоност народа никако не би могао да стекне војним походима и ловачким подвизима јер за то, једноставно, није био створен. Теје је сматрала да ће брак са лепотицом која је већ постала идол младих нараштаја допринети популарности њеног сина.

А што се њега тиче, који би то младић одолео чарима жене за коју се говорило да је најлепша на свету?

Египћани су веровали да њихови фараони нису обични

људи, већ богови, синови великог Амона Ра. Због тога им је било дозвољено готово све осим да се у јавности понашају као остали свет. Аменофис IV укинуо је ту праксу. На велико чуђење, али и одобравање, народа, млади краљ се никада није одвајао од своје породице. И док остали фараони нису честито ни познавали своју децу, Аменофис и Нефретете су своје три кћерке водили свуда са собом и посвећивали им много пажње, а њих двоје нису се устручавали чак ни да се пољубе за време неког већег скупа. Наравно, на египатски начин – додирујући се носевима.

Истина као свето начело

Међутим, најзначајније новине које је Аменофис увео извршене су у области религије и уметности. Моћно свештенство бога Амона држало је у рукама највише обрадиве земље, водило администрацију и спроводило своје законе, а покорност народа одржавало страхом.

Већ од прве године своје владавине, уз мајчину и женину помоћ, Аменофис је почео да смањује свештеничка овлашћења. Разлози за то нису били само политички. Док је као дечак путовао по свету, имао је прилике да се упозна и са једнобожачким религијама. Схватање Бога као животног постало је филозофски настројеној души младог фараона ближе од примитивних људско-животињских египатских представа божанства. Фараон је извор живота и стварања видео у Атону – сунцу које греје, зрачи и даје храну. Овај нови бог није одмах „избацио“ стара египатска божанства, али од самог почетка Аменофисове владавине он почиње ликовно да се приказује, и то у виду сунчеве плоче чији се зраци, као руке, заштитнички обавијају око људског тела или му пружају симбол живота – анкх.

У складу са новим религијским опредељењем, Аменофис је своје име променио у Ехнатон (драг Атону), док је својим кћерима дао имена: Меритатон (Атонова миљеница), Макетатон (Атонова штићеница) и Анкхесепатон (која живи с Атоновом помоћи). Најзначајнија новина у Атоновој вери било је поштовање истине као светог начела. Ехнатона су звали „Онај који живи од истине“.

Амоновим свештеницима све то није одговарало. У четвртој години Ехнатове владавине покушали су да изврше пуч. Ехнатон и Нефретете као да су само на то и чекали: почео је прави лов на свештенство, уништавана су обележја старе вере. Ехнатон је храмовима одузео власт над обрадивом земљом, а за вођење државних послова и архива образовао администрацију. Народ који је одједном, после толико векова могао да се освети свештеничкој касти, фанатично је подржавао краљевски пар.

Градилиште у срцу пустиње

Четвртог дана египатског месеца фармуција (18. јануара 1360. пре н.е.) Ехнатон и Нефретете су се са својим кћерима одвезли у Амарну. Тог сјајног пролетњег дана је било радосно, земља раздрагана, свако срце се смејало, записао је египатски писар. Јер, требало је поставити међе нове престонице о којој је краљевски пар одавно сањао. Град је добио име Акхетатон, Атоново обзоре. С велелепним Акхетатоном Ехнатон је желео да оствари свој сан о јединству природе и људског делања. Замишљен као стетиште Сунца, љубави, уметности и радости, то је први град на свету испланиран за цртаћим столом.

Дуж широке главне улице Акхетатона низале су се палате богатих грађана, а на њеном крају налазила се краљевска резиденција Хат Атон. За разлику од осталих фараонских палата, њена унутрашњост није била искићена златом и прекомерним богатством. Нефретете и Ехнатон уживали су у готово испосничкој једноставности намештаја складних линија сачињеног углавном од камена, док су зидови палате украшавани зидним сликаријама.

Приватне и службене одаје краљевског пара биле су на супротним странама улице. Повезивао их је засвођени мост са чијег је прозора Нефретете свако јутро отпоздрављала народу који се скупљао да би се дивео њеној лепоти. Иза резиденције пружао се Атонов храм, пројектован тако да га обасја и последњи зрачак залазећег сунца. Свуда око били су засађени богати вртови са вештачким језерима у којима

су пливале златне рибице и патке.

Да се храм, којим случајем, дуже сачувао, данас би сигурно спадао у једно од најлепших чуда света. Ипак, он

није сасвим изгубљен. Када је група научника почетком овог века почела да раставља Амонов храм у Карнаку, како би га рестаурирала, дошла је до невероватног открића –

готово цео храм био је саграђан од камења извађеног из некадашњег Атоновог светилишта! Наравно, одмах је започела реконструкција овог велелепног здања. У ту сврху

је, први пут у историји археологије, 1965. године, употребљаван један – компјутер.

Краљ је постао краљица!

Нефретете и Ехнатон живели су у граду својих снова. Народ их је обожавао, земља је цветала. Али, њиховој срећи брзо се примицао крај. Јер, са фараоновим телом је почело да се дешава нешто врло чудно – кукови су му се дебелили, рамена сужавала, груди надимале. Фараон се претварао у жену! Да зло буде веће, необичан хормонални поремећај није се завршио само на телесним променама. Измучен лудилом, Ехнатон је одвојио своју од Нефрететине палате. Наредио је да се њен лик уклони са свих јавних зграда, име више није смело ни да јој се помене, а три кћери које је родила у Акхетатону није признавао као своје. „Оженио се“ поново. Овај пут младићем, по имену Семенкхаре, коме је убрзо доделио и – титулу сувладара.

Старо Амоново свештенство које се током година притајило, али не и нестало, умело је да искористи све то. Како је Ехнатов углед слабио, њихова моћ је поново расла. Ускоро су почели и да граде нови Амонов храм у старој престоници Теби, у том подухвату учествовао је и Семенкхаре! Он, ипак, није доживео да постане владар Египта. Умро је веома млад, можда од куге која је у то време харала. Ехнатон га је сахранио у Нефрететином саркофагу, и то у положају у коме су се сахрањивале жене.

Убрзо за Семенкхареом, 1347. године пре наше ере, умро је и Ехнатон у тридесетој години.

Нефретете, за коју многи више нису знали ни да ли је жива, покушала је да после смрти свог мужа стане на чело државе. Међутим, њен план је осујећен. Краљевска резиденција враћена је у Тебу, а Амонов култ поново успостављен. Акхетатон је убрзо постао град духова у коме је живела још само Нефретете са својом послугом. Ту је и умрла. Њен гроб никада није пронађен.

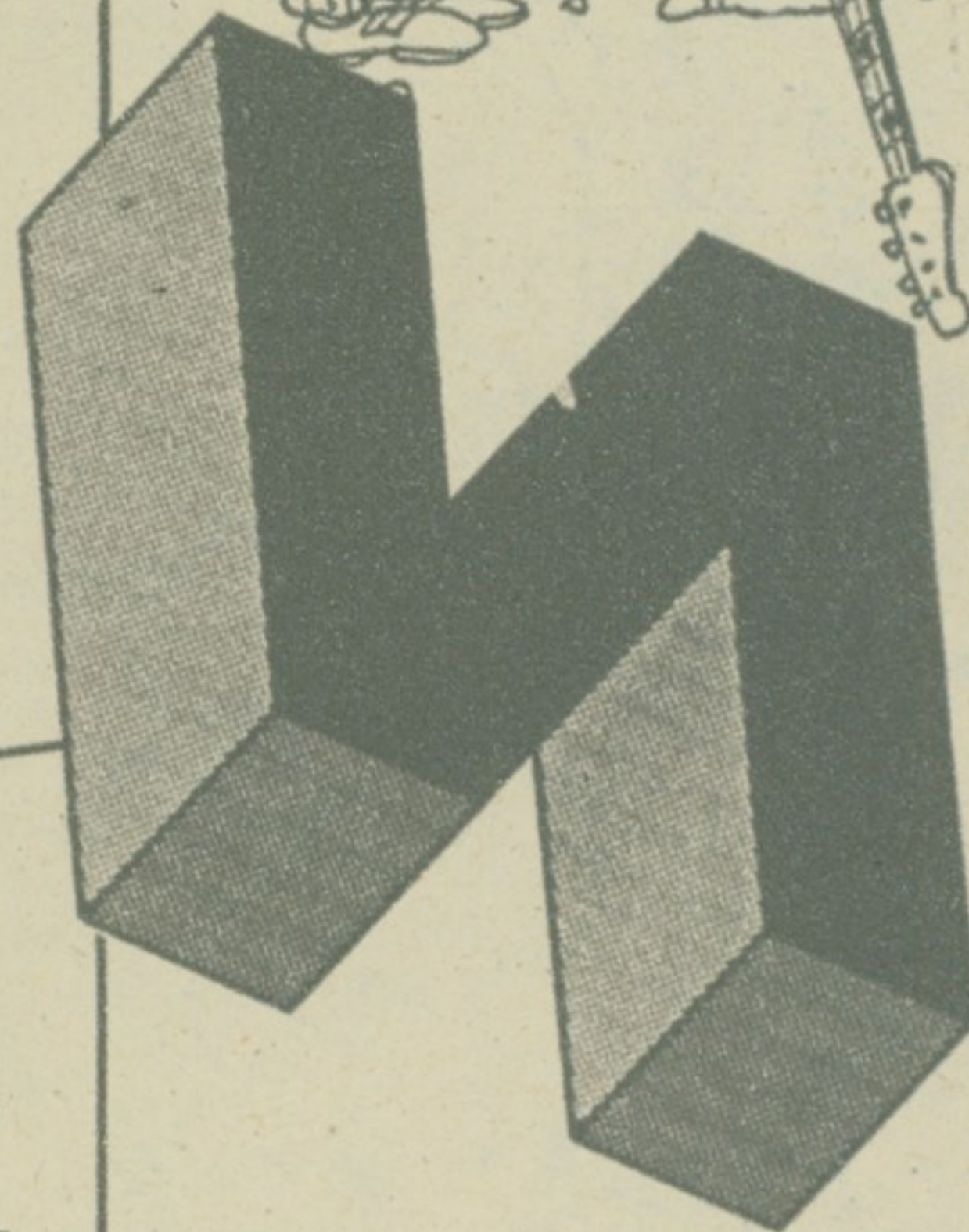
Ехнатон и Нефретете избрисани су са списка фараона, а Атонови храмови уништени. Али, сећање на Бога Сунца није сасвим нестало. Одблесци Атонових молитви и религије сачувани су у најпознатијој књизи на свету – Старом завету. Неки научници, чак, верују да је и сам Мојсије некада био свештеник бога Атона.

М. Крковић

Илустровала: Ивана Филиповић

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

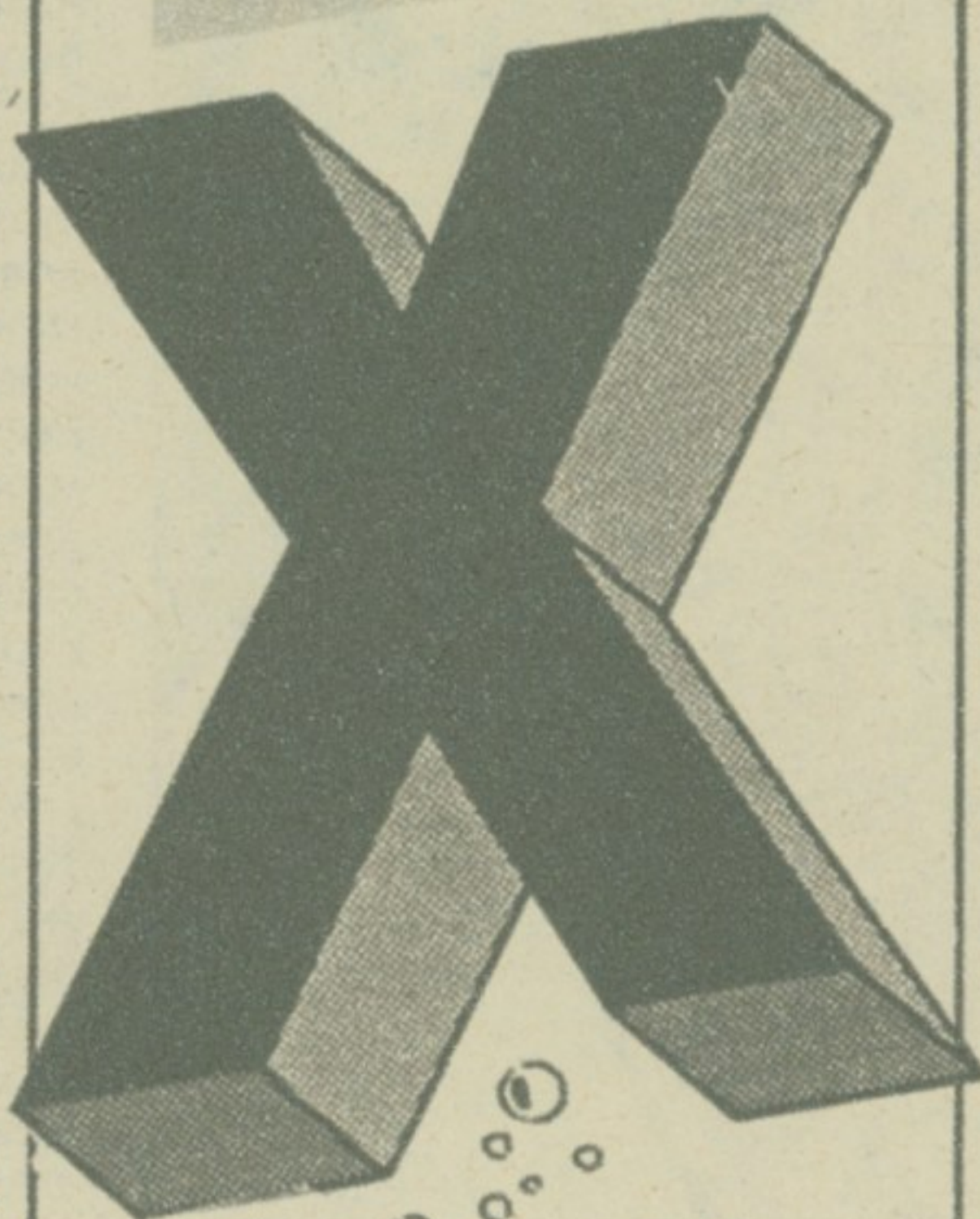
ИСПОД МОСТА

Понекад осећам
Као да немам друга
Понекад осећам
Као да ми је једини
пријатељ
Град у коме живим
Град анђела
Усамљен као што сам
Плачемо заједно

Возим се његовим улицама
Јер то ми је другар
Шетам по његовим брдима
Јер он зна ко сам
Он види моја добра дела
И љуби ме ветром
Никада не бринем
Е, то је сад лаж.

Не желим да се икада
понови
Осећај који сам имао оног
дана
Одведи ме на место које
волим
Одведи ме тамо
Тешко је поверовати
Тамо више никог нема
Тешко је поверовати
Да сам потпуно сам
Али бар имам његову љубав
Воли ме град
Усамљеног као што сам
Плачемо заједно

Испод моста у центру
Тамо где сам крварео
Испод моста у центру
Нисам могао више да
издржим
Испод моста у центру
Заборави на моју љубав
Испод моста у центру
Опростило сам се од живота

UNDER THE BRIDGE

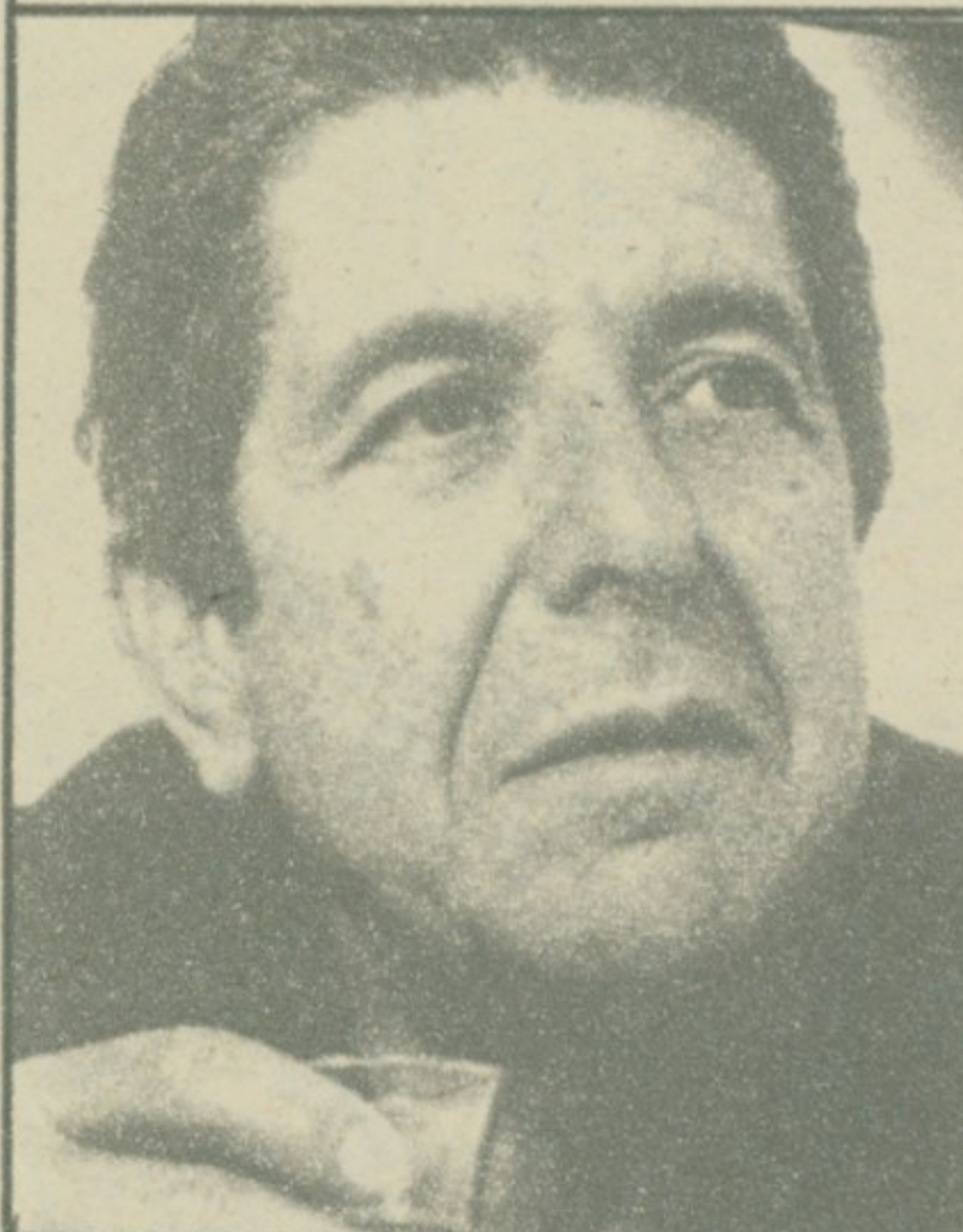
*Sometimes I feel
Like I don't have a partner
Sometimes I feel
Like my only friend
Is the city I live in
The city of angels
Lonely as I am
Together we cry*

*I drive on her streets
Cause she's my companion
I walk through her hills
'Cause she knows who I am
She sees my good deeds
And she kisses me windy
I never worry
Now that is a lie*

*I don't ever want to feel
Like I did that day
Take me to the place I love
Take me all the way
It's hard to believe
That there's nobody out there
It's hard to believe
That I'm all alone
At least I have her love
The city she loves me
Lonely as I am
Together we cry*

*Under the bridge downtown
Is where I drew some blood
Under the bridge downtown
I could not get enough
Under the bridge downtown
Forgot about my love
Under the bridge downtown
I gave my life away*
Текст и музика: „Red Hot Chili Peppers”

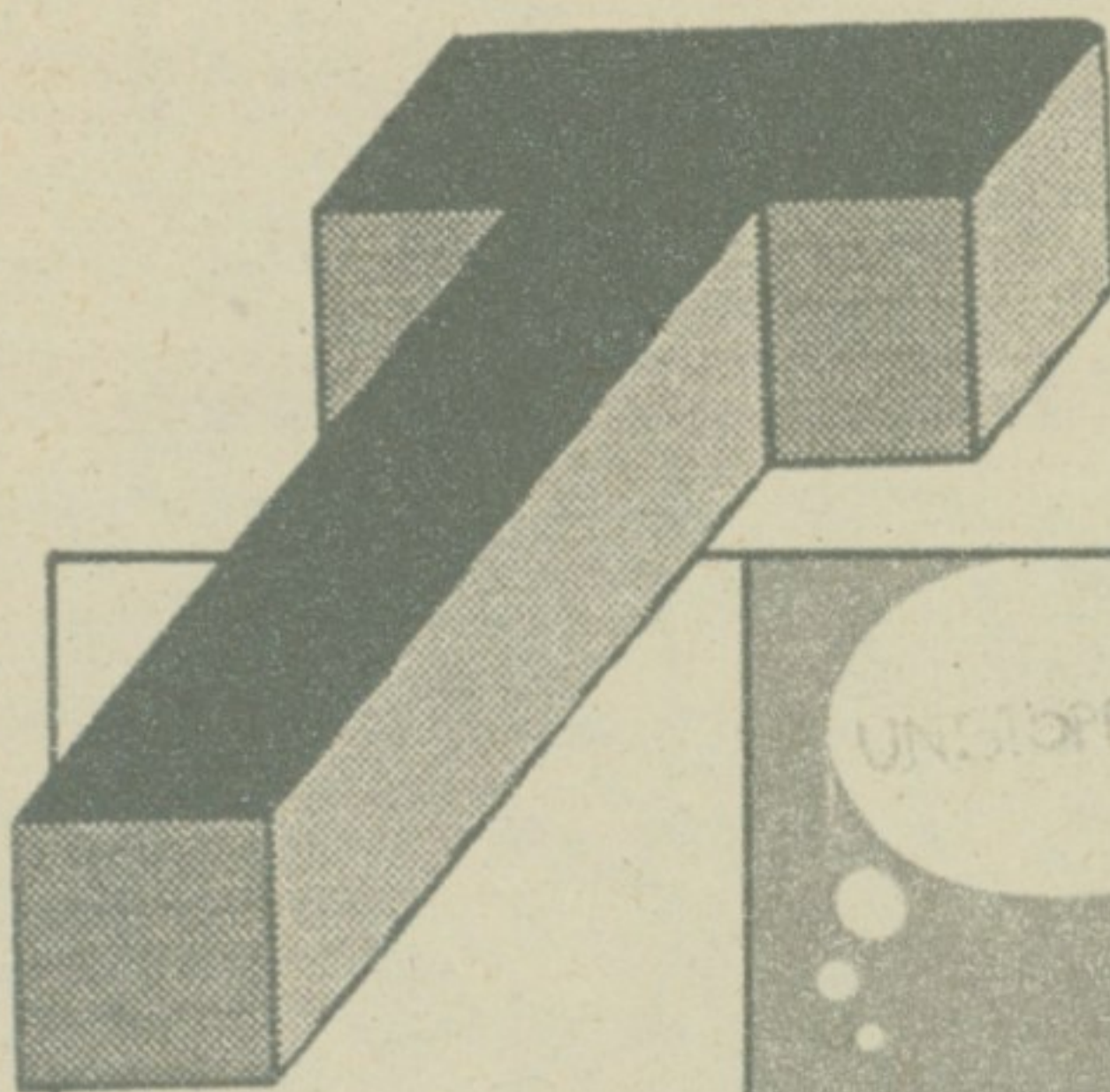
Изводе: „Red Hot Chili Peppers”

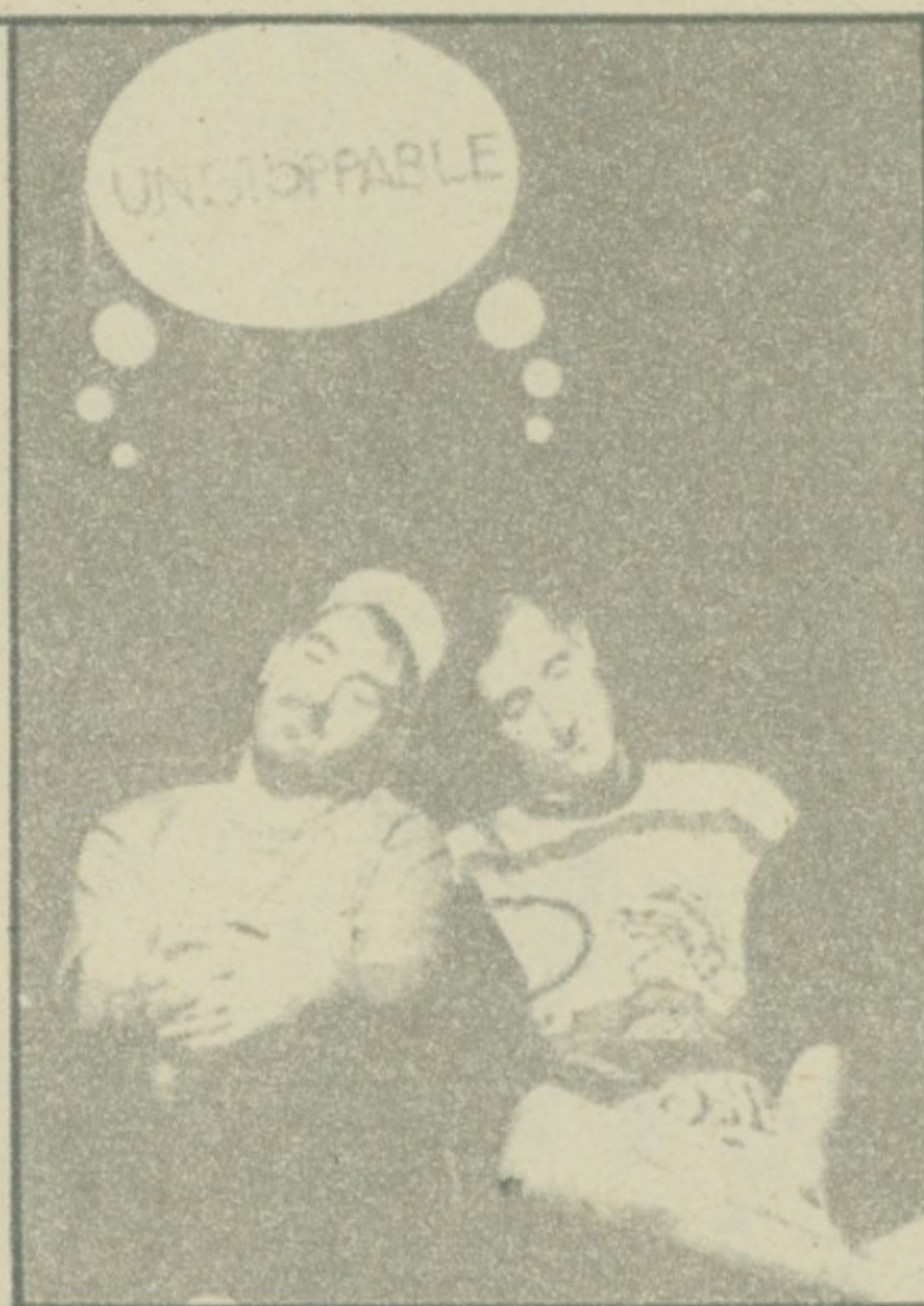
ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

„Ја сам писац песама.
На крају сам дотле догу-
рао и не пада ми на памет
да се изменим и постанем
шумар или неурохирург.”

Ленард Коен

СИТНЕ КРАЂЕ

Ален Клајн, бивши менаџер „Битлса“ и „Ролингстонса“, тужио је групу „Carter USM“ (на слици) зато што су у песми „After the Watershed“ употребили стих „Goodbye Ruby Tuesday“ који је очигледно преузет из истоимене песме „Ролингстонса“. Клајн је иначе власник свих песама „Ролингстонса“ насталих до 1969. године. Да не би дошло до судског процеса „Carter USM“ понудили су Клајну 20 одсто од зараде коју је сингл са овом песмом остварио, али су одбијени. Клајн тврди да још није разговарао са Миком Џегером и Китом Ричардом како да се то разреши.

ИСТОРИЈСКА УЛОГА

Шињејд О'Конор држи се свог обећања да ће се извесно време одвојити од музике, али зато се посветила филму. У новој верзији „Орканских висова“ одиграла је лик списатељице Емили Бронте а најавила је да ће се, у истоименом филму појавити и у улози

Јованке Орлеанке јер то је како каже, лик који као да је историја створила за њу. Холивудски продуценти су, заједно са њеним америчким менаџером, већ почели да скупљају новац за тај пројекат.

Музичка пошта

✉ Драги Забавнице,
Занимају нас датуми и место рођења чланова групе „Queen“, да ли ће се појавити албум са концерта на Вембли стадиону одржаног 20. априла 1992. и хоће ли се та плоча појавити у београдским продавницама?
Тамара, Драгана, Тања, Нађа и Жељка из Београда

Гитариста Брајан Меј рођен је 19. јула 1947. у Лондону, бубњар Роџер Медоус Тејлор 26. јула 1949. у Норфолку, басиста Џон Декон 19. августа 1951. у Лестеру и певач Фредерик Булсара Меркјури 5. септембра 1946. у Занзибару.

Плоча са концерта одржаног у част Меркјурија још није најављена, али је сасвим извесно да ће бити објављена. А да ли ће је нека наша дискографска кућа лиценчно објавити, то је већ немогуће предвидети.

✉ Допада ми се како пева Џулијан Ленон па бих желео да објавиш дискографију њега и његовог оца Џона. Занима ме да ли је нека наша издавачка кућа објавила Џулијанов албум „Help Yourself“?
Миша

Дискографија Џона Ленона:
„Unfinished music No. 1 – Two Virgins“ (1968), „Unfinished music No. 2 – Life With The Lions“ (1969), „Wedding Album“ (1969), „Plastic Ono Band – Live Peace in Toronto“ (1969), „John Lennon and Plastic Ono Band“ (1970), „Imagine“ (1971), „Some Time in New York“ (dupli 1972), „Mind Games“ (1973), „Walls And Bridges“ (1974), „Rock N Roll“ (1975), „Shaved Fish“ (компилација 1975), „Double Fantasy“

(1980), „The John Lennon Collection“ (1982), „Milk And Honey“ (1984), „Live in New York City“ (1986), „Menlove Avenue“ (1986).
Дискографија Џулијана Ленона „Valotte“ (1984), „Secret Value of Daydreaming“ (1986) и „Help Yourself“ који код нас није објављен.

ема дана а да у новинама не осване вест о најновијем открићу везаном за свет животиња. Упркос

томе, много тога и даље остаје тајна. Како, на пример, објаснити певање коме су склоне не само птице него и друге животиње? При том се не мисли на оно које је део љубавне игре него на певање које би по свим својим особинама могло да се назове – хорско. У хору умеју, али изгледа и воле, да певају веверице, китови, вуци (!), мајмуни: познато је да се у смирају дана гибони пењу на врхове дрвећа и тамо заједно „певају“. Научници тврде да у мелодијама које изводе сасвим лако може да се препозна весели тон.

У зоолошком врту у Франкфурту два пара гибона саставила су – квартет. Певање су увек започињале женке а мужјаци су им се касније придружили, и то обојица у истом тренутку, што наводи на помисао да постоји тачно одређен редослед певања. Истраживања неких француских научника који су певање гибона снимали у њиховом природном амбијенту, показују да се њихове песме деле на строфе што се закључује на основу понављања неких делова и мелодија.

Има и биолога који верују да мајмуни поред тога што уживају у певању, песмама преносе, односно, размењују одређене вести. Какве, то још нису успели да докуче.

Туљан у контраалту

Склоност ка певању имају и туљани. Један дански ихтиолог стицајем околности присуствовао је просто невероватној сцени на Хебридским острвима: приметивши на обали неколико туљана, двојица острвљана који су били са њим запевали су неку народну песму. Тек што су завршили, један од туљана отпевао је ту исту мелодију, како дански научник тврди, у чистом контраалту.

„Музикални“ су, како смо већ рекли, и китови. Сваке године њихова јата се селе из јужног у северни Атлантис с тим што им „музичка жица“ проради кад стигну у висину Бахамских острва. Ту као да им неко да знак, почињу да певају у хору не губећи такт и не прекидајући један другог. Истраживачи са универзитета у Принстону који се годинама баве проучавањем китова, тврде да се њихове песме сатима разлежу над океаном и да се свака од њих састоји

ЗНАЈУ ЛИ ЖИВОТИЊЕ ШТА ЈЕ ЛЕПО?

из тачно шест тема а свака од њих од неколико музичких фраза. И пасаж и теме изводе се по строго одређеном редоследу а песме обично трају од пет до тридесет минута.

Упоређујући песме које су китови певали током две деценије, колико иначе траје истраживање научника са Принстона, лако може да се уочи да мењају репертоар! Истини за вољу, сасвим дискретно. Песме из две узастопне године мање се разликују него што је то случај са онима између којих је прошла деценија.

Певање није „омиљена“ забава само атлантских китова: певају и тихоокеански с тим

што они музички „импулс“ добијају у зони Хавајских острва. Шта је то што и китове из Тихог океана и њихову сабраћу из Атланског подстиче да се баце на певање баш када стигну у подручје Хаваја или Бахама, загонетка је чије се решење чак и не наслућује и која, баш због тога, силно копка научнике. Баш као и питање да ли склоност животиња ка певању може да се протумачи као њихов начин изражавања радости и доживљаја лепог.

Како ми стоји?

Многи примери из животињског света упућују на то да оне заиста знају шта им се

свиђа а шта не, односно да разликују лепо од ружног. Иванови, један од најпознатијих дресерских парова у бившем Совјетском Савезу, уочили су да шимпанза, уколико се нађе пред огледалом, веома воли да се посматра и да га посебно занима како изгледа анфас а како из профила. А ако се неким случајем у његовој близини нађу делови одеће или крпе јарких боја, он ће сатима остати пред огледалом испробавајући шта му боље стоји.

Занимљиво је да шимпанзе које приликом наступа носе сако и панталоне, врло брзо почињу не само да се навикавају на одело него и да му придају велики значај. Сваки

ОБОЖАВАНО ПЛАВО

Аустралијски колибри не би ни за живу главу унео у гнездо нешто што на себи има ма и најмањи траг црвеног јер он ту боју, за разлику од плаве, презире

што би, условно речено, могло да се назове „естетским претпоставкама“. Уосталом, како друкчије објаснити чињеницу да ова птица свакога дана доноси у „кућу“ свеже цвеће и избацује увело? Не радимо ли и ми исто то управо из естетских разлога?

Да колибри имају тачно одређени осећај за лепо и да им се једно допада а друго не, показује и то што су пуни презира према црвеној боји. Она коју воле је – плава. Њоме ће украсити и себе. А како, наравно, не могу да узму кантицу у кљун и да оду и купе мало плаве боје, решење налазе тако што је сами припремају темељно жваћући неке шумске бобице. Међутим, како је за малање сваке, па и птичје, куће потребна четка, сналазе се тако што је праве од влакана која извлаче из коре неких врста дрвећа. Само они знају којих. У сваком случају, четке које праве су „праве, молерске“ само у минијатури. Држећи четку у кљуну, замачу је у сажвакане бобице а затим малају најпре кућу па себе. Међутим, ту није крај улепшавању простора у коме живе: ниједан примерак ове врсте неће пропустити да „трем“ испред куће украси цвећем и шкољкицама. Оба ова украса су строго привремена: колибри попут многих домаћица „обожавају“ да мењају распоред намештаја. Тако им после извесног времена додијају и цвеће и шкољке које имају. Тада избацују старо и доносе ново и распоређују га на друкчији начин.

Лепши, наравно.

Припремила:
Олга Вукадиновић

нови комад одеће просто одушеви шимпанзу и он ће, има ли сабраће у близини, покушати да радост подели с њима. Да ли се они тој радости придружују или их, можда, помало и завист мучи, тешко је рећи али је сигурно да ће с великом пажњом, па и узбуђењем, разгледати и опипати сваки нови комад.

Склоност ка јарким бојама и предметима који светlucaју или блеште, имају и птице, нарочито свраке. Нема тог парчета стакла или станиола који ће свраку оставити равнодушном. По цену живота покушаће да га се дочепа и сакрије га. Отуд то лудовање за свим што блешти и сија? Научници су склони да га тумаче

као осећајем за лепо јер сви ти предмети који могу да се нађу у сврачијем гнезду немају баш никакву функцију у њеном животу осим што јој служе за уживање. А да је баш о њему реч потврђује то што је сврака у стању да сате проведе у разгледању и сортирању свог иначе потпуно бескорисног блага.

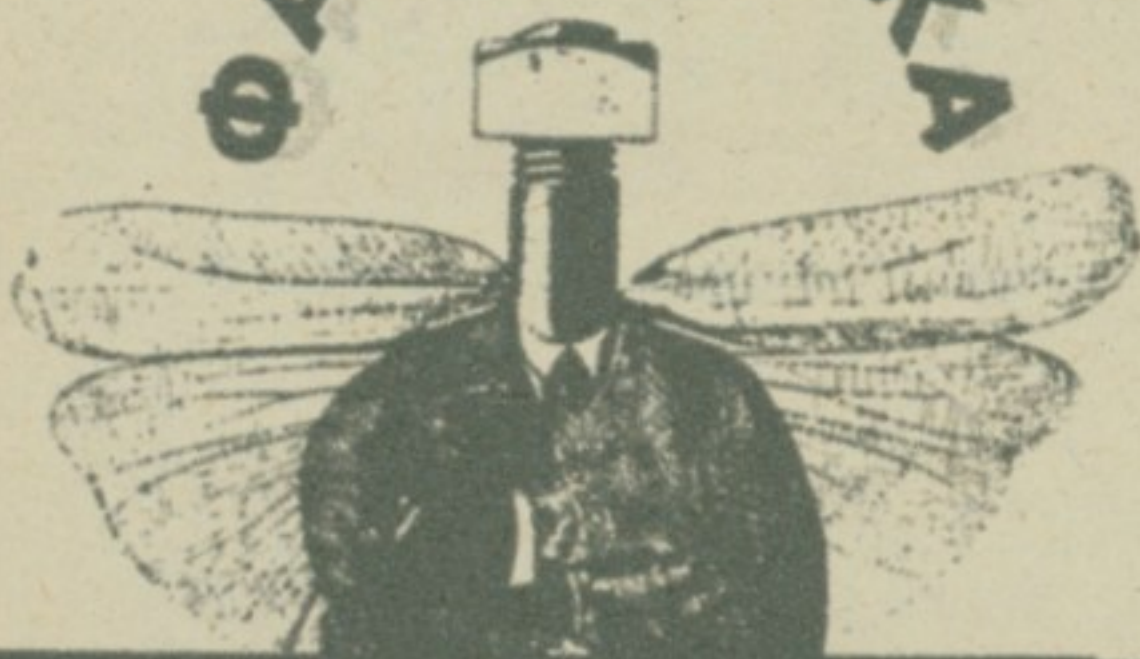
Молер од заната

Исто као и свраке и аустралијски колибри имају веома развијен смисао за лепо. Наравно, они тај смисао изражавају на сасвим друкчији начин. Колибри, названи тако због тога што гнездо граде у облику колибице са равним

простором испред улаза, познати су по томе што свој дом граде увек с улазом према југу и што га редовно украшавају цвећем. И то не било како. Цвеће мора да стоји тако да изгледа као да се пење уз колибу и ако се, не дај боже случајно нахери на неку страну колибри се страшно узбуди. Одмах га исправљају и постављају „онако како треба“, односно како је њима лепо. Често се догађа и да се приликом градње и дотеривања заједничког дома, брачни пар посвађа само због тога што се једном од супружника не допада цвет који је онај други донео. И управо то наводи научнике на помисао да код животиња постоји нешто

Илустровао: Драгана Јовчић

ФАНТАСТИКА

Уређује
др Зоран Живковић

Роџер Зелазни

КОРИДА

робудило га је ултразвучно завијање. Било је то нешто што је наносило бол његовим бубним опнама, иако

није прелазило праг чујности.

Он се у тами с муком подиже на ноге.

Неколико пута ударио је о зидове. Нејасно је схватио да су му руке рањаве као да су биле избодене многобројним иглама.

Тај звук га је излућивао...

Побећи! Мора отићи одатле!

Танушни траг светлости појави се с његове леве стране. Он се окрену и потрча ка том прагу који стаде да прераста у отвор. Појурио је кроз њега и зауставио се, жмиркајући заслепљен блештавилом. био је наг, знојио се. Ум му је био замагљен и испуњен одломцима снова. Он зачу поклич вероватно гомиле и жмирка заслепљен сјајем.

На извесној удаљености испред њега стајала је једна тамна прилика узносећи се. Обузет бесом он појури ка њој иако му није било сасвим јасно зашто. Босим ногама додиривао је топли песак, али није обраћао пажњу на бол док је јурио у напад. Један делић његове свести уобличи питање „Зашто?“ – али он га пренебреже.

Затим се заустави.

Пред њим је стајала нага жена, машући, позивајући. Он изненада осети плиму ватре у слабинама. Окрену се мало улево и упути се према њој.

Она се грациозно измаче.

Он повећа брзину. Али када је требало да је загрли, осети плиму ватре у десном рамену, а жене нестале. Он се загледа у раме, алуминијумску шипку која

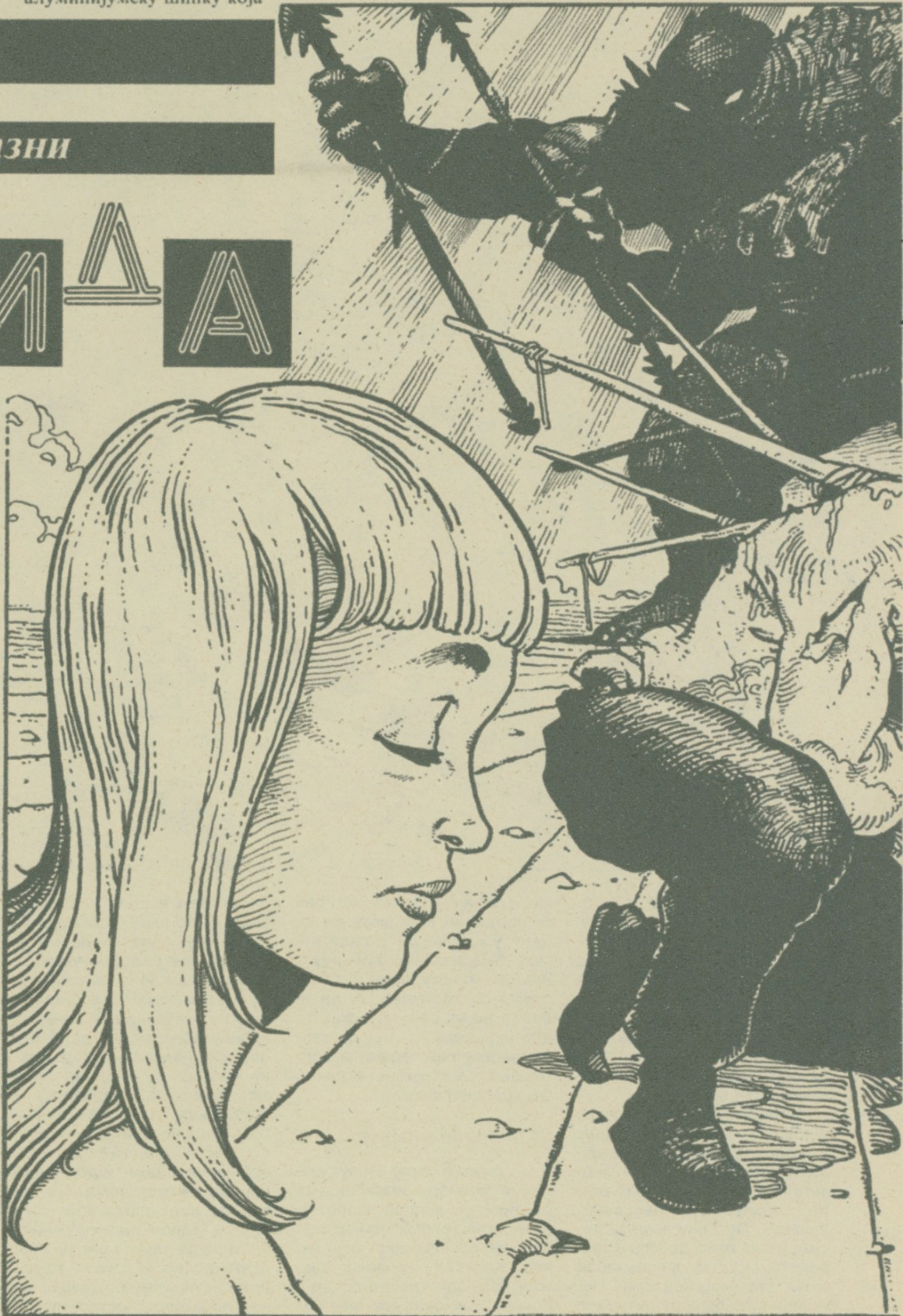
је вирила из њега и крв која му се сливала низ руку. Поново се зачу поклич.

...И она се поново појави.

Појурио је за њом још једном, а у левом рамену му се услед тога запалише изненадне ватре. Она беше нестала, а он је стајао тресући се и знојећи се, жмиркајући заслепљен сјајем.

„То је трик“, закључи он. „Немој прихватити игру!“

Она се поново појави, али он је стајао као укопан, не обраћајући пажњу на њу. Био је сав у ватри, али је одбијао да се покрене, упињући се да разбистри ум. Тамна прилика појави се још једном, висока отприлике седам стопа, са

два пара руку. Држала је нешто у једној шапи. Само да севање није било тако лудачко, можда би он...

Али мрзео је ту тамну прилику и поново ју је напао. Бол му ошину боку. Само тренутак! Само тренутак!

Лудост! Све је лудост – рече у себи присећајући се

ко је. Ово је арена, а ја сам човек, а та тамна прилика то није. Нешто овде није у реду.

Он паде на шаке и колена, добијајући на времену. Док је био у том положају, он прикупи две пуне шаке песка. Поново уследише пробадања... електрична и болна. Није обраћао пажњу на њих све док је био у стању да их подноси, а затим устаде.

Тамна прилика махну према њему нечим што код њега изазва осећање мржње. Он појури као тане и заустави се код те ствари. Сада је знао да је у питању игра. Звао се Мајкл Касиди. Био је адвокат. Из Њујорка. Из фирме „Донсон, Вимс, Догерти и Касиди“. Зауставио га је један човек, тражећи ватре. На углу једне улице. Касно једне ноћи. Тога се сећао.

Он баци песак према глави створења. Оно се истог часа саже, а руке подиже према нечему што му је могло бити лице. Зашкргутавши зубима, он истргну алуминијумску шипку из рамена и зари њен зашиљени крај посред створења. Нешто га додирну са стражње стране врата, наступи тама и он дуго остаде мирно да лежи. Када је поново био у стању да се покрене, угледао је тамну прилику и покушао да је шчепа. Промашео ју је, а дуж леђа је осетио бол и нешто мокро.

Зачу се плесак.

Када је још једном устао, он заурла: „Не можете овако са мном! Ја сам човек! Нисам бик!“

Шест пута је насртао на ту тамну ствар покушавајући да је зграби, шчепа, сатре. Али сваки пут је био сатрт.

Затим је застао, дахнући и борећи се за ваздух; болела су га рамена, леђа, а када му се ум на тренутак разбистрио, он рече: „Ти си Бог, зар не? А ово је нека твоја игра...“

Створење му није одговорило и он насрну. Зауставио се у месту, спустио се на једно колено и бацио му се у ноге. Осетио је ужасан, оштар бол у боку док је тамну прилику обарао на земљу. Двапут ју је ударио песницама, а тада му бол продре и у прса и он осети како обамира.

„Или ипак ниси?“ – упита он утежаних усана. „Не, ниси... Где сам ја?“

Последње чега се сећао било је да му нешто одсеца уши.

Илустровао: Доброслав Боб Живковић

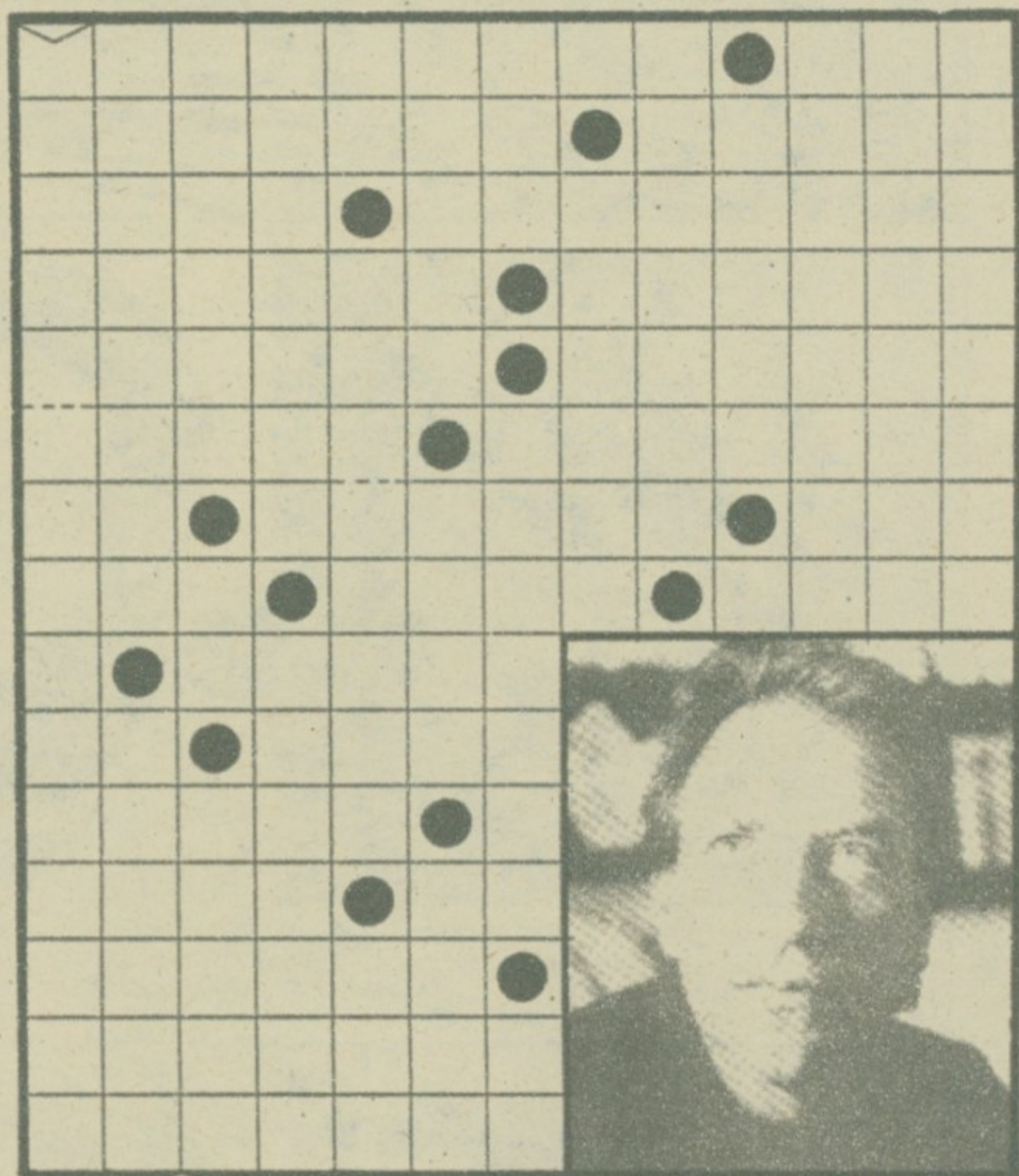
ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

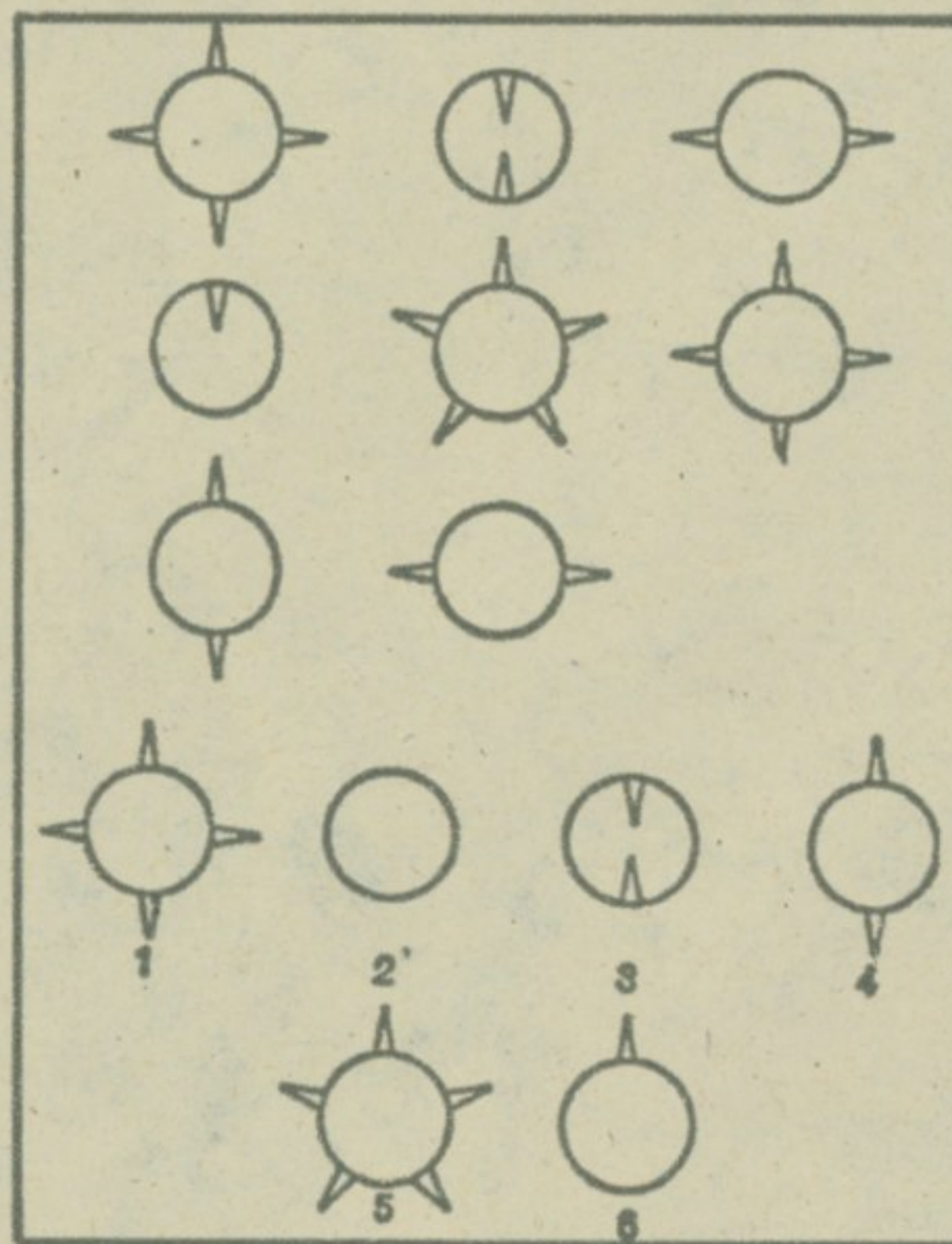
МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА

Уместо уобичајених описа дајемо вам готова решења сврстана по азбучном реду. Ваш је задатак да их сместите на њихова места у лик водоравно и усправно. Уколико сте то добро урадили, у првом усправном ступцу добићете име и презиме нашег редитеља са слике („Танго Аргентино“).

АК, АМ, АМАТЕРКА, АНАСОН, АРАН, АТ, АТЕНЕЈ, ВИКАТИ, ВО-САК, ГАСТРИТИС, ДЛАКАВА, ДЛАНОВИ, ЕДИ МЕРКС, ЕМИР, ЕРАЦ, ИКОЈА, ИМАЛАЦ, ИНАТИТИ, ИР, КАСАПИ, КЕР, ЉАНОС, МАМИНИ, МИДИ, НАГАСАКИ, НЕКУДА, НИКАЛ, НПР, ОКНО, ОМОРИКА, ОПРАН, ОСТРОГОТ, ПИ, ПИТА ПООРАТИ, ПРОПОВЕД, ПРСТИ, РАЛО, РИ, РИТИНАРИ, САТ, СОЛЕКС, СТРАНАЦ, ТАС, ТВАРИ, ТИМ, ТКЛАЦ, ТО, ТРОНУТИ, ЋИЛИМАР.

ЗА ПРОМУЋУРНЕ

За оне који воле да „мућну“ главом – пронађите фигуру која недостаје.

+ ПРИЧА О ЦРВЕНОМ КРСТУ

Јуна 1859. ГОДИНЕ, НЕГДЕ У РАВНИЦИ НА СЕВЕРУ ИТАЛИЈЕ, ПУТНИК АНРИ ДИНАН, ШВАЈЦАРСКИ ТРГОВАЦ, ЖУРИ ДА СТИГНЕ ДО НАПОЛЕОНА III, ФРАНЦУСКОГ ЦАРА, СА КОЈИМ ЖЕЛИ ПОСЛОВНО ДА РАЗГОВАРА. ОН ЗНА ДА ЦАР РАТУЈЕ У ТИМ КРАЈЕВИМА.

ПУТ ЈЕ НЕПРИСТУПАЧАН.
ТРЕБА ПРЕГАЗИТИ НЕ-
КЕ ТОКОВЕ.

А У БЛИЗИНИ СЕЛА СОЛФЕРИНО...

НАДАМ СЕ
ДА ЋЕ МЕ
ЦАР ПРИ-
МИТИ...

ГОС-
ПОДЕ
БОЖЕ
!

РАВНИЦА ЈЕ ПРЕТВОРЕНА У БОЈНО ПОЉЕ.
ПРЕД ОЧИМА УЖАСНОГ ДИНАНА ФРАНЦУС-
КА, АУСТРИЈСКА И АРМИЈА ЊИХОВИХ СА-
ВЕЗНИКА ВОДЕ КРВАВ БОЈ.

УВЕЧЕ ЈЕ НА БОЈНОМ ПОЉУ ОСТАЛО НА
ХИЉАДЕ ПОГИНУЛИХ И РАЊЕНИХ...

САНИТЕТСКЕ ВОЈНЕ СЛУЖБЕ, ПРЕОПТЕРЕЖЕНЕ, ЛОШЕ ОРГАНИЗОВАНЕ, СА НЕДОВОЉНИМ БРОЈЕМ ЛУДИ, НЕ СТИЖУ ДА ОБАВЕ ПОСАО...

АНРИ ДИНАН, ПОТРЕСЕН ОНИМ ШТО ЈЕ ВИДЕО, ЗАБОРАВЉА ЦИЉ СВОГ ПУТОВАЊА И ИМПРОВИЗУЈЕ ПОМОК. ЦРКВА У СЕЛУ КАСТИЉОНЕ ПРЕТВОРЕНА ЈЕ У БОЛНИЦУ.

ИДЕ ДОТЛЕ ДА РАЊЕНИЦИМА ПИШЕ ПИСМА ЗА ЊИХОВЕ ПОРОДИЦЕ.

МОЈЕ ПОСЛЕДЊЕ МИСЛИ СУ ВАМА УПУКЕНЕ...

ОН СЕ ПРЕДАЈЕ ПОСЛУ НЕ ШТЕДЕЊИ СЕБЕ...

ВРАТИВШИ СЕ У ЖЕНЕВУ, ДИНАН НЕ ЗАБОРАВЉА УЖАСЕ РАТА...

ЖЕНЕ ИЗ СЕЛА, УМЕСТО БОЛНИЧАРКИ, НЕСЕБИЧНО ПОМАЖУ У БОЛНИЦИ.

ПОЖУРИ!

БЕЛЕЖИ СВОЈА ИСКУСТВА У КЊИЗИ КОЈУ ОБЈАВЉУЈЕ 1862. НА КРАЈУ ДЕЛА ДАЈЕ ДВА ПРЕДЛОГА: СТВОРИТИ У СВАКОЈ ЗЕМЉИ ДОБРОВОЉНА ДРУШТВА КОЈА ЋЕ СЕ СТАРАТИ О РАТНИМ РАЊЕНИЦИМА И ПОСТИЋИ КОД ДРЖАВА ДА ТИ ЧЛАНОВИ ПРВЕ ПОМОКИ БУДУ ЗАШТИЋЕНИ. КЊИГА ПОСТИЖЕ ВЕЛИКИ УСПЕХ. ЈЕДНА ИДЕЈА ЈЕ РОЂЕНА!

НАСТАВАК У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

Уређује: Вито Недељковић

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

Хоћу тибетанског теријера

Знам да је ретка раса, али надам се да ћете ми помоћи да купим штене тибетанског теријера. „Забавник“ је често помагао својим читаоцима објављујући где могу да купе псе које желе, па се надам да ћу и ја бити те среће.

НИКОЛА У.
Н. Београд

Можеш да се јавиш одгајивачници „Бобитас YU“, телефон: 013/48-745. Штенад су шампионског порекла.

И то је олимпијада

Колико је тачно да се у Лос Анђелесу приређује Олимпијада глупости и које су дисциплине тамо заступљене?

ТОМИЦА
Косјерић

Сваке године у Лос Анђелесу се одржавају необичне олимпијаде чији су учесници углавном студенти из тог града. Ови млади људи, често и докони, сваке године у пролеће приређују нео-

бична такмичења на којима се победницима додељују награде и медаље. Дисциплине су потпуно различите од оних на правим олимпијадама. Овде се не цени снага мишића, већ маштовитост такмичара у измишљању „ишчашених“ дисциплина код којих је најважнија издржљивост организма.

Сваке године, рецимо, обори се рекорд у броју такмичара који могу да стану у телефонску говорницу. Досадашњи рекорд је 21 особа. Извесни Кевин Фарел освојио је златну медаљу у дисциплини, чини се посве новој, стајања на једној нози. Резултат: 7 сати и 43 минута. Ако сте помислили да је то лако, покушајте и брзо ћете се разувверити.

Не Енглези, већ Немци

Када су Енглези начинили први млазни авион „глостер“ и када је он први пут полетео?

ГОРАН ТАМИНЦИЋ
Крушевац

Први авион на млазни погон конструисали су Немци, а не Енглези. Конструктор Хенкел успео је да оствари први лет свог авиона „HE-178“ још 27. августа 1939. године. А енглески „глостер“ узлетео је две године касније, 14. маја 1941. Следе Американци, њихов „HR-80“ виуо се 9. јануара 1944. године.

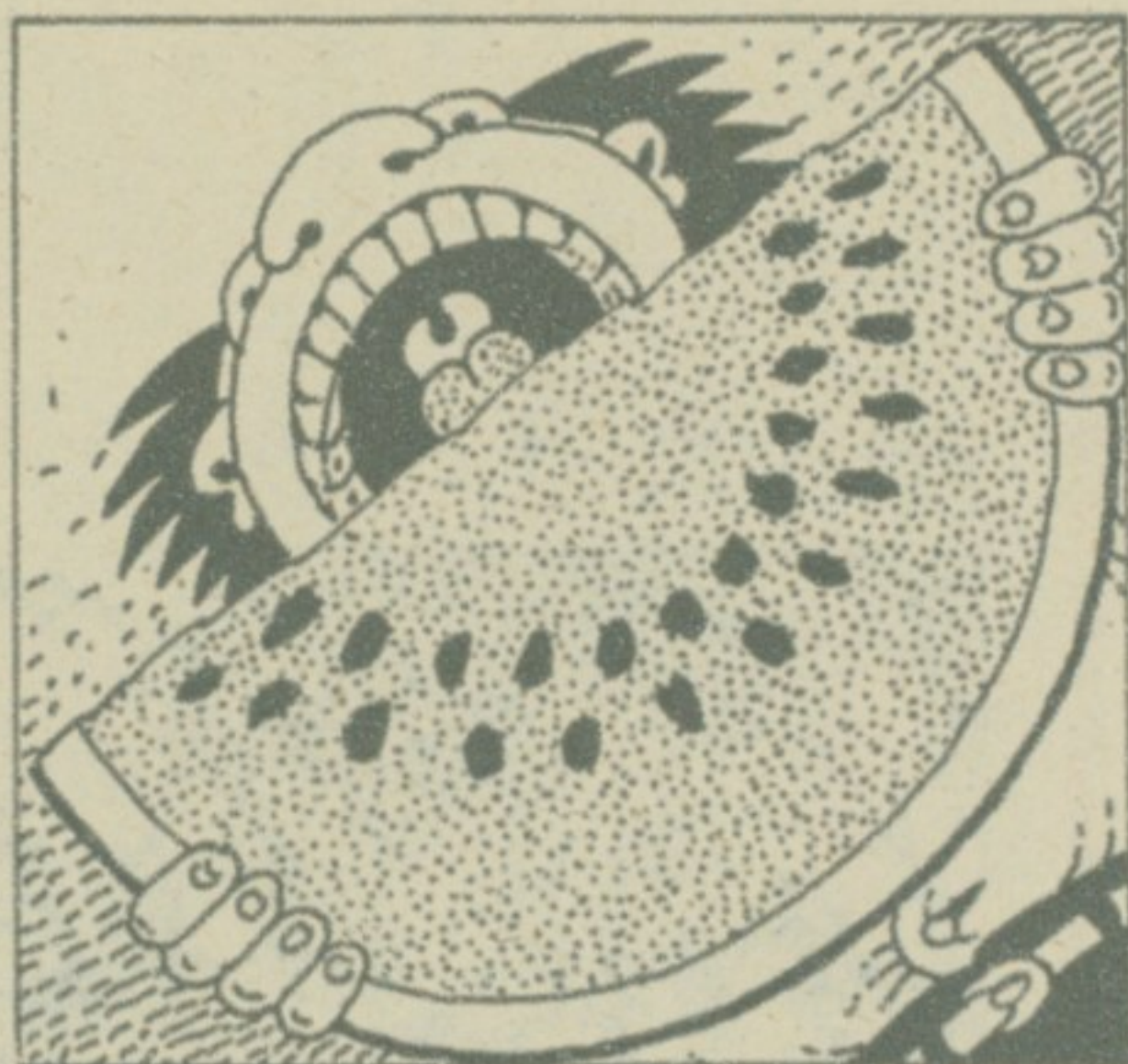
Мада је совјески научник Циолковски први дошао на идеју да клипни (или класични) бензински мотор са елисом замени новим, на млазни погон, њихов први авион на млазни погон узлетео је тек 24. априла 1946. године. Био је то „миг 9“.

Јесење лето

У књизи „Сага о Форсајтима“ коју сам недавно читала помиње се михољско лето, па бих желела да знам да ли се оно догађа сваке године и када?

МИЛЕНА ШАРОВИЋ
Врбас

То је време друге половине октобра и не „догађа“ се сваке јесени. То су дани које јесен „краде“ од лета и они се у народу називају још и „бабље“ или „сиротињско“ лето.

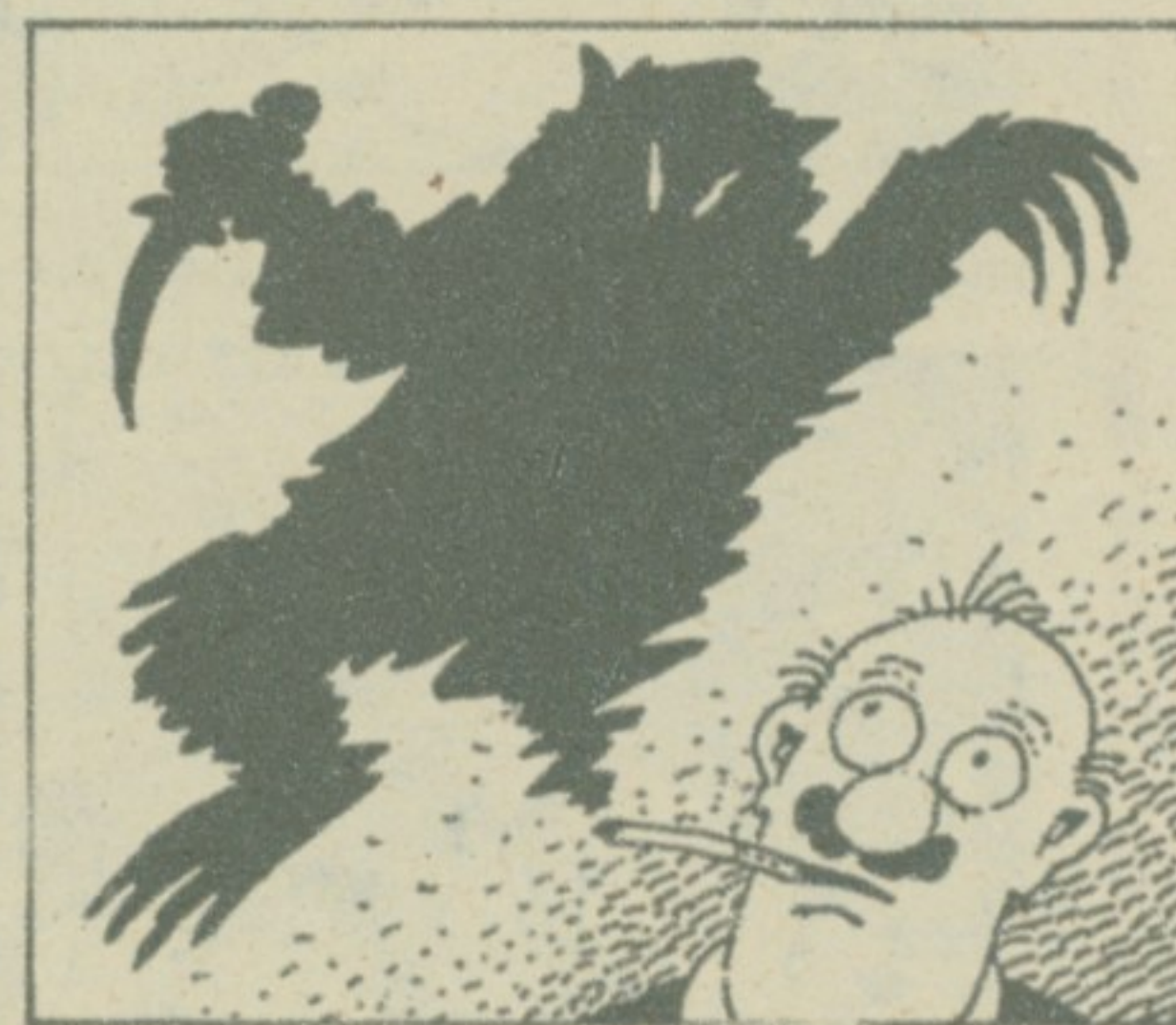

Музеј лубенице

Чуо сам да у грузијском главном граду Тбилисију постоји Музеј лубенице. Да ли таквих музеја има још негде?

МАКИ
Чента

Колико знамо, једини музеј такве врсте постоји у Даксингу, недалеко од Пекинга. У кинеском главном граду лубеница је најпопуларније воће и сваки грађанин Пекинга у просеку поједе преко 50 килограма. Кина је позната по узгајању најразличитијих врста лубеница, преко 60. У музеју у Даксингу приказан је „историјски развој лубенице“ од 13. века, када је прва донета у Кину. У витринама музеја налазе се најнеобичнији и највећи примерци, међу којима је и једна тешка 41 килограм.

Тихи и опојни убица

Зашто никотин називају опојним убицом и желео бих да ми кажете шта је, у ствари, никотин?

МИКИ
Н. Београд

Никотин је безбојна, веома отровна течност која се налази у листу дувана. То је алкалоид који се употребљава за уништавање биљних штеточина. Једна кап никотина, на пример, убија кунућа. Пет капи убија великог пса. Шта онда убија човека, питају се многи. Ево одговора.

Пушач који дневно попуши око 20 цигарета, за годину дана попуши тежину од око 15 kg. У том брду дувана налази се отприлике килограм никотина. То је, по науци, довољно да се убије петнаест хиљада људи.

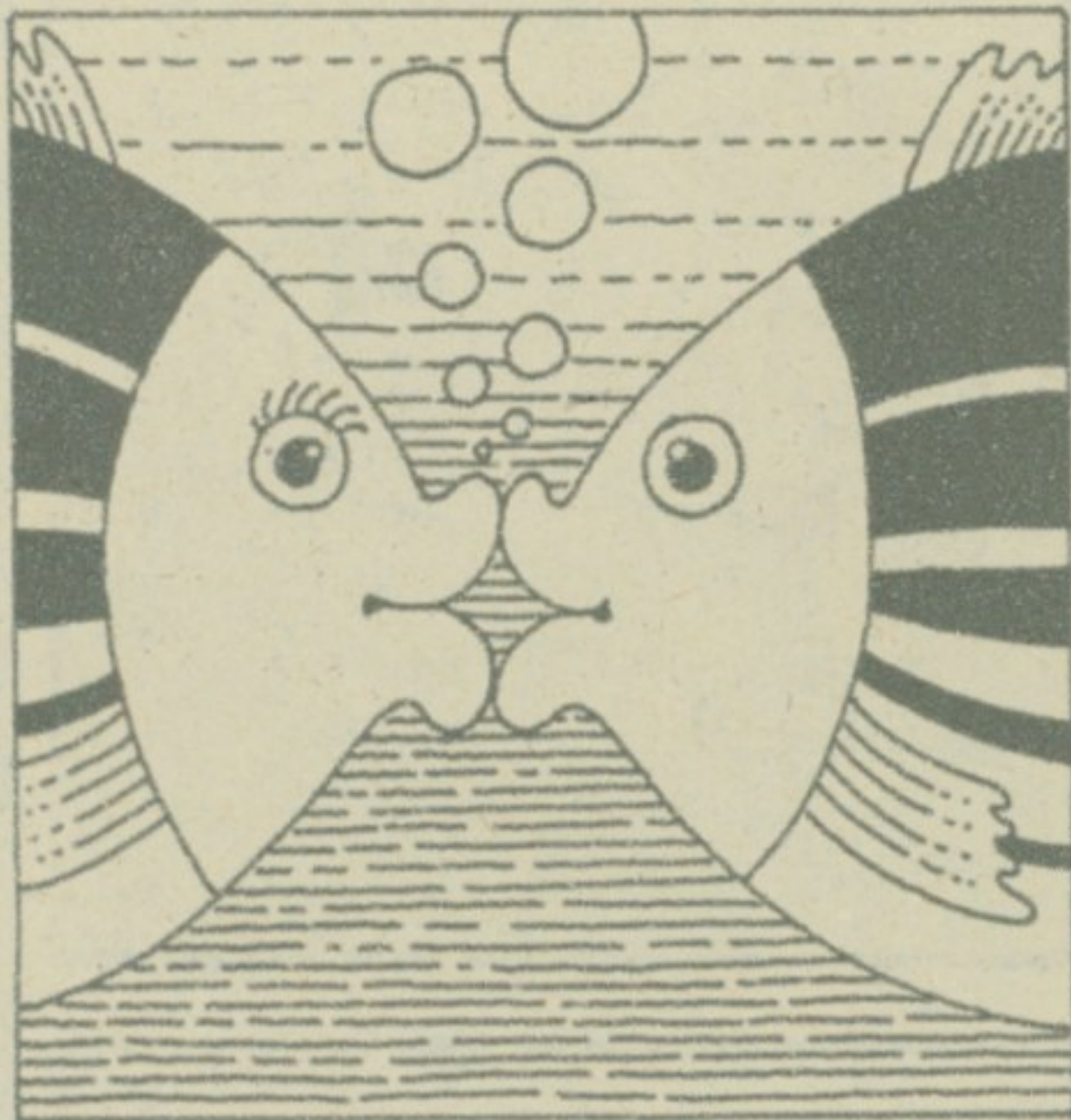
Рибе се љубе

Мој друг има акваријум и каже ми да често гледа како се рибице љубе и да је то прави правцати пољубац. Да ли он то покушава да се нашали или је то стварно тачно?

ГОГИ
НИШ

Иако неупућенима изгледа смешно, тачно је да рибе знају да се љубе. Ихтиолози, научници који проучавају живот риба, утврдили су да при сусрету две рибе исте врсте често долази до спајања „уснама“ што личи на прави пољубац, а оне тако једна другој исказују своја нежна осећања.

По овој особини најпознатија је гурами, акваријумска украсна рибица.

„Забавници“ од броја 1714 до 1878.

„Забавник“ читамо од своје 7 године, а сигурно ћемо га читати и до 77. За то време, брат и ја сачували смо преко 200 бројева и желели бисмо да их продамо. Сви заинтересовани читаоци могу да нам се јаве на адресу:

НЕНАД И САША ГРЕДО
Фрушкогорска 4
21000 Нови Сад
телефон: 021/54-639

Магловите слике

Какво је то сфумато сликање и ко га је од познатих сликара користио?

НАДИЦА
Панчево

„Сфумате“ на италијанском значи замагљен, па је зато сликање меканим замагљеним тоновима с расплутим обрисима названо по тој речи.

Савршенство у овом начину сликања постигао је Леонардо да Винчи, па су многи његови ученици и следбеници користили ову технику као свој израз (Коређо, Тарнер, Коро као и многи пејсажисти 19. века).

Слика у овој техници делује као да је застрта танким магличастим велом, а то се постиже пригушеним бојама, тоновима и валерима.

Сања Поповић, Матије Гупца 89, 22000 Сремска Митровица – 16 година, жели да се дописује са вршњацима.

Жана Топовић, Филипа Журића 24, 84205 Мојковац – 14 година, воли музику, филм, путовања и цртање.

Анита Ђорђевић, Бекана Јовановића 18, 17500 Врање – 14 година, воли музику, спорт и дружење.

Ана Будимировић, Светозара Марковића 33, 12000 Пожаревац – 14 година, сакупља марке, воли музику и дружење.

Јасна Стефановић, ЈНА 196, 34000 Крагујевац – 14 година, сакупља постере и салвете, воли музику и Црвену звезду.

Јелена Шеган, Ускочка 23, 59300 Книн – 10 година, сакупља постере, салвете и значке.

Слађана Станојев, Грге Јанке-са 8/23, 11000 Београд – 12 година, сакупља украсне гумице, салвете и марке.

Маргарета Димитријевић, Јадранска 9, 26000 Панчево – 14 година, сакупља постере, воли музику, бави се модерним балетом.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА – ВОДОРАВНО: гастритис, нпр, оморица, твари, рало, Острогот, Атенеј, касапи, некуда, анасон, прсти, длакава, ак, ималац, кер, сат, ерац, миди, к, опран, ам, окно, љанос, в, емир, пи, викати, инатити, ћилимар.

ЗА ПРОМУЋУРНЕ: 1 (шиљци изван круга броје се ка +1, они унутар као -1, 2+2=4).

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК БРОЈ 2126

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11001 Београд, Македонска 29

Главни и одговорни уредник Зефирино Граси

Помоћник главног уредника Славољуб Кеџић

Уредник стрипа Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:

Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“ Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Маркетинг агенција: Македонска 31/1, телефон 320-645. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика“ – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ОБАВЕШТЕЊЕ ПРЕТПЛАТНИЦИМА

Обавештавамо претплатнике који врше претплату за иностранство, да НИП „Политика“ убудуће искључиво прима претплату преко „EXIMPO“ – AG, Bernstr. – West 64, CH – 5034 SUHR Schweiz. Тел. 41/64/310470 и 41/64/310471. Fax 41/64/310472, на конто:

NEUE AARGAUER BANK, AARAU, Bahnhofstr. 49, CH – 5001 AARAU, Schweiz, Конто број: 21.4957.057.6

Годишњу претплату на лист не примамо

ПОЛУГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

САД	USD 35.-
СР НЕМАЧКА	DEM 89.-
ШВЕДСКА	SEK 374.-
ФРАНЦУСКА	FRF 211.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF 70.-

Трошкови АВАО превоза плаћају се посебно, независно од претплатне цене листа.

Директор др Живорад Миновић

